

การศึกษาคุณภาพโฮมสเตย์กระซังแพ เพื่อการท่องเที่ยว
กรณีศึกษา โฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัด ระยอง

ภาวิณี หาญณรงค์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ.2557

The Study of Floating-Basket Homestay's quality for Tourism
A case study of Floating-Basket Homestay in Pae Sub-District,
Mueang District, Rayong Province

Pawinee Hannarong

A Thematic Paper Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Tourism Management

Faculty of Tourism and Hospitality, Dhurakij Pundit University

2014

หัวข้อสารนิพนธ์	การศึกษาคุณภาพโฮมสเตย์กระซังแพเพื่อการท่องเที่ยว กรณีศึกษาโฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอมือง จังหวัดระยอง
ชื่อผู้เขียน	ภาวิณี หาญณรงค์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คม คัมภีรานนท์
สาขาวิชา	การจัดการท่องเที่ยว
ปีการศึกษา	2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการธุรกิจที่พักแรมแบบโฮมสเตย์ สำหรับแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล ควบคู่กับการทำประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ในตำบลเพ อำเภอมือง จังหวัดระยอง และ 2. เพื่อศึกษาคุณภาพของโฮมสเตย์กระซังแพในตำบลเพ อำเภอมือง จังหวัดระยอง โดยมีสมมติฐาน คือ 1. ธุรกิจโฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอมือง จังหวัดระยอง ทำให้ชาวประมงในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการทำอาชีพเดิม 2. ธุรกิจโฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอมือง จังหวัดระยองเป็นโฮมสเตย์ที่มีคุณภาพ มีการจัดการที่ได้มาตรฐาน ตรงตามดัชนีชี้วัดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย

วิธีการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพคือ เจ้าของธุรกิจโฮมสเตย์ ที่ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์แบบกระซังแพใน ตำบลเพ อำเภอมือง จังหวัดระยองโดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลการจัดการโฮมสเตย์กระซังแพ การประกอบอาชีพและการสร้างรายได้จากเจ้าของธุรกิจโฮมสเตย์ จำนวน 4 ชุด สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้คือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวยังโฮมสเตย์กระซังแพ ใน ตำบลเพ อำเภอมือง จังหวัดระยอง โดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลการบริการ กิจกรรมการท่องเที่ยว และข้อมูลระดับมาตรฐานของโฮมสเตย์จากนักท่องเที่ยว จำนวน 100 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่าการเริ่มต้นทำธุรกิจโฮมสเตย์แบบกระซังแพนั้น เจ้าของหรือชาวประมงไม่จำเป็นจะต้องได้รับการศึกษาโดยตรงในด้านการท่องเที่ยวหรือด้านที่พักแรม ไม่จำเป็นต้องสร้างที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวแต่แรก สามารถให้นักท่องเที่ยวพักร่วมกับเจ้าของบ้านก่อนได้ แล้วจึงค่อยๆสร้างที่พักแยกออกมาสำหรับนักท่องเที่ยวในภายหลังได้ ต้นทุนส่วนใหญ่อยู่ที่การสร้างที่พัก ค่าไม้ในการก่อสร้างมีราคาสูงมาก และอุปกรณ์ที่ใช้เป็นทุนลอยน้ำก็ต้องใช้จำนวนมาก ซึ่งการขนย้ายอุปกรณ์ต่างๆมาไว้ในทะเลนั้นมีราคาแพงมาก รวมไปถึงค่าแรงในการก่อสร้างที่

เมื่อมาสร้างในทะเลแล้วค่าแรงจะแพงกว่าบนบกหลายเท่าตัว ค่าใช้จ่ายที่สำคัญมากๆในการทำโฮมสเตย์กระชังแพนั้น อยู่ที่ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับไฟฟ้า และน้ำจืดในการอุปโภคบริโภค การจะทำธุรกิจโฮมสเตย์กระชังแพ ชาวประมงจะต้องสร้างความเป็นมิตร เป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมและเรียนรู้กับกิจกรรมต่างๆในวิถีของชาวประมง มีกิจกรรมนันทนาการบ้างเล็กน้อยไว้บริการนักท่องเที่ยว ส่วนด้านคุณภาพของโฮมสเตย์กระชังแพในตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า โฮมสเตย์กระชังแพ B มีระดับคะแนนมากที่สุด รองลงมาคือ โฮมสเตย์กระชังแพ D โฮมสเตย์กระชังแพ C และโฮมสเตย์กระชังแพ A ตามลำดับ ซึ่งคะแนนของแต่ละโฮมสเตย์นั้นมีความใกล้เคียงกันมาก จุดเด่นของโฮมสเตย์กระชังแพจะอยู่ในแง่ของการมีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม มีวิถีดั้งเดิมของท้องถิ่นที่ชัดเจนมาก เจ้าของบ้านมีอัธยาศัยไมตรีที่ดี ด้วยความที่เป็นธุรกิจของชาวบ้านชาวประมง จึงดูแลนักท่องเที่ยวเหมือนเป็นญาติเป็นคนรู้จัก ให้ความเป็นกันเอง สร้างความคุ้นเคยกันนักท่องเที่ยว อีกทั้งตั้งอยู่ในบริเวณที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีอยู่ท่ามกลางบรรยากาศของทะเล มีอาหารทะเลที่สดมากๆจากกระชัง ทำให้โฮมสเตย์แต่ละแห่งได้คะแนนการประเมินในส่วนเหล่านี้ค่อนข้างสูงมาก เห็นได้จากเกณฑ์ที่มีคะแนนสูงจัดว่าอยู่ในอันดับต้นๆของทุกโฮมสเตย์ ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ด้านอัธยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านอาหาร และด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการโฮมสเตย์ไว้ ดังนี้ 1. ผู้ประกอบการจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงด้านการดูแลความปลอดภัยทั้งทางทรัพย์สินและร่างกายของนักท่องเที่ยว 2. ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ควรจัดให้มีการลงทะเบียนผู้เข้าพักสำหรับนักท่องเที่ยวก่อนการเข้าพัก 3. ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ควรจัดให้มีการทำกิจกรรมที่ช่วยในการอนุรักษ์ หรือฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป คือ 1. ควรศึกษาความต่อเนื่องของโฮมสเตย์กระชังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยองที่จะมีต่อไปในอนาคต โดยการบริหารจัดการของคนรุ่นต่อไป ว่าในอนาคตโฮมสเตย์กระชังแพ ยังจะมีการทำประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคู่ไปกับการทำธุรกิจที่พักแรม อยู่หรือไม่ ซึ่งหากโฮมสเตย์กระชังแพยังมีรูปแบบการจัดการที่เหมือนเดิมอยู่ก็จะแสดงให้เห็นถึงความยั่งยืน หรือหากในอนาคตโฮมสเตย์กระชังแพกลายเป็นเพียงที่พักแรมกลางทะเลที่มีการเลี้ยงปลาไว้เพียงเพื่อให้นักท่องเที่ยวชม ไม่ได้มีกิจกรรมและวิถีชีวิตของชาวประมงหลงเหลืออยู่ ก็ควรจะศึกษาว่าอะไรเป็นปัจจัยทำให้โฮมสเตย์กระชังแพกลายเป็นเช่นนั้นได้ 2. ควรศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการส่งเสริมโฮมสเตย์แบบกระชังแพ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ 3. ควรศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์แบบกระชังแพ ในแหล่งน้ำจืดว่าจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้หรือไม่หากไม่ได้อยู่ในบรรยากาศของทะเล

Thematic Title	The Study of Floating-Basket Homestay's quality for Tourism: A case study of Floating-Basket Homestay in Pae Sub-District, Mueang District, Rayong Province
Author	Pawinee Hannarong
Thematic Paper Advisor	Dr. Kom Campiranon
Department	Tourism Management
Academic Year	2014

ABSTRACT

This purpose of this research was 1) to study Accommodation management in the type of Homestay for coastal destinations Along with aquaculture in Pae Sub-District, Mueang District, Rayong Province. 2) to study of Floating-Basket Homestay's quality in Pae Sub-District, Mueang District, Rayong Province. The assumption were 1) the Floating-Basket Homestay businesses in Pae Sub-District, Mueang District, Rayong Province makes fishermen in the area have earnings increased. 2) the Floating-Basket Homestay businesses in Pae Sub-District, Mueang District, Rayong Province is a quality homestay. A standardized management conforms to indicators of the Homestay standard Thailand.

This study was qualitative research and quantitative research. The population in qualitative research was the owners of Floating-Basket Homestay in Pae Sub-District, Mueang District, Rayong Province. Data were collected by using the interview forms to collect the information of Floating-Basket Homestay management, occupational and monetization. For the population in quantitative research was thai tourists who travel to Floating-Basket Homestay in Pae Sub-District, Mueang District, Rayong Province. Data were collected by using 100 questionnaires to collected the information of homestay service, Tourism Activities And the standard of homestay. The statistics used in data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The results of this study found that to start the business of Floating-Basket Homestay, the owners or fishermen unnecessary was educated directly in the tourism or accommodation management. Unnecessary to build accommodation for tourists, Visitors can stay with the

homeowner first. Then gradually build separated for tourists later. Because most of costs were build accommodation. The expenses were very important for manage the Floating-Basket Homestay were The costs associated with electricity and fresh water. The Owner must have friendly with tourists and offer the opportunity to participate and learn activities in the life of a fisherman and must have a little recreational activity for tourists.

And the results of this study about the Floating-Basket Homestay's quality found Floating-Basket Homestay B have most points. Followed by Floating-Basket Homestay D Floating-Basket Homestay C and Floating-Basket Homestay A. The score of each homestay are very similar. Highlights of homestay raft cages are in terms of the uniqueness of the culture and local Traditional. Homeowners with good hospitality. The homestay located in an environment that is nestled amidst the sea. Seafood is very fresh.

In this research, the researcher has provided suggestions for home-stay operators as follows. 1) the operator must to improve the security of both the assets and physically of tourists. 2) the operator should organize guest register. 3) the operator should provide activities that help in conservation or restoration of attraction. And suggestions for next research were 1) should study the continuity of Floating-Basket Homestay in Pae Sub-District, Mueang District, Rayong Province were management by the next generation will continue in the future. 2) should study the possibility of promoting the Floating-Basket Homestay at the ecotourism destination. 3) should study the possibility of undertaking a Floating-Basket Homestay business in fresh water.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง “การศึกษาคุณภาพโฮมสเตย์กระซังแพเพื่อการท่องเที่ยว
กรณีศึกษา โฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัด ระยอง” สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ
ลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผศ.ดร.คม คัมภีรานนท์ ผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณและจารึกพระคุณนี้ไว้ในความทรงจำอย่างมิรู้ลืมถึงความสำเร็จใน
ครั้งนี้เกิดขึ้น ได้ด้วยความกรุณาจากท่านอาจารย์ นอกจากนี้ขอ กราบขอบพระคุณ
คณะกรรมการอื่น ๆ อันประกอบด้วย ผศ.ดร.อัศวิน แสงพิบูล ผศ.ดร.เลิศพร ภาระสกุล ผศ.
เชียง เกาซิต และดร.จำเนียร ชุมหโสภาค ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไข
และให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ซึ่งมีส่วนทำให้งานวิจัยครั้งนี้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ คุณจตุรงค์ บุญธาราม เจ้าของธุรกิจโฮมสเตย์กระซังลงแกละ
คุณสมหวัง ศรีธาราม เจ้าของธุรกิจโฮมสเตย์แพชาวบ้าน คุณศิริพร จินดารัชชนันท์ เจ้าของ
ธุรกิจโฮมสเตย์แพที่ก๊อบ บ้านแพ ระยอง และคุณพยอม นัสบุสย์ เจ้าของธุรกิจโฮมสเตย์แพ
ป่าดัด ที่สละเวลาให้ผู้วิจัยได้เข้าสัมภาษณ์ นำชมโฮมสเตย์โดยรอบ และอำนวยความสะดวก
ในการเก็บข้อมูลซึ่งมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการทำวิจัยในครั้งนี้ ตลอดจนขอขอบคุณบุคลากรทุก
ท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยรู้สึก
ซาบซึ้งในความช่วยเหลือ และขอขอบพระคุณอย่างสูงจากใจจริง

ในท้ายที่สุดนี้ คุณค่าและประโยชน์ใดๆ ที่อาจมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอ
มอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดามารดาที่ให้กำเนิดและเลี้ยงดูให้การศึกษา ตลอดจนครู
บาอาจารย์และผู้ที่มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนในการวางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญตาราง	๑๑
สารบัญภาพ	๑๒
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานของการศึกษาหรือวิจัย.....	5
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.5 นิยามศัพท์	6
2. แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์.....	8
2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	21
2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	23
2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประมงและการเลี้ยงปลาในกระชัง.....	31
2.1.5 ข้อมูลทั่วไป ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	35
2.3 งานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง.....	37
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	43
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	43
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	44
3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการศึกษา.....	53
4.1 ข้อมูลด้านการจัดการธุรกิจโฮมสเตย์กระซังแพ.....	53
4.2 ข้อมูลด้านคุณภาพโฮมสเตย์กระซังแพ.....	69
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	105
5.1 สรุปผลและอภิปรายผลการศึกษา.....	105
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	113
บรรณานุกรม.....	115
ภาคผนวก.....	120
ก แบบสัมภาษณ์.....	121
ข แบบสอบถาม.....	130
ประวัติผู้เขียน.....	137

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 คำถามในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการด้านบริการและกิจการรท่องเที่ยว	45
3.2 ตัวอย่างคำถามในการวัดมาตรฐานของโฮมสเตย์	49
4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโฮมสเตย์กระซังแพ A	77
4.2 คะแนนการประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์กระซังแพ A	81
4.3 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโฮมสเตย์กระซังแพ B	87
4.4 คะแนนการประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์กระซังแพ B.....	91
4.5 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโฮมสเตย์กระซังแพ C	97
4.6 คะแนนการประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์กระซังแพ C	102
4.7 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโฮมสเตย์กระซังแพ D	108
4.8 คะแนนการประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์กระซังแพ D	112
4.9 คะแนนการประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	118

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 รายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ และร้อยละของรายได้จากนักท่องเที่ยวฯ ต่อ GDP พ.ศ. 2545-2553.....	1
1.2 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ พ.ศ. 2545-2554.....	2
1.3 แหล่งท่องเที่ยวที่ชาวต่างชาตินิยม 10 อันดับแรก	3
4.1 พื้นไม้ของโฮมสเตย์กระซังแพ A.....	64

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

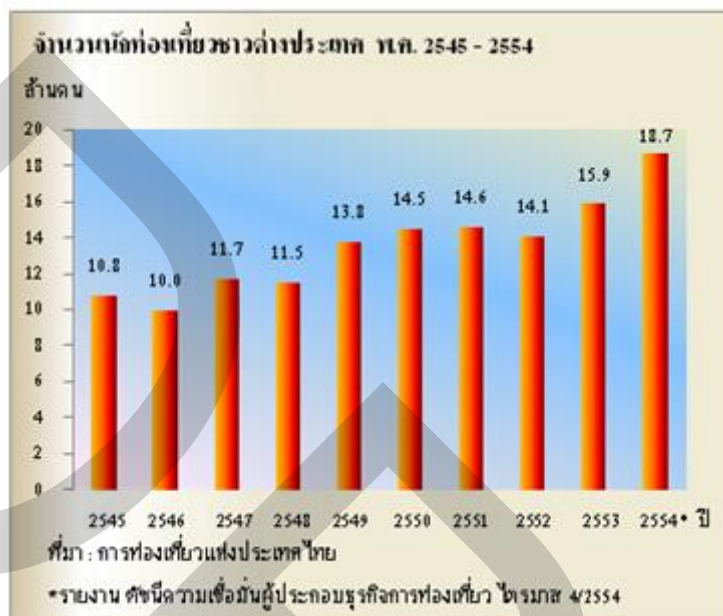
การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้เป็นเงินตราทั้งในและต่างประเทศอยู่ในอันดับสูง ดังนั้นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยจึงนับเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการ ที่สำคัญสาขาหนึ่ง ซึ่งทำรายได้ให้กับประเทศเป็นมูลค่ามหาศาล ติดต่อกันมาเป็นเวลานานหลายปี และมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดย เห็น ได้จากการเพิ่มขึ้นของรายได้ จาก 323 พันล้านบาท ในปี 2545 เป็น 547 พันล้านบาท และ 592 พันล้านบาท ในปี 2550 และ 2553 ตามลำดับ

ภาพที่ 1.1 รายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ และร้อยละของรายได้จากนักท่องเที่ยวฯ ต่อ GDP พ.ศ. 2545-2553

การเพิ่มขึ้นของรายได้ส่งผลให้ธุรกิจการผลิตสินค้าและบริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องขยายตัวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ ธุรกิจโรงแรม แ ละเกสต์เฮาส์ ที่พักร้านอาหารและเครื่องดื่ม การผลิตและค้าขายของที่ระลึก บริการรถเช่า สถานที่จอดรถ เป็น

ต้น ธุรกิจต่างๆดังกล่าวยังคงได้รับความนิยม และมีการแข่งขันสูง ซึ่งก่อให้เกิดการจ้างงานและยังเป็นกลไกที่สำคัญ ในการกระจายรายได้และความเจริญสู่ภูมิภาคอีกด้วย

ภาพที่ 1.2 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ พ.ศ. 2545–2554

ในช่วงระยะเวลา 10 ปี ที่ผ่านมา (2545–2554) จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก 10.8 ล้านคน ในปี 2545 เป็น 14.6 ล้านคน ในปี 2551 และลดลงเหลือ 14.1 ล้านคน ในปี 2552 และในปีต่อมาจำนวนนักท่องเที่ยวก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็น 15.9 ล้านคน ในปี 2553 และ 18.7 ล้านคน และคาดว่าน่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในปีต่อไป (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อ้างถึงใน เที่ยวเมืองไทย ใครๆก็อยากมา, น. 10-11)

อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศ ซึ่งได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรทางศิลปวัฒนธรรม และทรัพยากรแรงงานบริการของประชากรในประเทศเป็นต้นทุนในการดำเนินการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวและมุ่งผลการสร้างรายได้แก่ชุมชนท้องถิ่น โดยนำเสนอการท่องเที่ยวในรูปแบบวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ซึ่งสอดคล้องกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ได้ออกแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ที่เน้นบทบาทการพัฒนาชุมชน และรัฐบาลมีการออกกฎหมายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเป็นแรงผลักดันให้องค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นจุดขาย จึงทำให้เกิดกิจกรรม การท่องเที่ยวหลายรูปแบบในชุมชน

ซึ่งการจัดกิจกรรมโสมสเคย์ก็เป็นรูปแบบ การท่องเที่ยวที่ได้รับ ความสนใจมาก ทั้ง จากองค์กร
ท้องถิ่น องค์กรเอกชน และหน่วยงานภาครัฐ เพราะการท่องเที่ยวดังกล่าวจะสามารถทำให้เกิด
ประโยชน์ทางเศรษฐกิจชุมชนและทำให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของ
พื้นที่ลดลง อันเนื่องจากการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในการรักษาสภาพแวดล้อม ประเพณี วิถีชีวิต
ของท้องถิ่นตนเอง และก่อให้เกิดการความยั่งยืน

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ้างถึงใน เที่ยวเมืองไทย ใครๆก็อยากมา น.11) ผลการ
สำรวจของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี 2554 ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูล จากนักท่องเที่ยว
ชาวต่างชาติ 69 ประเทศ พบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ชาวต่างชาตินิยม ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทาง
ทะเล

อันดับที่	แหล่งท่องเที่ยว	จังหวัด
1	หมู่เกาะพีพี	กระบี่
2	เกาะเต่า	สุราษฎร์ธานี
3	หาดพัทยา	ชลบุรี
4	อัลคาซาร์ คาบาเรต์	ชลบุรี
5	หาดป่าตอง	ภูเก็ต
6	เกาะเสม็ด	ระยอง
7	อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน	พังงา
8	ตลาดนัดจตุจักร	กรุงเทพฯ
9	อ่าวมาหยา	กระบี่
10	หาดจอมเทียน	ชลบุรี

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ภาพที่ 1.3 แหล่งท่องเที่ยวที่ชาวต่างชาตินิยม 10 อันดับแรก

ซึ่งเกาะเสม็ด ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ก็เป็น 1 ใน 10 อันดับแรกของแหล่งท่องเที่ยวที่
ชาวต่างชาตินิยม แสดงให้เห็นถึง นักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เดินทางมาท่องเที่ยวยัง ตำบลเพ อำเภอ
เมือง จังหวัดระยอง เป็น โอกาสให้คนในชุมชนประกอบอาชีพทางด้านการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น
จากแต่เดิมที่คนในชุมชนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเกษตรและการประมง

ประเทศไทยจัดเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในด้านการพัฒนา การประมงจน
สามารถติดอันดับหนึ่งในสิบของโลกที่มีผลผลิตสูง ในปี 2551 ผลผลิตมวลรวมของประเทศของ
ภาคประมงมีมูลค่า 105,977 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.2 ของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ

(GDP) หรือร้อยละ 10.0 ของผลผลิตมวลรวมของภาคเกษตร ผลผลิตประมงทะเลของไทยมีการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงตั้งแต่ปี 2503 จากการพัฒนาด้านเครื่องมือ อุปกรณ์การจับปลา และการเพิ่มจำนวนเรือประมงที่ติดอุปกรณ์ทันสมัย ซึ่งเพิ่มประสิทธิภาพในการจับสัตว์ทะเลได้มากขึ้น มาถึงช่วงปี 2523 ด้วยศักยภาพของเรือประมงไทยทำให้สามารถขยายอาณาเขตการประมงไปได้ระยะไกล มีผลผลิตสัตว์น้ำที่มาจากทะเลนอกอาณาเขตน่านน้ำไทยมากขึ้น จัดเป็นยุคที่การประมงทะเลมีความเฟื่องฟูอย่างมากจนกระทั่งตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นมา ผลผลิตการประมงมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จากปัญหาการเสื่อมโทรมของทรัพยากรประมงในน่านน้ำไทย แหล่งทำการประมงลดลง ปัจจัยการผลิติดีราคาสูงและขาดแคลน และราคาสัตว์น้ำตกต่ำ ทำให้จับสัตว์น้ำได้น้อยลง โดยในปี 2551 สามารถจับสัตว์น้ำได้ 1,644,800 ตัน ลดลงร้อยละ 20 ของปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ในปี 2550 (กรมประมง, 2551) ทำให้ชาวประมงหลายรายต้องหันไปประกอบอาชีพอื่นแต่ก็ยังมีชาวประมงบางส่วนที่ยังคงยึดอาชีพเดิมอยู่ เพียงแต่เปลี่ยนแนวทางการประกอบอาชีพไป เช่น การหันไปเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ในระบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศไทยยังพบปัญหาในหลายส่วน ได้แก่ ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่สูงเนื่องจากระบบการเลี้ยงผูกขาดอยู่กับอาหารสำเร็จรูปซึ่งมีราคาแพงและค่าแรงงานสูง ปัญหาเกษตรกรขาดแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการขยายกิจการและดำเนินธุรกิจ ปัญหาเรื่องโรคระบาดก็ทำให้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบางชนิดยังไม่ประสบความสำเร็จ ปัญหาความเหมาะสมของพื้นที่ต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแต่ละชนิดซึ่งมีอยู่จำกัด โดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงตามชายฝั่งยังทำได้ไม่เต็มศักยภาพ ปัญหาด้านการบริหารจัดการ เช่น การขาดความรู้ทางวิชาการที่จะใช้ในการบริหารจัดการฟาร์มเพาะเลี้ยง ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนไม่ค่อยต่อเนื่อง เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงขาดความรู้ในการจัดการระบบแบบครบวงจร จึงทำให้ขาดความยั่งยืนของอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2554)

จากข้อเท็จจริงที่ได้กล่าวมาในข้างต้น พบว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่ชาวต่างชาตินิยม ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล เป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ให้กับประเทศเป็นมูลค่ามหาศาล ติดต่อกันมาเป็นเวลานานหลายปี และมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในขณะเดียวกันทางด้านอุตสาหกรรมการประมง โดยเฉพาะ ระบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศไทยยังพบปัญหาในหลายส่วน ที่ทำให้ผลผลิตลดน้อยลง ส่งผลต่อรายได้ของชาวประมงผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ผู้วิจัยจึงหวังว่าจะหาแนวทางนำเอาการประกอบอาชีพทางด้าน การท่องเที่ยว เข้ามาช่วยสร้างรายได้ให้แก่ชาวประมงผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษารูปร่าง ด้านการท่องเที่ยว ที่สามารถแก้ปัญหาหรือบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นกับชาวประมง ได้ ดังนั้น การวิจัยเรื่องนี้ จึงมีวัตถุประสงค์หลักในการ ศึกษา

ศักยภาพ โสมสเดย์กระซังแพ เพื่อการท่องเที่ยว โดยเลือกพื้นที่ทำการวิจัย ณ โสมสเดย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เนื่องจาก ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง อันเป็นที่ตั้งของท่าเรือไปสู่เกาะเสม็ด สถานที่ท่องเที่ยวอันดับที่ 6 ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต่างชาติ 69 ประเทศ นิยมมาเที่ยวกัน (สำรวจ ณ ปี 2554) และเป็นแหล่งที่มีชาวประมง โดยจะเน้นการศึกษาคุณภาพมาตรฐานของโสมสเดย์แบบกระซังแพ และศึกษาแนวทางการจัดการ โสมสเดย์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล ควบคู่กับการทำประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพที่จะก่อให้เกิดรายได้ที่ยั่งยืนและยังสร้างจิตสำนึกที่ดีให้ชาวบ้านเกิดความรักในถิ่นที่อยู่อาศัย สภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนห่วงแหนรักษารูปแบบการดำเนินวิถีชีวิตของตนเอง และพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาหรือวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการธุรกิจที่พักแรมแบบโสมสเดย์ สำหรับแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล ควบคู่กับการทำประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ในตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาคุณภาพของ โสมสเดย์กระซังแพในตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

1.3 สมมติฐานของการศึกษาหรือวิจัย

1. ธุรกิจโสมสเดย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ทำให้ชาวประมงในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการทำอาชีพเดิม
2. ธุรกิจโสมสเดย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นโสมสเดย์ที่มีคุณภาพ มีการจัดการที่ได้มาตรฐาน ตรงตามดัชนีชี้วัดมาตรฐานโสมสเดย์ไทย

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้ได้นำหลักเกณฑ์ดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานโสมสเดย์ มาใช้ในการตรวจสอบมาตรฐานของโสมสเดย์แบบกระซังแพ ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวจะช่วยทำให้ทราบว่า การจัดการด้านใดบ้างที่มีความจำเป็นและควรให้ความสำคัญเมื่อประกอบธุรกิจโสมสเดย์ ซึ่งผลของการวิจัยจะทำให้ทราบว่าโสมสเดย์ กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยองมีการจัดการที่ได้มาตรฐาน ตรงตาม ดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานโสมสเดย์ หรือไม่ อีกทั้งผลของงานวิจัยจะให้ประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และการประมง

สามารถนำไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์หรือนโยบายเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวและการประมง ประชาชนในพื้นที่และชาวประมงที่ประกอบธุรกิจเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ หรือผู้ที่สนใจได้ทราบ วิธีการจัดการธุรกิจที่แพคเกจแบบโฮมสเตย์ เพื่อการท่องเที่ยวควบคู่กับการทำประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจแก่ผู้ที่สนใจ หรือโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับชาวประมงที่ประสบปัญหาการทำประมงแล้วผลตอบแทนไม่ก่อให้เกิดการเลี้ยงชีพที่มั่นคงถาวร สามารถนำแนวทางนี้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาการสร้างรายได้ที่ยั่งยืนได้ นอกจากนี้ ข้อมูลและข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษา จะสามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานสำหรับผู้สนใจ ที่ต้องการศึกษาวิเคราะห์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.5 นิยามศัพท์

โฮมสเตย์ หรือ ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท หมายถึง การจัดสรรพื้นที่บ้านที่พักเพื่อบริการนักท่องเที่ยวโดยคงความเป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรมประจำถิ่น (สถาบันราชภัฏอุดรธานี คณะวิทยาการจัดการ, 2545) “โฮมสเตย์-ท่องเที่ยวชุมชน” (2551) มีบ้านพักตั้งอยู่ในชุมชนชนบทที่มีประชาชนเป็นเจ้าของบ้าน และประชาชน หรือสมาชิกในครัวเรือนอาศัยอยู่ประจำ และบ้านนั้นเป็นสมาชิกของกลุ่ม / ชมรม หรือ สหกรณ์ที่ร่วมจัดกันเป็นโฮมสเตย์ในชุมชน โดยนักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักร่วมกับเจ้าของบ้านได้ ซึ่งสมาชิกในบ้านมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งถ่ายทอดประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยวและพานักท่องเที่ยวเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวและทำกิจกรรมต่างๆ

กระชังแพ หมายถึง ภาชนะที่ใช้ในการ กักขัง เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ น้ำสามารถถ่ายเทได้รอบด้านของภาชนะกักขัง มีส่วนประกอบ 4 ส่วน คือ 1. โครงสร้าง ใช้สำหรับเป็นที่แขวนลอยตัวกระชัง หรือเพื่อทำให้กระชังคงรูปอยู่ได้และแข็งแรงพอ สามารถต้านทานกระแสน้ำและคลื่นลม 2. ตัวกระชัง เป็นส่วนที่รองรับและขังปลาให้อยู่ในพื้นที่จำกัดที่กำหนดไว้ วัสดุที่ใช้มีตั้งแต่เนื้ออวนจำพวกไนลอน โพลีเอทิลีน 3. ท่อนลอย เป็นส่วนที่ช่วยพยุงให้กระชังสามารถลอยน้ำอยู่ได้ และ 4. ตุ่มถ่วงน้ำหนัก ใช้ประโยชน์สำหรับ บดริงแพที่ใช้แขวนลอยกระชัง โดยใช้เชือกหรือสายสลิงค้ำยึดแพกระชังทั้ง 4 มุม แล้วใช้ตุ้มถ่วงโดยฝังลงสู่พื้นดินท้องน้ำ ใช้เพื่อตรึงเนื้ออวนของกระชังให้ตั้งอยู่เสมอ (ปัญญา สุวรรณสมุทร, 2545)

โคมสത്യ่กระซังแพ หมายถึง การจัดสรรพื้นที่บ้าน หรือที่พักที่ใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระซัง ของชาวประมง เพื่อบริการนักท่องเที่ยวโดยคงความเป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรมประจำถิ่น และวิถีชีวิตแบบชาวประมง โดยนักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักร่วมกับเจ้าของบ้านได้ ซึ่งสมาชิกในบ้านมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งถ่ายทอดประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยวและพานักท่องเที่ยว เที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวและทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเจ้าของบ้าน

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้อง และสงวน รักษาโอกาสต่างๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวนี้มีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจสังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย โดยมีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นการท่องเที่ยว ที่ ดำเนินการภายใต้ขีดจำกัดความสามารถของธรรมชาติ และต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว อีกทั้งต้องยอมรับให้ประชาชนทุกคนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และต้อง ชี้นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้นๆ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม แห่งประเทศไทย, 2539)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่ ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษา ชื่นชม และ เพลิดเพลิน ไปกับทัศนียภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม และชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2539, อ้างถึงใน ไพฑูรย์ พงสะบุตร, 2550)

คุณภาพ หมายถึง ลักษณะที่ดีเด่นของบุคคลหรือสิ่งของ

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณภาพโฮมสเตย์กระซังแพเพื่อการท่องเที่ยว กรณีศึกษา โฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัด ระยอง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถแบ่งได้เป็น 3 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนแรก เป็นบทนำ ส่วนที่สอง เป็นแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และส่วนที่สามเป็นการนำเสนองานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาในการศึกษาของผู้วิจัย

ทั้งนี้ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยการทบทวนวรรณกรรมในเรื่องต่อไปนี้

- 2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์
- 2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประมงและการเลี้ยงปลาในกระซัง
- 2.1.5 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ อำเภอเพ จังหวัดระยอง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์

โฮมสเตย์ (Homestay) หรือ ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท หมายถึง การจัดสรรพื้นที่บ้านที่พักเพื่อบริการนักท่องเที่ยวโดยคงความเป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรมประจำถิ่น (สถาบันราชภัฏอุดรธานี คณะวิทยาการจัดการ,2545) “โฮมสเตย์-ท่องเที่ยวชุมชน” (2551) บ้านพักตั้งอยู่ในชุมชนชนบทที่มีประชาชนเป็นเจ้าของบ้าน และประชาชน หรือสมาชิกในครัวเรือนอาศัยอยู่ประจำ และบ้านนั้นเป็นสมาชิกของกลุ่ม / ชมรม หรือ สหกรณ์ที่ร่วมจัดกันเป็นโฮมสเตย์ในชุมชน โดยนักท่องเที่ยวสามารถเข้าพักร่วมกับเจ้าของบ้านได้ ซึ่งสมาชิกในบ้านมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งถ่ายทอดประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยวและพา

นักท่องเที่ยว เที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวและทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เล่นน้ำตก ขี่จักรยาน นั่งเรือ เดินป่า ศึกษาธรรมชาติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กล่าวถึง โสมสเดย์ไว้ว่า เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดีรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่พยายามไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น จนทำให้แหล่งท่องเที่ยวนั้นเสื่อมโทรม ปัจจุบันการท่องเที่ยวแบบ โสมสเดย์มีให้เลือกหลากหลายรูปแบบ ทั้งแบบเข้าไปกินอยู่ในบ้านของชาวบ้านในชุมชน เสมือนเป็นสมาชิกคนหนึ่งในครัวเรือน ใช้ชีวิตแบบเดียวกับชาวบ้านแทบทุกอย่าง รวมทั้งบางแห่งก็มีการประยุกต์เพิ่มความสะดวกสบายในการพักอาศัยขึ้นอีกระดับ แต่ก็ยังคงเอกลักษณ์ของชุมชนไว้อย่างครบถ้วน ซึ่งที่พักอาศัยดังกล่าว ต้องมีความพร้อมในการเป็นโฮมสเดย์ กล่าวคือ เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวต้องถือว่าการทำโฮมสเดย์เป็นเพียงรายได้เสริมนอกเหนือรายได้จากอาชีพหลักของครอบครัวเท่านั้น ซึ่งภายในบ้านมีพื้นที่ใช้สอยเหลือและไม่ได้ใช้ประโยชน์นำมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวเข้าพัก นักท่องเที่ยวต้องเข้าพักค้างแรมในบ้านเดียวกับที่เจ้าของบ้านอาศัยอยู่ โดยมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตระหว่างกัน สมาชิกในครอบครัวต้องมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยวให้เข้ามาพักค้างแรมในบ้าน พร้อมทั้งถ่ายทอดวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นนั้นแก่นักท่องเที่ยว เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัวให้ความร่วมมือกับชุมชนในการจัดการ โฮมสเดย์เป็นอย่างดี นอกจากนี้ บ้านนั้นควรเป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรม หรือสหกรณ์ ที่ร่วมกันจัดการโฮมสเดย์ของชุมชนนั้น (“โฮมสเดย์แบบไทยๆ,” ม.ป.ป.)

กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา(อ้างถึงใน “โฮมสเดย์” (ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของ โฮมสเดย์ ว่าเกิดจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ที่เน้นบทบาทการพัฒนาชุมชน และการที่รัฐบาลออกกฎหมาย การกระจายอำนาจสู่ ท้องถิ่น เป็นแรงผลักดันให้องค์กรท้องถิ่น และ หน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญกับ การสร้างรายได้ ให้กับชุมชนโดยใช้ การท่องเที่ยวเป็นจุดขาย จึงทำให้เกิดกิจกรรม การท่องเที่ยว หลายรูปแบบในชุมชน ซึ่งการจัดกิจกรรมโฮมสเดย์ ก็เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากที่สุดจากองค์กรท้องถิ่น องค์กรเอกชน และ หน่วยงานภาครัฐ ซึ่ง โฮมสเดย์ภายในประเทศไทย ก็มีรูปแบบและกิจกรรมที่แตกต่างหลากหลาย หากวิเคราะห์จากอดีตที่ผ่านมาสามารถสรุปได้ตามยุคสมัย ดังนี้

ยุคเริ่มต้น (ปี 2503-2525)

กระจายอยู่ในกลุ่มนิสิต นักศึกษา กลุ่มออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท ต้องเรียนรู้วิถีชีวิต รับทราบปัญหาในชนบท เพื่อนำมาพัฒนาสังคมตามอุดมคติ และกระจายอยู่ในกลุ่มนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ ที่นิยมทัวร์ป่า โดยเฉพาะในแถบภาคเหนือ ของประเทศไทย นักท่องเที่ยวจะพักตาม บ้านชาวเขา โดยจุดพักนั้นจะขึ้นอยู่กับเส้นทางเดินป่า

ยุคกลาง (ปี 2526-2536)

กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่นิยมทัวร์ป่า เริ่มได้รับความนิยมมากขึ้น การพักค้างใน รูปแบบโฮมสเตย์ ได้รับการพัฒนารูปแบบและกิจกรรม โดยกระจายไปยังหมู่บ้านชาวเขา ที่ กว้างขวางมากขึ้น ในระยะนี้ มีการท่องเที่ยวในรูปแบบทัวร์ป่าที่มีการโฮมสเตย์ เริ่มสร้างปัญหา สังคม อาทิ ปัญหายาเสพติด ปัญหาโสเภณี ปัญหาการปล้น ขโมย ปัญหาการฆ่าชิงทรัพย์

ยุคตั้งแต่ปี 2537 - ปัจจุบัน

ยุคนี้เป็นการเน้นกระแส การพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจะพบได้ว่า การท่องเที่ยว จะมีแนวโน้มที่ จะเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในระยะประมาณปี 2537-2539 ในกลุ่ม นักท่องเที่ยวชาวไทย เริ่มมีการท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ โดยกลุ่มนำร่องคือ กลุ่มที่เป็นนัก กิจกรรมสังคม ทั้งรุ่นเก่า และ รุ่นใหม่ เท่าที่สืบค้นพบว่า พื้นที่ที่ดำเนินการเรื่องโฮมสเตย์ ก็จะเป็น พื้นที่ ที่องค์กรพัฒนาเอกชนไทย เข้าไปดำเนินการ เช่น เกาะยาว จ.พังงา (กลุ่มประมงชายฝั่ง/อวน ลาก อวนลุน) หลังจากพื้นที่เกาะยาว จ.พังงา ได้มีพื้นที่อื่นเพิ่มขึ้น อาทิ หมู่บ้านคีรีวง จ. นครศรีธรรมราช บ้านแม่ทา จ.เชียงใหม่ (กลุ่มเกษตรทางเลือก)บ้านผู้ใหญ่วิบูลย์ เขยเฉลิม (เกษตร ยังยืน) ปี 2539 เป็นต้นมา ได้มีการเคลื่อนไหวขึ้นในกลุ่มนักธุรกิจ ผู้ประกอบการ ด้านการ ท่องเที่ยว โดยนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวผสมผสานระหว่าง Adventure Ecotourism และ โฮมส เตย์ จากการที่รัฐบาลได้ประกาศให้ปี 2541-2542 เป็นปีท่องเที่ยวไทย (Amazing Thailand) ทุก หน่วยงาน ของภาครัฐมีนโยบาย สนับสนุนกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการจัดการ ท่องเที่ยว ในแหล่งชุมชน และขยายกิจกรรมโฮมสเตย์ เพิ่มมากขึ้น ต่อมาสำนักพัฒนาบริการ ท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้พัฒนามาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2554 มีโฮมสเตย์ที่ผ่านการประเมินและได้รับการรับรอง มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ซึ่งรับรองโดยกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จำนวน

151 แห่ง ครอบคลุมทุกภูมิภาคของประเทศ (“มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย,” ม.ป.ป.) โดยมีกรอบดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานโฮมสเตย์ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ด้านที่พัก

ลักษณะบ้านพักที่เป็นสัดส่วน เป็นบ้านของเจ้าของที่แบ่งปันที่นอน หรือห้องนอนอย่างเป็นทางการ หรืออาจปรับปรุง ต่อเติมที่พัก ที่ติดกับบ้านเดิมเพื่อใช้เป็นที่พักนอนหรือห้องนอนเป็นสัดส่วน ที่พักที่นอนสะอาด และสบาย มีที่นอนสำหรับนักท่องเที่ยวอาจเป็นเตียง ฟูก หรือเสื่อ และมีมุ้ง หรือมุ้งลวดเพื่อป้องกันยุงและแมลง มีเครื่องนอน อุปกรณ์ที่ใช้นอน ผ้าปู หมอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม และได้รับการทำความสะอาดทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนนักท่องเที่ยวและเปลี่ยนเครื่องนอนตามความเหมาะสมในกรณีที่มีนักท่องเที่ยวพักหลายวัน มีราวตากผ้าหรือที่เก็บเสื้อผ้า ห้องอาบน้ำและห้องส้วมที่สะอาดมิดชิด มีความปลอดภัย มีที่ล็อคประตูอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีความมิดชิด มีขนาดของห้องน้ำที่เหมาะสม มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีการแยกชั้นสำหรับตักอาบน้ำ น้ำที่ใช้มีความสะอาด อาจเป็นประปาหมู่บ้าน ประปาภูเขา หรือน้ำดิบที่ปล่อยไว้ระยะหนึ่งและแกว่งสารส้ม มีถังขยะในห้องน้ำ มีมุมพักผ่อน ที่สงบ สบายภายในบ้านหรือบริเวณโดยรอบที่สามารถนั่ง นอนและมีบรรยากาศผ่อนคลาย เช่น ลานบ้าน ใต้ต้นไม้ ศาลาหน้าบ้าน มีการดูแลบริเวณรอบบ้าน เช่น สวนครัว ต้นไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ ร่องน้ำ ให้สะอาดปราศจากขยะ

มาตรฐานที่ 2 ด้านอาหารและโภชนาการ

ชนิดของอาหาร และวัตถุดิบที่ใช้ประกอบอาหาร มีปริมาณ และประเภทอาหารที่เหมาะสม ผลิตโดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น ไม่ซื้ออาหารหรือกับข้าวถุง มีการปรุงอาหารอย่างถูกสุขอนามัย น้ำ มีที่เก็บน้ำ / ภาชนะเก็บน้ำที่สะอาด ไม่มีตะกอน มีฝาปิดมิดชิด มีน้ำดื่มที่สะอาด ผ่านกระบวนการทำความสะอาด ภาชนะที่บรรจุอาหารที่สะอาด มีภาชนะที่เกี่ยวข้องกับอาหาร เช่น ถ้วย ชาม จาน ช้อน ช้อนกลาง ทัพพี โถข้าวที่สะอาด ไม่มีคราบ และกลิ่นคาว กลิ่นอับ ห้องครัว และอุปกรณ์ที่ใช้ในครัว มีความสะอาด ครัวอาจอยู่ในบ้าน หรือแยกจากตัวบ้านก็ได้ และมีการดูแลความสะอาดอยู่เสมอ มีอุปกรณ์การเก็บ เครื่องปรุง วัตถุดิบ ที่สะอาดสามารถป้องกันเชื้อโรคและสิ่งสกปรก เช่น มีที่เก็บมิดชิด ที่แขวน หรือมีฝาชีครอบ หรือคลุมผ้าสะอาด มีการจัดการขยะที่ถูกสุขอนามัย

มาตรฐานที่ 3 ด้านความปลอดภัย

มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มีแนวทางปฏิบัติเพื่อการช่วยเหลือเบื้องต้น เมื่อนักท่องเที่ยวเกิดเจ็บป่วย หรือได้รับอุบัติเหตุ ยาสามัญประจำบ้าน ที่อยู่ในสภาพใช้ได้ทันที (ยังไม่หมดอายุ) เจ้าของบ้านควรซักถามถึงโรคประจำตัวหรือบุคคลที่ติดต่อได้ทันทีในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินกับนักท่องเที่ยว การจัดระบบดูแลความปลอดภัย มีการแจ้งให้

ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันรับทราบ ขณะมีนักท่องเที่ยวในบ้าน เพื่อขอความร่วมมือในการดูแลรักษาความสงบความปลอดภัย มีการจัดเวรยามดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น รถยนต์เมื่อมีเหตุร้ายต้องมีเครื่องมือสื่อสารติดต่อกับหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงได้

มาตรฐานที่ 4 ด้านอรรถาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน

การต้อนรับและการสร้างความคุ้นเคย มีการแนะนำนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสมาชิกในครัวเรือนทุกคนที่อยู่ในขณะนั้น เพื่อรู้จักและเรียนรู้วิถีชีวิตของเจ้าของบ้านผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ภายในบ้าน เช่น เก็บผักสวนครัวร่วมกัน ทำกับข้าวร่วมกัน รับประทานอาหารร่วมกัน เป็นต้น การสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวิถีชีวิตของชุมชน เจ้าของบ้านมีการแลกเปลี่ยนให้ข้อมูล อาจเป็นเอกสารภาพถ่าย หรือการพูดคุยในเรื่องเกี่ยวกับวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมในชุมชนอย่างเหมาะสม เจ้าของบ้านเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิตของตนเอง เช่น ไปดูไร่ นา ออกทะเล เก็บใบชา ทอผ้า จักสาน เป็นต้น ซึ่งจะเปิดโอกาสของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิต

มาตรฐานที่ 5 ด้านรายการนำเที่ยว

มีรายการนำเที่ยวที่ชัดเจนสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งต้องผ่านการยอมรับจากชุมชน มีการวางแผน โปรแกรมการท่องเที่ยวร่วมกันของชุมชนและกลุ่มโฮมสเตย์ เพื่อการกระจายรายได้ให้เกิดขึ้นในแต่ละหมู่บ้านหรือแต่ละกลุ่มกิจกรรม มีโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เผยแพร่สู่สาธารณะและนักท่องเที่ยวที่ชัดเจน สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชุมชน ข้อมูลกิจกรรมท่องเที่ยว มีข้อมูลรายละเอียดกิจกรรมในโปรแกรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายแตกต่างกันตามภูมิศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม เพื่อให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกได้ กลุ่มหรือเจ้าของบ้านเป็นผู้นำเที่ยวเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากร สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศิลปะ สถาปัตยกรรม การแสดง ความเชื่อ ค่านิยมภายในชุมชนแก่นักท่องเที่ยว มีการจัดทำสื่อ เช่น สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ภาพวาด เพื่อการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว

มาตรฐานที่ 6 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน หรือแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง มีแหล่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวซึ่งอาจเป็นแหล่งธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ภูเขา หรือแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น วัดเจดีย์ เป็นต้น หรือใช้แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมการท่องเที่ยว การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนมีกฎ กติกา การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ชัดเจน เพื่อให้การใช้ประโยชน์เป็นไปอย่างยั่งยืน เช่น ปริมาณนักท่องเที่ยวที่ชุมชนรองรับได้ การไม่เก็บพันธุ์พืชออกจากป่า เป็นต้น มีกิจกรรมที่สัมพันธ์กับงานการฟื้นฟูอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในหลากหลายรูปแบบ เช่น การปลูกป่า การจัดค่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับเยาวชน แผนงานหรือมาตรการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวและลดสภาวะโลกร้อน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนและกลุ่ม

โฮมสเตย์มีแผนงาน มาตรการ และแนวทางปฏิบัติในการจัดการขยะอย่างถูกวิธี เช่น การแยกขยะ ไม่เผาขยะ มีกิจกรรมในการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และลดสถานะโลกร้อน เน้นใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น มีกิจกรรมที่ลดการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง เช่น ใช้จักรยานแทนการใช้รถ ใช้เรือพายแทนการใช้เครื่องยนต์ หรือการใช้หลอดประหยัดไฟในครัวเรือน

มาตรฐานที่ 7 ด้านวัฒนธรรม

การดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น มีบ้านเก่า หรือบ้านที่แสดงถึงวัฒนธรรมดั้งเดิม เพื่อสร้างความสนใจแก่นักท่องเที่ยว มีการรวบรวมองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อนำสู่การเผยแพร่ที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว ชุมชนและ โรงเรียนมีแผนงานฟื้นฟูอนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรม ศิลปะ และการละเล่นพื้นบ้าน ผู้แสดงทางวัฒนธรรมและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนเนื้อหา รูปแบบ และการนำเสนออย่างภาคภูมิใจ การรักษาวิถีชีวิตชุมชนคงไว้เป็นกิจกรรมปกติ มีการดำเนินวิถีชีวิตที่เป็นปกติ เช่น การตัดบวช การทำบุญที่วัด การไหว้ศาล ปู่ตา เป็นต้น ไม่ควรเปลี่ยนหรือจัดทำใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

มาตรฐานที่ 8 ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์จากชุมชนเพื่อเป็นของที่ระลึก/ของฝากหรือจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว มีผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ชุมชนหรือชุมชนสามารถนำมาจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวได้ทั้งเป็นของบริโภค สิ่งประดิษฐ์ เสื้อผ้า สิ่งทอ ของที่ระลึก โดยใช้วัสดุและวัตถุดิบท้องถิ่นเป็นหลัก ผลิตภัณฑ์ที่สร้างคุณค่าและมูลค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน มีการนำเอาความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้คนในชุมชนเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน พร้อมกันนั้นก็ สามารถจัดทำเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ เช่น การสอนทอผ้า การจักสาน การละเล่นต่าง ๆ และการแสดงพื้นบ้าน

มาตรฐานที่ 9 ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์

การบริหารจัดการต้องเป็นการรวมกลุ่มโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน สมาชิกกลุ่ม และชุมชนต้องมีความรู้ความเข้าใจแนวคิดหลักการวัตถุประสงค์และวิธีการของโฮมสเตย์ มีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารงาน ได้แก่ ประธาน รองประธาน เจริญญิก และกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละชุมชน คณะกรรมการทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาหลักการ ขั้นตอน วิธีการทำงานของโฮมสเตย์ ตามบทบาทหน้าที่ที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย มีกฎ กติกา วรรคการทำงาน การทำงานร่วมกันของคณะกรรมการ เช่น การจัดประชุมอย่างต่อเนื่อง ก่อนจะรับนักท่องเที่ยว และหลังรับนักท่องเที่ยวหรือจัดประชุมประจำเดือน มีการจัดสรรเงินรายได้เข้า

ส่วนกลางของชุมชนเพื่อสาธารณะประโยชน์ของชุมชน มีแนวทางในการทำงานของคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

1. มีหลักเกณฑ์การเปิดรับสมาชิกโฮมสเตย์
2. มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว
3. มีรายละเอียดกิจกรรมการท่องเที่ยว การให้บริการ และราคา
4. มีแนวปฏิบัติในการจองบ้านพัก และการชำระเงินล่วงหน้า

มีแนวปฏิบัติของกลุ่ม เช่น การต้อนรับร่วมกัน การให้ข้อมูล การจัดลำดับกิจกรรม การดูแลความปลอดภัย การติดตาม และประเมินผล เป็นต้น มีการจ่ายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม มีแนวปฏิบัติหมุนเวียนการให้บริการ เช่น บ้าน รถ เรือ มัคคุเทศก์ เป็นต้น มีระบบการคิดราคาที่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม มีการจัดสรรรายได้เข้ากองทุนชุมชน ในส่วนของระบบการจองการลงทะเบียนและการมัดจำล่วงหน้า จะต้องมีการจองล่วงหน้า มีการลงทะเบียนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมการและให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีการชำระเงินล่วงหน้า ในอัตราส่วนที่ทางกลุ่มเป็นผู้กำหนด มีรายละเอียดของค่าธรรมเนียมและบริการต่าง ๆ ที่ชัดเจน และเป็นปัจจุบัน

มาตรฐานที่ 10 ด้านประชาสัมพันธ์

เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน มีคู่มือ แผ่นพับ แผนที่การเดินทาง โปรแกรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ราคาและสถานที่ติดต่อและแผนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มีเป้าหมาย แผนงาน การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กับกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2551)

การประเมินรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ซึ่งรับรองโดยกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬานั้น ก็มีการคำนวณคะแนนการตรวจประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ ซึ่งจากเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย 10 เกณฑ์มาตรฐาน 31 ตัวชี้วัด มีหลักเกณฑ์การคำนวณ การให้คะแนน ดังนี้

วิธีการคำนวณคะแนน

1. คะแนนตัวชี้วัดในแต่ละเกณฑ์มีคะแนน ระดับ 0 – 5 คะแนน
2. คะแนนเต็มของตัวชี้วัดแต่ละตัวเท่ากับ 5 คะแนน
3. คะแนนรวม = ผลรวมคะแนนจากกรรมการแต่ละท่าน

เช่น โฮมสเตย์ตัวอย่างนี้ มีจำนวนคณะกรรมการ 7 ท่าน ให้คะแนนในตัวชี้วัดที่ 1 ลักษณะบ้านพักที่เป็นสัดส่วน คือ 5,5,4,5,4,5,4 ตามลำดับ ดังนั้น คะแนนรวม = 5+5+4+5+4+5+4 = 32 คะแนน

$$4. \text{ คะแนนค่าเฉลี่ยในแต่ละตัวชี้วัด} = \frac{\text{คะแนนรวม}}{\text{จำนวนคณะกรรมการ}}$$

เช่น โสมสเคย์ตัวอย่างนี้ มีคะแนนค่าเฉลี่ยในแต่ละตัวชี้วัดในเกณฑ์ที่ 1 ดังนี้

คะแนนค่าเฉลี่ยในตัวชี้วัดที่ 1.1 ลักษณะบ้านพักที่เป็นสัดส่วน = $32/7 = 4.57$ คะแนน

คะแนนค่าเฉลี่ยในตัวชี้วัดที่ 1.2 ที่พักที่นอนสะอาด และสบาย = $30/7 = 4.29$ คะแนน

คะแนนค่าเฉลี่ยในตัวชี้วัดที่ 1.3 ห้องอาบน้ำและห้องส้วมที่สะอาดมีดชิค = $29/7 = 4.14$ คะแนน

คะแนนค่าเฉลี่ยในตัวชี้วัดที่ 1.4 มุมพักผ่อนภายใน บ้านหรือในชุมชน = $28/7 = 4.00$ คะแนน

$$5. \text{ คะแนนค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์} = \frac{\text{ผลรวมคะแนนค่าเฉลี่ยในแต่ละตัวชี้วัด}}{\text{จำนวนตัวชี้วัด}}$$

เช่น เกณฑ์ 1 ด้านที่พัก มีตัวชี้วัด 4 ตัว ดังนั้น

$$\text{คะแนนค่าเฉลี่ยในเกณฑ์ 1 ด้านที่พัก} = \frac{\text{ค่าเฉลี่ยตัวชี้วัดที่ 1.1} + \text{ค่าเฉลี่ยตัวชี้วัดที่ 1.2} + \text{ค่าเฉลี่ยตัวชี้วัดที่ 1.3} + \text{ค่าเฉลี่ยตัวชี้วัดที่ 1.4}}{4}$$

$$6. \text{ คะแนนค่าเฉลี่ยรวมของโสมสเคย์} = \frac{\text{ผลรวมของค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์}}{\text{จำนวนเกณฑ์มาตรฐาน}}$$

$$\text{เช่น ค่าเฉลี่ยรวมของโสมสเคย์} = \frac{\text{ค่าเฉลี่ยรวมเกณฑ์ที่ 1} + \text{ค่าเฉลี่ยรวมเกณฑ์ที่ 2} + \text{ค่าเฉลี่ยรวมเกณฑ์ที่ 3} + \text{ค่าเฉลี่ยรวมเกณฑ์ที่ 4} + \text{ค่าเฉลี่ยรวมเกณฑ์ที่ 5} + \text{ค่าเฉลี่ยรวมเกณฑ์ที่ 6} + \text{ค่าเฉลี่ยรวมเกณฑ์ที่ 7} + \text{ค่าเฉลี่ยรวมเกณฑ์ที่ 8} + \text{ค่าเฉลี่ยรวมเกณฑ์ที่ 9} + \text{ค่าเฉลี่ยรวมเกณฑ์ที่ 10}}{10}$$

$$7. \text{ ร้อยละคะแนน ในแต่ละตัวชี้วัด} = \frac{\text{คะแนนค่าเฉลี่ยในแต่ละตัวชี้วัด}}{\text{คะแนนเต็มของแต่ละตัวชี้วัด (5 คะแนน)}} \times 100$$

$$8. \text{ ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์} = \frac{\text{ผลรวมร้อยละคะแนนในแต่ละตัวชี้วัด}}{\text{จำนวนตัวชี้วัด}}$$

9. คะแนนถ่วงน้ำหนักในแต่ละตัวชี้วัด = คะแนนค่าเฉลี่ยในแต่ละตัวชี้วัด x น้ำหนัก

โดยที่น้ำหนักของตัวชี้วัดในเกณฑ์ที่ 1 ด้านที่พัก คือ

ตัวชี้วัดที่ 1.1 ลักษณะบ้านพักที่เป็นสัดส่วน มีน้ำหนักเท่ากับ 2

ตัวชี้วัดที่ 1.2 ที่พักที่น่านอนสะอาด และสบาย มีน้ำหนักเท่ากับ 3

ตัวชี้วัดที่ 1.3 ห้องอาบน้ำและห้องส้วมที่สะอาดมีดชิติ มีน้ำหนักเท่ากับ 2

ตัวชี้วัดที่ 1.4 มุมพักผ่อนภายใน บ้านหรือในชุมชน มีน้ำหนักเท่ากับ 3

ดังนั้น โสมสเตย์ตัวอย่างนี้

คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในตัวชี้วัดที่ 1.1 = $4.57 \times 2 = 9.14$

คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในตัวชี้วัดที่ 1.2 = $4.29 \times 3 = 12.86$

คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในตัวชี้วัดที่ 1.3 = $4.14 \times 2 = 8.29$

คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในตัวชี้วัดที่ 1.4 = $4.00 \times 3 = 12.00$

10. คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์ = ผลรวมของคะแนนถ่วงน้ำหนัก
ในแต่ละตัวชี้วัด

เช่น คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเกณฑ์ที่ 1 = คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักตัวชี้วัดที่ 1.1 +
คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักตัวชี้วัดที่ 1.2 +
คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักตัวชี้วัดที่ 1.3 +
คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักตัวชี้วัดที่ 1.4

11. คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของ
โฮมสเตย์ =

ผลรวมของคะแนนถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์

ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์ =

$$\frac{100}{\begin{aligned} & \text{คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเกณฑ์ที่ 1} + \\ & \text{คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเกณฑ์ที่ 2} + \\ & \text{คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเกณฑ์ที่ 3} + \\ & \text{คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเกณฑ์ที่ 4} + \\ & \text{คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเกณฑ์ที่ 5} + \\ & \text{คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเกณฑ์ที่ 6} + \\ & \text{คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเกณฑ์ที่ 7} + \\ & \text{คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเกณฑ์ที่ 8} + \\ & \text{คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเกณฑ์ที่ 9} + \\ & \text{คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเกณฑ์ที่ 10} \end{aligned}}$$

100

ทั้งนี้ โฮมสเตย์จะต้องมีคะแนนค่าเฉลี่ยรวมมากกว่า 3.5 จึงจะผ่านมาตรฐาน

$$12. \text{ ร้อยละคะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์} = \frac{\text{คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์}}{\text{คะแนนเต็ม (คือ 5)}} \times 100$$

ทั้งนี้ โฮมสเตย์ต้องมีคะแนนถ่วงน้ำหนักต้องมากกว่า 70.00 % จึงจะผ่านมาตรฐาน (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2551)

แนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์ไทย

ในการพัฒนาโฮมสเตย์ไทยนั้น ควรคำนึงถึง วิธีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบท วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ ความปลอดภัย ความสะอาด ห้องพักพร้อมอาหาร และ กิจกรรมทางการท่องเที่ยว

การจัดการ

การจัดการกิจกรรมที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท ควรที่จะมีการรวมกลุ่มจัดตั้งในรูปของกลุ่ม/ชมรม/สหกรณ์ ซึ่งสมาชิกและคนใจชุมชนจะต้องมีความเข้าใจ และมีส่วนร่วมในด้านการจัดการ

บ้านพัก

- 1) ความเต็มใจของสมาชิกในครอบครัวต่อการรับผู้มาเยือน
- 2) บ้านพักมีโครงสร้างที่ดี
- 3) ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี
- 4) ไม่ไกลจากเมืองหรือพื้นที่เทศกาลหรือสถานที่ท่องเที่ยว
- 5) ควรมีสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นพื้นฐาน อาทิ ที่นอน หรือเตียงนอน หมอน น้ำประปา หรือถ้าไม่มีควรมีแหล่งน้ำอื่น ๆ ห้องน้ำสะอาด

6) มีความปลอดภัย

ขั้นตอนการดูแลที่พัก

ความสะอาดเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลควรมีการทำความสะอาดที่พักและบริเวณ โดยรอบบ้านพักอยู่เสมอ อาทิ เปลี่ยนผ้าปูที่นอน อุปกรณ์สำหรับการนอนส่วนตัวทุกครั้งเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้าพัก เป็นต้น

ความสะอาดของบ้าน

บ้านพักควรมีอากาศที่สามารถถ่ายเทได้สะดวก แสงสว่างสามารถส่องเข้ามาถึงปราศจากความชื้นไม่มีกลิ่นอับ มีหลังคาที่สามารถกันน้ำได้ดี ภายในห้องพักต้องได้รับการทำความสะอาดเป็นประจำ ต้องเปลี่ยนผ้าปูที่นอน และอุปกรณ์ส่วนตัวสำหรับผู้มาเยือนทุกครั้งหรือมีผู้มาเยือนใหม่เข้ามาพัก ต้องหมั่นกำจัดแมลงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอยู่เสมอ เนื่องจากห้องน้ำจะเป็นห้องที่ผู้มาเยือนจะมาร่วมใช้ด้วย ดังนั้นต้องเตรียมอุปกรณ์ทำความสะอาดส่วนตัวสำหรับผู้มาเยือน (กรณีที่แขกมิได้มีการเตรียมมา) และจะต้องมีการทำความสะอาดเป็นประจำ ต้องหมั่นดูแลสภาพแวดล้อมของบ้านพักอยู่เสมอ

ห้องน้ำ

ห้องน้ำจะเป็นที่ ๆ ใช้ร่วมกันทั้งครอบครัวและนักท่องเที่ยว สิ่งสำคัญก็คือ ความสะอาด จะต้องมีการทำความสะอาดอยู่เป็นประจำและสม่ำเสมอ

ความปลอดภัย

ความปลอดภัยถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมที่แพ็คเกจทัวร์วัฒนธรรมลักษณะสัมผัสชนบท ดังนั้น ชมรม/กลุ่ม มวลสมาชิก ควรมีการจัดมาตรการรักษาความปลอดภัย สำหรับเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น เช่น การจัดอบรมให้กับสมาชิกของชุมชนในการให้การป้องกันอุบัติเหตุต่าง ๆ หรือการแก้ไขหากเกิดอุบัติเหตุ การขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือองค์การบริหารท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่ การจัดตั้งเวรยามของชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้เจ้าของบ้านจึงต้องมีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของสมาชิกผู้มาเยือนด้วย

ทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

ต้องมีการดูแลและซ่อมแซมสิ่งของต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา อาทิ ประตู หน้าต่าง ถ้าเห็นนักท่องเที่ยวไม่เก็บทรัพย์สินไว้ในที่ที่ปลอดภัย ต้องเข้าไปเตือน ถ้านักท่องเที่ยวลืมทรัพย์สินไว้ในบ้านพักหรือที่อื่น ๆ ภายหลังการเดินทางกลับ เจ้าของบ้านควรเก็บไว้ใน ที่ที่ปลอดภัยและพยายามติดต่อเจ้าของเพื่อมารับคืน

ความปลอดภัยของที่พักรับ

สมาชิกในบ้านต้องสร้างความคุ้นเคยกับสมาชิกอื่น เสมือนญาติสนิท และมีความรู้เรื่องสถานที่ในบ้านและชุมชนเป็นอย่างดี สมาชิกในบ้านต้องหมั่นตรวจตรา ดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความปลอดภัยภายในบ้าน ญาติที่สำคัญต้องได้รับการเก็บรักษาและดูแลเป็นอย่างดี ทรัพย์สิน เงินสดต่างๆ ต้องเก็บไว้ในที่ที่ปลอดภัย สมาชิกทุกคนต้องคำนึงถึงเรื่องความปลอดภัยตลอดเวลา

การกำหนดระเบียบและข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

วัฒนธรรม จารีต ประเพณี และความเชื่อ ของแต่ละชุมชนอาจแตกต่างกัน การกำหนดระเบียบและข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว อาทิ การแต่งกาย การนอน การกำหนดเวลาการเข้าออกบ้านพัก จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อป้องกันปัญหาที่ขัดต่อวัฒนธรรม จารีต ประเพณีและความเชื่อของชุมชน โดยนักท่องเที่ยวจะต้องยอมรับและปฏิบัติตาม ทั้งนี้ควรมีการชี้แจงในขั้นตอนการจองหรือลงทะเบียนการเข้าพัก กรณีที่นักท่องเที่ยวไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ก็สามารถที่จะปฏิเสธการเข้าพักได้ เช่นเดียวกัน

การต้อนรับ

คนไทยเป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ดังสำนวนสุภาษิตไทยที่ว่า "เป็นธรรมเนียมไทยแท้แต่โบราณ ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ" การต้อนรับนักท่องเที่ยวคุณภาพดีจะทำให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกอบอุ่น ควรมีการจัดพื้นที่ต้อนรับในลักษณะจุดศูนย์กลางของชุมชน เพื่อทำการต้อนรับ ลงทะเบียนการเข้าพัก หรือการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว โดยการต้อนรับอาจให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยวัฒนธรรมประจำถิ่น เช่น ภาคอีสาน/เหนือ ต้อนรับด้วยการบายศรีสู่ขวัญ หรืออาจจะเป็นช่อดอกไม้ พวงมาลัยเล็ก ๆ ที่สามารถหาได้จากท้องถิ่นมอบให้กับนักท่องเที่ยว ก็จะเป็นการสร้างประทับใจได้เมื่อเริ่มเข้าสู่ชุมชน

การจองที่พัก

การจองที่พักสามารถทำได้หลายวิธี อาทิ การจองทางไปรษณีย์ การจองทางโทรศัพท์ การจองผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การจองที่พักควรได้รับการตอบสนองโดยทันที เพื่อเป็นการยืนยันการเข้าพักของนักท่องเที่ยว และถ้ามีเวลา ผู้ประสานงานควรส่งรายละเอียดให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อศึกษาก่อนการเข้าพัก ทั้งนี้ควรแจ้งข้อมูลรายละเอียด ให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานในประเทศที่รับผิดชอบพื้นที่ ได้รับทราบเพื่อเป็นช่องทางการตลาดในการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั่วไปรับทราบได้

การลงทะเบียน

ในธุรกิจโรงแรมที่พัก ผู้เข้าพักต้องลงทะเบียนเพื่อเป็นหลักฐานและอ้างอิงในอนาคต ส่วนในลักษณะที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท การลงทะเบียนอาจไม่ต้องเป็นรูปแบบเหมือนธุรกิจโรงแรม แต่ควรเป็นรูปแบบการเก็บข้อมูลแบบง่าย ๆ

การบริการอาหาร

เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องพักกับเจ้าของบ้าน อาหารมื้อใดมื้อหนึ่งจึงมีความจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว การนำเสนอรายการอาหารท้องถิ่นจึงเป็นเสน่ห์และทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ มากกว่าการนำเสนอรายการอาหารเช่นเดียวกับโรงแรมหรือรีสอร์ท ดังนั้นการวางแผนจัดเตรียมอาหารจึงมีความจำเป็นเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดระหว่างปริมาณอาหารและจำนวนนักท่องเที่ยว

การวางแผนจัดเตรียมอาหารจึงจำเป็นต้องพิจารณาจากปัจจัยหลาย ๆ ประการ ได้แก่

1. ข้อมูลของนักท่องเที่ยว เช่น เชื้อชาติ ศาสนา
2. งบประมาณในการจัดทำอาหาร
3. ปัจจัยด้านฤดูกาล
4. อาหารประจำท้องถิ่น

5. จำนวนนักท่องเที่ยว (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์, 2553)
 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโฮมสเตย์ ทำให้ทราบถึงความหมายความเป็นมาของโฮมสเตย์ คำนึงถึงวัตถุประสงค์คุณภาพมาตรฐาน และแนวทางการพัฒนาโฮมสเตย์ ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจแนวทางการทำวิจัยต่อไป

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากการประชุม Globe 1990 ณ ประเทศแคนาดา ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่า “การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่นในปัจจุบัน โดยมีการปกป้องและสงวน รักษาโอกาสต่างๆของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวนี้มีความหมายรวมถึงการจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจสังคม และความงามทางสุนทรียภาพ ในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศด้วย” โดยมีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นการท่องเที่ยว ที่ดำเนินการภายใต้ขีดจำกัดความสามารถของธรรมชาติ และต้องตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของประชากร ชุมชน ขนบธรรมเนียม ประเพณี ที่มีต่อขบวนการท่องเที่ยว อีกทั้งต้องยอมรับให้ประชาชนทุกส่วนได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และต้องชี้้นำภายใต้ความปรารถนาของประชาชนท้องถิ่นและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้นๆ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม แห่งประเทศไทย, 2539) บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ได้ให้ความหมายการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ว่าหมายถึงการท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพราะสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย และธุรกิจท่องเที่ยวมีการปรับปรุง คุณภาพให้ได้ผลกำไรอย่างเป็นธรรม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเสมือนสม่ำเสมอเพียงพอ แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดอย่างยืนยาว และบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา ยังได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ 6 ประการดังนี้

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท ทุกแห่ง
2. เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
3. เป็นการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม
4. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรม
5. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวอย่างยืนยาว
6. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และคืนผลประโยชน์กลับสู่ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

นอกจากนี้ อุษาวดี พูลพิพัฒน์ผล (2545) ยังให้ความเห็นว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ควร มีลักษณะ 3 ประการ คือ

1. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความต่อเนื่อง (Continuity) หมายถึง ความต่อเนื่องของ ทรัพยากรธรรมชาติ และความต่อเนื่องของวัฒนธรรมซึ่งจัดเป็นทรัพยากรหลักในการท่องเที่ยว และสามารถมอบประสบการณ์ันทนาการที่ดีให้แก่นักท่องเที่ยว

2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ (Quality) หมายถึง การเน้นคุณภาพของสามส่วนหลัก คือ คุณภาพของสิ่งแวดล้อม คุณภาพของประสบการณ์ นันทนาการที่นักท่องเที่ยวได้รับ และ คุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีความสมดุล (Balance) หมายถึง ความสมดุลระหว่าง ความต้องการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และขีดความสามารถของ ทรัพยากร

หลักการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

อุษาวดี พูลพิพัฒน์ (2545) ได้กล่าวถึงหลักการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ดังนี้

1. การอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างพอคิ (Using Resource Sustainable) ทั้งใน ส่วนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญและเน้นการทำธุรกิจในระยะยาว

2. การลดการบริโภคที่เกินความจำเป็นและการลดของเสีย (Reducing Overconsumption and Waste) จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำนุบำรุงสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายในระยะยาว และเป็น การเพิ่มคุณภาพของการท่องเที่ยวด้วย

3. การรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ (Maintaining Diversity) สังคม และวัฒนธรรม จะช่วยขยายฐานของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอนาคต

4. การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating Tourism into Planning) เข้ากับ กรอบแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ การพัฒนาท้องถิ่น และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม จะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยว

5. การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมในท้องถิ่น (Supporting Local Economic) โดยคำนึงถึงราคาและพัฒนาคุณค่าของสิ่งแวดล้อมไว้ ไม่เพียงแต่ทำให้เกิดการประหยัด แต่ยังป้องกันสิ่งแวดล้อมไม่ให้ถูกทำลายอีกด้วย

6. เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (Involving Local Communities) ในด้านการจัดการผลตอบแทนของประชาชน และสิ่งแวดล้อมเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและการจัดการการท่องเที่ยว

7. การประสานความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ ประชาชนท้องถิ่น องค์กรและสถาบันที่เกี่ยวข้อง (Consulting Stakeholders and the Public) เพื่อลดข้อขัดแย้งและร่วมแก้ปัญหา

8. เป็นการฝึกอบรมบุคลากร (Training Staff) โดยสอดแทรกแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการพัฒนาแบบยั่งยืนแก่บุคลากรท้องถิ่นทุกระดับ เพื่อยกระดับการบริการการท่องเที่ยว

9. ข้อมูลข่าวสารที่สื่อให้กับนักท่องเที่ยว โดยมุ่งสร้างความเข้าใจในการเคารพต่อธรรมชาติ สังคม และวัฒนธรรมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Marketing Tourism Responsibly) อีกทั้งเป็นการช่วยยกระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง

10. การวิจัยและติดตามผล (Undertaking Research) เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่างๆ เพื่อนำไปสู่แนวทางการแก้ไขที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ในส่วนของการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทำให้ผู้วิจัยมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของความหมาย ลักษณะ และหลักการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสำรวจ และประเมินศักยภาพของโฮมสเตย์แบบกระชังแพ

2.1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

2.1.3.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

คำว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นศัพท์บัญญัติที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) นำมาใช้อย่างเป็นทางการใน พ.ศ. 2541 โดยให้ความหมายตรงกับคำว่า Ecotourism ในภาษาอังกฤษ ศัพท์บัญญัติ นี้ได้รับความเห็นชอบจากราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบัญญัติศัพท์แล้ว

Ecotourism เป็นคำที่เกิดใหม่ในวงการ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยนำคำ 2 คำมารวมกัน ได้แก่ eco และ tourism คำว่า eco แปลตามรูปศัพท์ว่า บ้านหรือที่อยู่อาศัย ส่วน tourism แปลว่า การท่องเที่ยว ecotourism จึงแปลว่า การท่องเที่ยวเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย หมายความว่า การท่องเที่ยวที่เน้นในด้าน สิ่งแวดล้อมอันเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตต่างๆ ทั้งพืช สัตว์ และมนุษย์

ส่วนคำว่า นิเวศ ซึ่งเป็นคำภาษา สันสกฤตที่นำมาใช้ในภาษาไทย ก็แปลว่า บ้านหรือที่อยู่อาศัยเช่นกัน (ดูพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน) ฉะนั้น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงเป็นศัพท์บัญญัติที่มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษอย่างเหมาะสม

นอกจากคำว่า ecotourism แล้ว ยังมีคำอื่นๆที่มีความหมายใกล้เคียงหรือเกี่ยวข้อง กันอีกหลายคำ ได้แก่ green tourism แปลว่า การท่องเที่ยวสีเขียว หมายถึง การท่องเที่ยวสถานที่ทางธรรมชาติ โดยสีเขียวเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ biotourism แปลว่า การท่องเที่ยวเชิงชีวภาพซึ่งหมายถึงการท่องเที่ยวที่เน้นการศึกษาสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติและ agrotourism แปลว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นในด้านเกษตรกรรม เพื่อให้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของพืชผล ไร่นา และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร (ไพฑูริย์ พงสะบุตร, 2550)

เพื่อขยายความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะขอกล่าวถึงคำนิยามที่นักวิชาการได้ให้ไว้ในที่ต่างๆ ดังนี้

1. องค์การสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme - UNEP) สมาคมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism Society) และองค์การ การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) ให้คำนิยามว่า "การท่องเที่ยวที่ไม่เป็นการรบกวนลักษณะทางธรรมชาติ มุ่งหวังในด้านการศึกษามีความพอใจต่อทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ตามธรรมชาติ มีความเข้าใจต่อวัฒนธรรม ประวัติความเป็นมาของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยไม่เป็นการรบกวนต่อระบบนิเวศ ในขณะที่เดียวกันก็สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ ที่จะทำให้เกิดการอนุรักษ์ต่อทรัพยากรของประชากร ในท้องถิ่น" (สุมาลี เทพสุวรรณ, 2544 อ้างถึงใน ไพฑูริย์ พงสะบุตร, 2550)

2. ราฟ บุคเคย์ นิยามว่า คือการท่องเที่ยวที่จัดการดูแลอย่างยั่งยืน อยู่บนพื้นฐานของธรรมชาติ มีการศึกษาด้านการเรียนรู้วัฒนธรรม และ/หรือ สิ่งแวดล้อมเอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ และสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว (Raff Buckley, 1992, อ้างถึงใน สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2542)

3. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้คำนิยามว่า "การเดินทางไปยังสถานที่ ที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษา ชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ ธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม และชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ" (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2539 อ้างถึงใน ไพฑูริย์ พงสะบุตร, 2550)

4. บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้อง และให้ชุมชนท้องถิ่น และสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่นานาชาติให้ความสำคัญ เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศและนานาชาติ ตามหลักปรัชญาสากลว่าด้วยการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (Environmentally Sustainable Development) โดยไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญแก่การให้การศึกษาหรือการเรียนรู้ หรือมุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์มากกว่าการจัดการลดหรือปราศจากผลกระทบและนักท่องเที่ยวพึงพอใจเท่านั้น แต่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการรักษาสภาพแวดล้อม และให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย ซึ่ง ศูนย์วิจัยป่าไม้ (2538) ได้สรุปสาระสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวที่จะส่งเสริมควรเป็นพื้นที่ธรรมชาติ ที่มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมเป็นหลัก และอาจรวมถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี และวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ด้วย
2. ควรเป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและระบบนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม
3. เน้นให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสได้รับประสบการณ์ และการเรียนรู้จากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติโดยตรง อีกทั้งเสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมอีกด้วย
4. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติ เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น ทั้งทางตรงและทางอ้อม
5. มุ่งเน้นคุณค่าลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของธรรมชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยว แต่ไม่เน้นที่การเสริมแต่ง พัฒนาล้างอำนาจความสะดวก

2.1.3.2 องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 4 ประการคือ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมทั้งแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-system) ในพื้นที่นั้นๆ
2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมไปถึง

การอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและจำกัดมลพิษ ภาวะ และควบคุมอย่างมีขอบเขต จึงเป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการยั่งยืน

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการให้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติตามแผน ได้รับประโยชน์ติดตามตรวจสอบ ตลอดจนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยว อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย

จากองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศดังกล่าว จะเห็นว่า องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมนั้นจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ในท้องถิ่น ทั้งการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษา และจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย

2.1.3.3 การกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตามคำจำกัดความการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของราชบัณฑิตยสถาน แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะหมายรวมถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ทุกแห่งตั้งแต่แหล่งธรรมชาติ โบราณสถาน ไปจนถึงชุมชนท้องถิ่น เพราะฉะนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า อุทยานประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดี ไปจนถึงชุมชนต่างๆ ที่เปิดให้มีการท่องเที่ยวแต่ปัจจุบันเรื่องการป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้มาเยือน แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น นอกจากจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศแล้ว แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวจะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์ได้ จำเป็นต้องผ่านหลักเกณฑ์และข้อกำหนดระบุไว้ดังต่อไปนี้

1. เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์

2. มีความพร้อมในการบริหารจัดการ มีศูนย์ศึกษาธรรมชาติ ภายในศูนย์มีอำนวยความสะดวกเบื้องต้น มีเคาน์เตอร์บริการข่าวสาร มุมนิทรรศการ ห้องสุขา มุมจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มการบริหารจัดการในลักษณะเป็นเจ้าของบ้านที่ดี มีความปลอดภัยต่อการเดินทาง

3. มีการจัดการเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ทั้งเส้นทางไปกลับทางเดิม เส้นทางเป็นแบบบวกรอบ หรือวงกลมระยะตั้งแต่ 1 กิโลเมตรขึ้นไป

4. มีป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติเป็นระยะๆ เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

5. มีแผนที่และคู่มือแนะนำเที่ยวประกอบป้ายสื่อความหมาย เพื่อให้ความรู้ต่อนักท่องเที่ยว

6. มีการกำหนดความสามารถในการรับรองพื้นที่ จำนวนนักท่องเที่ยวต่อครั้งต่อวัน

7. มีมีคฤเทศก์ท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถ

8. มีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น องค์กรภาครัฐบาล องค์กรเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรบริหารท้องถิ่น เป็นต้น

9. มีการบริหารจัดการพื้นที่และมีบริการร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น องค์กรภาครัฐบาล องค์กรเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรบริหารท้องถิ่น เป็นต้น

10. มีแผนพัฒนาบุคลากรและการบริการสู่ระดับมาตรฐานสากลหากแหล่งท่องเที่ยวที่มีที่พักแรมจะต้องเป็นที่พักแรมระดับการรักษาสิ่งแวดล้อม(กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

การออกแบบก่อสร้างแหล่งที่พักเชิงนิเวศเป็นแนวคิดด้านการอนุรักษ์ที่สนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด และเอื้อประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมอย่างยั่งยืน ปัจจุบันการออกแบบที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ยังไม่มีข้อกำหนดหรือเกณฑ์มาตรฐานที่จะนำมาบังคับใช้ให้เป็นรูปแบบเดียวกัน แต่สามารถนำแนวคิดของนักวิชาการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการบริการจัดการในแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบแหล่งที่พักเชิงนิเวศ เช่นตัวอย่างแนวคิดการออกแบบที่พักเชิงนิเวศต่อไปนี้

ที่พัคตามแนวคิดโครงการจัดทำคู่มือการพัฒนาและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกใน แหล่งท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ททท.ได้เล็งเห็นความสำคัญที่จะมีส่วนช่วยส่งเสริมคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว จึงได้มีโครงการจัดทำคู่มือการพัฒนาและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขึ้น โดยศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นผู้ดำเนินการศึกษา ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบที่พักในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ ภายใต้กรอบวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืน มีกลุ่มนักวิชาการและผู้ประกอบการวิชาชีพด้านการวางแผน และออกแบบ ตลอดจนองค์กรและสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น The World Congress of The International Council on Environmental Design (ICED) และองค์กรอื่น ๆ ได้ร่วมกันกำหนดหลักการที่สำคัญในการออกแบบเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ดังนี้ กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544)

1. ให้ความสำคัญกับคุณค่าสิทธิของมนุษย์และธรรมชาติอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้องค์ประกอบของทั้งสองส่วนร่วมกันอย่างเกื้อกูล และสามารถคงไว้ซึ่งความหลากหลายของกันและกันอย่างยั่งยืน
2. ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์เชื่อมโยงภายใน ระหว่างองค์ประกอบทุกส่วนของระบบธรรมชาติ และผลกระทบจากการออกแบบต่อองค์ประกอบแต่ละส่วนทุกระดับ
3. การออกแบบก่อสร้างต้องเคารพในความเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่น/สิ่งที่มีคุณค่าทางจิตใจกับวัตถุ และพิจารณาองค์ประกอบทุกส่วนทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมภายในชุมชน/สังคมที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบ
4. คำนึงถึงผลทั้งทางตรงและทางอ้อมของการพัฒนาอันเป็นผลมาจากการออกแบบต่อความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์และระบบธรรมชาติ
5. สร้างสรรค์สิ่งที่มีคุณค่าในระยะยาว ไม่สร้างปัญหาหรือผลกระทบในการบำรุงรักษาการบริหารจัดการ ตลอดจนปัญหาด้านความปลอดภัย ให้กับคนรุ่นหลังต้องรับผิดชอบดูแล
6. สนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรในการพัฒนาอย่างคุ้มค่าและไม่มีของเสีย
7. ออกแบบเพื่อให้มีการใช้พลังงานอย่างประหยัดและคุ้มค่า เช่น การออกแบบอาคารโดยใช้วัสดุโปร่งแสงประกอบเพื่อลดการใช้แสงสว่างจากไฟฟ้า ควรมีช่องทางให้ลมพัดผ่านเพื่อลดการใช้เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น
8. ตระหนักเสมอว่าไม่มีสิ่งใดที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์จะคงอยู่ได้อย่างยั่งยืน และการออกแบบไม่สามารถแก้ไขปัญหาในทุก ๆ เรื่อง ดังนั้น จึงไม่ควรที่จะออกแบบเพื่อที่จะเอาชนะและ/หรือควบคุมธรรมชาติหากแต่ควรปล่อยให้ธรรมชาติเป็นแม่แบบหรือผู้ชี้นำการออกแบบ

ที่พักตามแนวคิดการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โครงการที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้กำหนดขึ้น เพื่อศึกษาแนวการปฏิบัติ รูปแบบการท่องเที่ยว และมาตรการจัดการในรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นแม่แบบให้แก่แหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ดำเนินการศึกษาโดย สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) จากผลการศึกษาได้มีแนวความคิดเกี่ยวกับการบริการสถานที่พักเชิงนิเวศ (Ecolodge) โดยพิจารณาจาก

1. ลักษณะรูปแบบของสถานที่พัก มีการก่อสร้างโดยคำนึงถึงความเป็นท้องถิ่นและความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมมากน้อยแค่ไหน กล่าวคือ 1) การสะท้อนสภาพดั้งเดิมของพื้นที่ (ลักษณะสถาปัตยกรรม ภูมิสถาปัตยกรรมการตกแต่งภายใน และองค์ประกอบต่าง ๆ ของสถานบริการ) ว่ามีลักษณะดั้งเดิมของพื้นที่มากหรือมีลักษณะผสมผสานของเดิมกับของใหม่ที่กลมกลืนกัน หรือมีลักษณะแบบใหม่เป็นส่วนใหญ่ 2) กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม (ด้านรูปแบบ ขนาด การจัดวางองค์ประกอบในพื้นที่) ว่ามีความกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพื้นที่ หรือผสมผสานองค์ประกอบอย่างกลาง ๆ หรือผสมผสานโดยสถานบริการมีความโดดเด่นกว่าแต่ไม่รู้สึกลำลายสภาพพื้นที่ 3) การเลือกทำเลที่ตั้งของสถานบริการ อยู่ในทำเลที่เหมาะสม ไม่ทำลายธรรมชาติหากมีการตัดแปลงธรรมชาติบ้างก็ต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ หรืออยู่ในทำเลที่มีผลกระทบต่อสภาพธรรมชาติน้อยที่สุด

2. มีการจัดการด้านรักษาสิ่งแวดล้อม

1) การใช้พลังงาน มีมาตรการประหยัดพลังงานมากน้อยแค่ไหน
 2) การใช้น้ำ ประหยัดมากน้อยแค่ไหน
 3) การบำบัดน้ำเสีย มีการบำบัดน้ำเสียเหมาะสมตามหลักวิชาการและนำกลับมาใช้ในพื้นที หรือจัดการ โดยวิธีหนึ่งวิธีใดอย่างไร

4) การจัดการขยะมูลฝอย มีมาตรการอย่างไร

3. กิจกรรมและการบริการ

1) มีกิจกรรมให้การศึกษาสิ่งแวดล้อมประกอบสำหรับผู้มาพักหรือไม่
 2) มีการสื่อสารความหมายสิ่งแวดล้อมต่อผู้มาพัก ในสถานที่และบริเวณต่าง ๆ

ภายในสถานที่พักหรือไม่ มากน้อยแค่ไหน

3) การบริการมีความสะอาดเป็นที่พอใจ ถูกสุขลักษณะ รวดเร็ว

4. การลงทุน การลงทุนสร้างที่พักควรพิจารณาร่วมทุนกับท้องถิ่น และผลตอบแทนที่เอื้อต่อท้องถิ่นมากน้อยอย่างไร มีการใช้แรงงานท้องถิ่นระดับไหน เป็นต้น (กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

2.1.3.4 กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

กิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมนั้นมีความหลากหลาย ซึ่งกิจกรรมบางประเภทอาจมีลักษณะที่บ่งชี้ว่าเป็น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในขณะที่บางกิจกรรมอาจมีความคาบเกี่ยว ซึ่งต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบ วัตถุประสงค์ในการปฏิบัติ กิจกรรม และการให้บริการว่ามุ่งเน้นอะไร และอย่างไร กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะต้องมีเรื่องของการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับธรรมชาติเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ซึ่งมีทั้งกิจกรรมหลัก และกิจกรรมเสริม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่กระทำในพื้นที่ธรรมชาติ มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวต่อกลุ่มต่อกิจกรรม ทั้งนี้ เพื่อไม่สร้างผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติ

จากรายงานการศึกษาเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ (พ.ศ. 2542) ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ศึกษาโดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วท.) ได้จัดแบ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศออกเป็น 3 หมวด รวม 19 กิจกรรมประกอบด้วย

1. กิจกรรมเชิงนิเวศในแหล่งธรรมชาติ

กิจกรรมการเดินป่า

กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ

กิจกรรมส่องสัตว์/ดูนก

กิจกรรมท่องเที่ยวน้ำตก/เที่ยวถ้ำ

กิจกรรมพายเรือแคนู/เรือคายัค/เรือใบ/เรือใบ / เรือยาง

กิจกรรมดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น น้ำลึก

กิจกรรมขี่ม้า / นั่งช้าง

กิจกรรมตั้งแคมป์

2. กิจกรรมกึ่งนิเวศได้แก่

กิจกรรมถ่ายรูป บันทึกภาพ / เสียง

กิจกรรมป็น / ใต้เขา

ศึกษาท้องฟ้า

ตกปลา

กิจกรรมชี้จักรยานท่องเที่ยว (เสือภูเขา)

3. กิจกรรมส่งเสริมทางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ได้แก่

ชมความงาม ความเก่าแก่ ลักษณะเฉพาะตัวของแหล่งประวัติศาสตร์

ศึกษา เรียนรู้ ประวัติ ความเป็นมาของแหล่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์

ศึกษาชื่นชม งานศิลปกรรม และวัฒนธรรม

ร่วมกิจกรรม เรียนรู้พฤติกรรมของผู้คน

การศึกษารู้อการผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง

กิจกรรมที่ไม่เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ควรพิจารณาเพื่อพัฒนาการจัดการให้มีโอกาสเสริมแนวความคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ เช่น ล่องเรือชมธรรมชาติ ชมทิวทัศน์ พักผ่อนปิกนิก เล่นน้ำ ว่ายน้ำ อาบแดด นมัสการ กราบไหว้ ตามความเชื่อ หรือแสวงบุญ ถ่ายภาพ ชม / ร่วมเล่น กีฬา ประชุมสัมมนา บ้านเที่ยง (กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่ว่าด้วยเรื่องของ ความหมายและสาระสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การกำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกแบบก่อสร้างที่พักแหล่งที่พักเชิงนิเวศ ถือว่ามีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการทำวิจัยครั้งนี้ โดยผู้วิจัยจะนำ เนื้อหาบางส่วนมาเป็นกรอบในการศึกษาค้นคว้าของโฮมสเตย์กระซังแพ ว่าเหมาะสมหรือเข้าข่ายที่จะเป็นการท่องเที่ยวหรือไม่

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับการประมงและการเลี้ยงปลาในกระซัง

ในส่วนนี้จะเป็นการกล่าวถึงความรู้เบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับการประมงและการเลี้ยงปลาในกระซัง โดยเนื้อหาส่วนนี้จะนำมาศึกษาเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของการประมงและการเลี้ยงปลาในกระซัง

การประมง

ความสำคัญของประมงทะเล

ประเทศไทยจัดเป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จในด้านการพัฒนาการประมงจนสามารถติดอันดับหนึ่งในสิบของโลกที่มีผลผลิตสูง ในปี 2551 ผลผลิตมวลรวมของประเทศของ

ภาคประมงมีมูลค่า 105,977 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.2 ของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ (GDP) หรือร้อยละ 10.0 ของผลผลิตมวลรวมของภาคเกษตร มีพื้นที่ทำการประมงในอาณาเขตประเทศไทย 6 แห่ง ได้แก่ อ่าวไทยฝั่งตะวันออก อ่าวไทยตอนใน อ่าวไทยฝั่งตะวันตกตอนบน อ่าวไทยฝั่งตะวันตกตอนล่าง อ่าวไทยตอนกลาง และฝั่งทะเลอันดามัน รวมทั้งการทำประมงนอกน่านน้ำในประเทศเพื่อนบ้าน และการทำประมงในทะเลหลวง

การพัฒนาของการประมงทะเลไทย

พัฒนาการของการประมงทะเลไทยมีมาช้านาน โดยในรายงานสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เล่มที่ 6 ด้านการประมง ของโครงการ UNEP ก็ได้แบ่งช่วงการพัฒนาออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ (กรมประมง, 2551)

ยุคก่อนปี 2503 ถือได้ว่าเป็นช่วงการเริ่มต้นพัฒนาการประมงทะเล เครื่องมือประมงที่ใช้ในยุคนี้ส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องมือประมงพื้นบ้าน และใช้เรือประมงขนาดเล็กไม่มีเครื่องยนต์ ต่อมาได้มีการพัฒนาเครื่องมือและดัดแปลงเรือประมงให้มีความเหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจับปลาผิวน้ำให้ดียิ่งขึ้น โดยการพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ ในช่วงนี้ได้รับจากประเทศญี่ปุ่น ผลผลิตสัตว์น้ำในช่วงนี้มีปริมาณระหว่าง 150,000 – 230,000 ตันต่อปี สัตว์น้ำที่จับได้ส่วนใหญ่เป็นปลาผิวน้ำ เช่น ปลาหู ปลาตัง ปลาหลังเขียว และปลากะตัก สำหรับใช้บริโภคภายในประเทศเกือบทั้งหมด

ยุคระหว่างปี 2503–2523 มีการขยายตัวด้านการประมงทะเลอย่างรวดเร็ว โดยมีปัจจัยสำคัญที่เป็นสิ่งจูงใจ ประกอบด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีและเครื่องมือประมง เช่น อวนในล่อนสำหรับการประมงพื้นบ้าน อวนลากเพื่อใช้สำหรับการประมงพาณิชย์ มาแนะนำและส่งเสริมแก่ชาวประมง การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงเรือประมง จากเรือไม่มีเครื่องยนต์มาเป็นเรือที่ใช้เครื่องยนต์ การสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีจากประเทศที่พัฒนาแล้วและจากองค์กรระหว่างประเทศ การลงทุน รวมทั้งการสนับสนุนด้านการเงินจากประเทศอุตสาหกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โรงงานผลิตน้ำแข็ง โรงงานห้องเย็น และโรงงานแปรรูปสินค้าสัตว์น้ำ การสำรวจแหล่งประมงใหม่โดยภาครัฐ เช่น แหล่งทำประมงในทะเลจีนตอนใต้ และนโยบายของรัฐบาลที่สนับสนุนการพัฒนาประมงนอกชายฝั่งหรือประมงทะเลลึก ด้วยปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ทำให้การประมงทะเลของไทยสามารถเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำจาก 150,000 ตันในปี 2503 เป็นมากกว่า 2 ล้านตัน ในปี 2520 จนติดอันดับหนึ่งในสิบของประเทศที่มีปริมาณการจับสัตว์น้ำสูงของโลก แม้ในบางปีจะมีวิกฤติการณ์น้ำมันเข้ามาส่งผลกระทบต่อในช่วงก็ตาม

ยุคหลังปี 2523 – ปัจจุบัน ผลผลิตโดยรวมจากการประมงยังคงเพิ่มขึ้น ผลผลิตส่วนใหญ่ยังคงมาจากการประมงในอ่าวไทย แต่เปอร์เซ็นต์ของผลผลิตนี้ลดลงอย่างต่อเนื่อง สืบเนื่อง

จากการพัฒนาการประมงของไทยตลอด 3 ทศวรรษที่ผ่านมา เป็นการพัฒนาที่ขาดยุทธศาสตร์การควบคุมที่มีประสิทธิภาพ ทำให้มีการทำการประมงเกินกว่าสภาพสมดุลทางชีววิทยาในอ่าวไทย (กรมประมง, 2551) อีกทั้งยังมีปัจจัยที่ทำให้ผลผลิตทางการประมงลดน้อยลง กล่าวคือ

1. ทรัพยากรสัตว์น้ำทะเลเสื่อมโทรม สาเหตุของการเสื่อมโทรมของทรัพยากรสัตว์น้ำ เกิดได้ทั้งจากธรรมชาติ และจากการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ โดยการเสื่อมโทรมตามธรรมชาติ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงกระแสน้ำ การพังทลายของดินตามชายฝั่งทะเล การเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิของน้ำในทะเล และการเกิดคลื่นลมอย่างรุนแรง สาเหตุตามธรรมชาติเหล่านี้ส่งผลต่อแหล่งวางไข่ แหล่งที่อยู่อาศัย ขบวนการห่วงโซ่อาหาร ซึ่งทำให้การดำรงชีวิตของสัตว์น้ำเปลี่ยนแปลงไป ส่วนสาเหตุที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ ได้แก่ การทำประมงมากเกินไป ดังจะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนเรือประมง ประสิทธิภาพของเรือประมงและ เครื่องมือประมงมีมากกว่าจำนวนทรัพยากรในธรรมชาติจะอำนวยให้ เนื่องมาจากการทำประมงทะเลให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง จึงมีผู้สนใจเข้ามาลงทุนประกอบอาชีพนี้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการฝ่าฝืนมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ การทำลายแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ และการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาดขาดการประสานงานของภาครัฐ

2. แหล่งทำการประมงลดลง ระบบกฎหมายแนวใหม่ที่มีการประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone: EEZ) มีผลกระทบต่อบริเวณการทำประมงของไทย จากที่เคยทำประมงอยู่ในอ่าวไทย ทะเลอันดามัน ทะเลจีนใต้ และอ่าวเบงกอล ภายหลังที่ประเทศเพื่อนบ้านยอมรับแนวกฎหมายใหม่และประกาศเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศตน บริเวณการทำประมงของไทยถูกจำกัดอยู่แค่เฉพาะในอ่าวไทย และทะเลอันดามัน ปัญหาที่ตามมาคือ เรือประมงบางส่วนกลับเข้ามาทำประมงในเขตน่านน้ำไทยซึ่งทรัพยากรลดจำนวนลง ผลผลิตที่ได้ไม่คุ้มกับการลงทุน และเรือประมงบางส่วนลักลอบจับสัตว์น้ำในเขตน่านน้ำประเทศเพื่อนบ้าน เสี่ยงต่อการถูกจับกุมและอาจเสียชีวิตหรือพิการ และส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศด้วย

3. ปัจจัยการผลิตมีราคาสูงและขาดแคลน ค่าใช้จ่ายของการทำประมงโดยเฉพาะเรืออวนลากคิดเป็นค่าใช้จ่ายประมาณร้อยละ 40-60 ของต้นทุนทั้งหมดในการทำประมง ซึ่งในภาวะที่ราคาน้ำมันแพง เรือประมงเหล่านี้จึงได้รับผลกระทบทำให้เรือประมงจำนวนมากต้องหยุดการทำประมงหรือลดจำนวนเที่ยวที่ออกทำการประมงลง ปัญหาที่ตามมาคือ การว่างงาน การขาดเสถียรภาพของรายได้ ทั้งยังส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องอื่นๆ เช่น โรงงานแปรรูปสัตว์น้ำ และโรงงานน้ำแข็ง อีกด้วย นอกจากนี้ การขาดแคลนแรงงานเป็นปัญหาใหญ่ของการประมงพาณิชย์ในปัจจุบัน เนื่องจากกิจการประมงต้องใช้แรงงานจำนวนมาก แต่ผลตอบแทนไม่มากเหมือนในอดีต

ทำให้หาลูกเรือยาก ยิ่งต้องออกไปทำประมงไกลๆ มีความเสี่ยงภัย ทำให้คนไทยไม่นิยมทำงานในเรือประมง ลูกเรือประมงไทยส่วนใหญ่จะใช้ลูกเรือเป็นชาวต่างด้าว

4. ราคาสัตว์น้ำตกต่ำ การนำเข้าสัตว์น้ำจากต่างประเทศที่มีคุณภาพดีและราคาเปรียบเทียบต่ำกว่า ทำให้ราคาสัตว์น้ำจากการประมงภายในประเทศสู้ไม่ได้ (กรมประมง, 2551)

ปัจจุบัน การเพาะเลี้ยงมีความสำคัญสำหรับประเทศไทยเนื่องจากเป็นแหล่งผลิตสัตว์น้ำทดแทนสัตว์น้ำทะเลที่มีแนวโน้มลดลง ที่สามารถพัฒนาเทคโนโลยีได้อย่างต่อเนื่องและสามารถตรวจสอบระบบการผลิตย้อนกลับได้ ซึ่งจะทำให้ผลผลิตสัตว์น้ำเป็นสินค้าส่งออกที่มีประสิทธิภาพเป็นที่ยอมรับของตลาดต่างประเทศ ชนิดสัตว์น้ำที่เลี้ยงสามารถเลือกได้ตามที่ตลาดมีความต้องการ ทำให้ขายได้ราคา มีส่วนช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพราะสามารถป้อนผลผลิตเข้าสู่ระบบได้อย่างต่อเนื่องและคงที่ เป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับชุมชนชายฝั่งและธุรกิจเกษตร (กรมประมง, 2550) อย่างไรก็ตาม ในระบบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศไทยยังพบปัญหาในหลายส่วน ได้แก่

1. ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่สูง เนื่องจากระบบการเลี้ยงผูกขาดอยู่กับอาหารสำเร็จรูปซึ่งมีราคาแพงและค่าแรงงานสูง ในบางครั้งเกษตรกรยังขาดแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในการขยายกิจการและดำเนินธุรกิจ ปัญหาเรื่องโรคระบาดก็ทำให้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบางชนิดยังไม่ประสบความสำเร็จ

2. สำหรับพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแต่ละชนิดก็มีอยู่จำกัด โดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงตามชายฝั่งยังทำได้ไม่เต็มศักยภาพ นอกจากนี้ยังมีปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณแหล่งเพาะเลี้ยง โดยเฉพาะเรื่อง น้ำเสีย โดยแหล่งกำเนิดมลพิษอาจมาจากโรงงานอุตสาหกรรมบริเวณใกล้เคียง หรือจากการปล่อยน้ำทิ้งของเรือประมง ชุมชน ทำให้มีการปนเปื้อนสารเคมีกำจัดศัตรูพืช/สารพิษ เช่น โลหะหนักที่มากับน้ำ การเพาะเลี้ยงเกินขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งน้ำ ในบางพื้นที่ยังประสบปัญหาปริมาณน้ำในการเพาะเลี้ยงไม่สม่ำเสมอ ในเขตพื้นที่น้ำเค็มก็ประสบปัญหาเรื่องความเค็มที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเนื่องจากน้ำจืดลงมามากเกินไป อีกทั้งสภาพแวดล้อมที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ภัยธรรมชาติ ภัยแล้ง ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมและทรัพยากร ที่ทำให้พื้นที่เพาะเลี้ยงและผลผลิตสัตว์น้ำเสียหาย

3. ปัญหาด้านการตลาด เช่น การไม่สามารถรวบรวมผลผลิตได้เนื่องจากเกษตรกรแยกกันขาย ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตมีไม่เพียงพอต่อการแปรรูปเพื่อการส่งออก นอกจากนี้มาตรฐานสินค้าจากประเทศผู้นำเข้ามีมากขึ้น ประเทศผู้ซื้อที่มีการตรวจสอบที่เข้มงวดมากขึ้นในเรื่องของคุณภาพสินค้า ทำให้สินค้าสัตว์น้ำที่จะส่งออกต้องมีใบรับรองปลอดโรค ในขณะที่ราคาสัตว์น้ำมีความผันผวนราคาสัตว์น้ำไม่จูงใจผู้ผลิต เกษตรกรผู้ผลิตยังขาดอำนาจต่อรองทางการตลาด พ่อค้า

คนกลางเป็นผู้กำหนดราคาและไม่มีกำหนัราคา นอกจากนี้ยังขาดข้อมูลเศรษฐกิจและการตลาดที่ทันสมัยรวดเร็ว รวมถึงไม่มีองค์กรที่รวบรวมและสร้างระบบเพื่ออำนวยความสะดวกและควบคุม คุณภาพตามมาตรฐานของตลาด ขาดตัวกลางเชื่อมโยงข้อมูล

4. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ เช่น การขาดความรู้ทางวิชาการที่จะใช้ในการบริหารจัดการฟาร์มเพาะเลี้ยง ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนไม่ค่อยต่อเนื่อง เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงขาดความรู้ในการจัดการระบบแบบครบวงจร ขาดความยั่งยืนของอาชีพเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ดังนั้นจึงต้องมีแนว โยบายในการจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น การพัฒนาคุณภาพและเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในระดับพื้นบ้านให้เป็นไปตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนการวิจัยด้านการเพาะเลี้ยงและพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อการปรับปรุงพันธุ์สัตว์น้ำเศรษฐกิจและเทคนิคการเพาะเลี้ยงให้เหมาะสมต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพสัตว์น้ำ พัฒนาพันธุ์ปลาและพันธุ์ไม้น้ำเพื่อการส่งออกพัฒนา ให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางตลาดของภูมิภาค อย่างไรก็ตาม การจัดการและแก้ไขปัญหาดังกล่าวเป็นหน้าที่ของกรมประมงในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบด้านการประมงทั้งหมดของประเทศจึงควรมีการกำหนด ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้เกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2554)

การเลี้ยงปลาในกระชัง

การเลี้ยงปลาในกระชัง หมายถึง การเลี้ยงปลาในภาชนะกักขัง ตั้งแต่ลูกปลาไปจนถึงปลาขนาดใหญ่ น้ำสามารถถ่ายเทได้รอบด้านของภาชนะกักขัง การเลี้ยงปลาแบบนี้สามารถดำเนินการได้ในแหล่งน้ำทั่วไป ในแม่น้ำ อ่างเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ แม่น้ำในบ่อที่ขุดแร่ ซึ่งมีน้ำขังหรือแหล่งน้ำที่เต็มไปด้วยตอไม้ก็ใช้ได้ การเลี้ยงปลาในกระชังเป็นวิธีการหนึ่งที่เหมาะสมทั้งทางเศรษฐกิจและการปฏิบัติ นอกจากนี้ วิธีนี้อาจจะนำไปใช้ในแหล่งน้ำกร่อยหรือในทะเลก็ได้ การเลี้ยงปลาในกระชังสามารถปล่อยปลาได้หนาแน่น การให้อาหารสมทบที่สมดุลจะทำให้ปลาเจริญเติบโตเร็ว และให้ผลผลิตสูงในระยะเวลาอันสั้น (เมฆ บุญพราหมณ์, 2550) การเลี้ยงปลาในกระชังเป็นวิธีที่มีมานานแล้ว โดยมีต้นกำเนิดมาจากประเทศกัมพูชา บริเวณลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง ในประเทศไทยมีการเลี้ยงปลาในกระชังมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 ปลาที่นิยมเลี้ยงส่วนใหญ่เป็นปลากินเนื้อที่ต้องการออกซิเจนต่ำ เช่น ปลาสวาย และปลาเทโพ โดยเลี้ยงในกระชังที่วางตรึงในแม่น้ำ ต่อมาเริ่มมีการเลี้ยงปลาทะเลในกระชังบริเวณชายฝั่งแม่น้ำ กระชังที่ใช้เลี้ยงได้มีการปรับปรุงและพัฒนาเป็นกระชังอวน เพื่อให้คงทนและเหมาะสมกับชนิดปลาที่เลี้ยงมากยิ่งขึ้น จำนวนผู้เลี้ยงปลาในกระชังมีเพิ่มมากขึ้นทุกปี เนื่องจากการเลี้ยงได้ผลผลิตมากกว่าการเลี้ยงในบ่อหลายเท่า ปลาที่

นิยมเลี้ยงในกระชังมีหลายชนิด แต่ที่นิยมเลี้ยงในปัจจุบัน ได้แก่ ปลาสร้อย ปลาชะโด ปลานู เป็นปลาน้ำจืดที่นิยมเลี้ยงในกระชังไม้ไผ่ และกระชังไม้ตามแหล่งน้ำต่างๆ ในจังหวัดภาคกลางส่วน ปลาน้ำกร่อยที่นิยมเลี้ยงได้แก่ ปลากะพงขาว และปลากะรังซึ่งนิยมเลี้ยงในในกระชังอวนบริเวณชายฝั่งทะเลในภาคใต้และภาคกลาง (ปัญญา สุวรรณสมุท, 2545)

2.1.5 ข้อมูลทั่วไป ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

จังหวัดระยองตั้งอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 179 กิโลเมตร มีชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 100 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 3,552 ตารางกิโลเมตร เป็นแหล่งอาหารทะเล และผลไม้ที่น่าสนใจ เป็นเมืองอุตสาหกรรม และเป็นที่ตั้งของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเป็นเมืองท่องเที่ยวชายทะเลที่สำคัญ ทิศเหนือของจังหวัดระยองติดกับจังหวัดชลบุรี ทิศใต้ติดกับอ่าวไทย ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดจันทบุรี และทิศตะวันตกติดจังหวัดชลบุรี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับที่ดอนเป็นลูกคลื่น ประกอบด้วยภูเขาเตี้ยๆด้านเหนือ และตะวันออกเป็นที่ราบสลับภูเขาลาดต่ำลงสู่อ่าวไทย ทางทิศใต้เป็น ดินร่วนปนทราย ระบายน้ำได้ดี มีแม่น้ำที่สำคัญ 2 สาย คือ แม่น้ำระยอง แม่น้ำประแสร์ มีชายฝั่งทะเลยาวห่างคิด อ่าวไทยยาวประมาณ 100 กิโลเมตร (เทศบาลตำบลบ้านเพ, 2551)

จังหวัดระยองมีภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อนลมทะเลพัดผ่านตลอดปี อากาศอบอุ่นไม่ร้อนจัดบริเวณชายฝั่งทะเลเย็นสบาย ฝนตกชุกระหว่าง เดือนพฤษภาคม- ตุลาคม อุณหภูมิเฉลี่ย 29.5 องศาเซลเซียส โดยมีอุณหภูมิสูงสุด ในเดือนเมษายนวัดได้ 38.7 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนมกราคมวัดได้ 17.8 องศาเซลเซียส ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีอาชีพหลัก คือ การทำการเกษตรและการประมง รองลงมา คือ พนักงานบริการและพนักงาน ในร้านค้าและตลาด นอกจากนี้ยังประกอบอาชีพสาขาการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดระยองแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ มี 1 อบจ. 17 เทศบาล และ 54 อบต. (เทศบาลตำบลบ้านเพ, 2551)

ตำบลเพ

ตำบลเพ เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอเมืองของจังหวัดระยอง ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองระยองประมาณ 22 กิโลเมตร หาดบ้านเพเป็นท่าเรือไปเกาะเสม็ดที่สำคัญที่นักท่องเที่ยวรู้จักกันเป็นอย่างดี เนื่องจากหากต้องการไปท่องเที่ยวบนเกาะเสม็ดต้องมาขึ้นเรือที่หาดนี้ หาดบ้านเพเป็นแนวชายหาดยาวกว่า 2 กิโลเมตร เนื่องจากเป็นท่าเรือ ชายหาดแห่งนี้จึงไม่นิยมเล่นน้ำแต่เหมาะสำหรับการชมวิทิวทัศน์นั่งรับประทานอาหารทะเลเสียมากกว่า บริเวณหาดบ้านเพยังเป็นที่ตั้งของชุมชนบ้านเพที่

อาศัยกันมาช้านานหลายชั่วอายุคน ส่วนใหญ่หากไม่ประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านก็จะมีอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเป็นหลัก จุดเด่นของหาดบ้านเพ คือ ตลาดเพ แหล่งขายสินค้าขนาดใหญ่เป็นแหล่งขายผลิตภัณฑ์แปรรูป และอาหารทะเลสดจากทะเล (“หาดบ้านเพ ระยอง,” ม.ป.ป.)

เทศบาลตำบล เพ ได้เปลี่ยนแปลงฐานะ จากสุขาภิบาลตำบลบ้านเพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เช่นเดียวกับสุขาภิบาลอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 เทศบาลตำบลบ้านเพ ประกอบด้วยชุมชน จำนวน 23 ชุมชน หมู่บ้านจำนวน 7 หมู่บ้าน มีเนื้อที่ 34.5 ตารางกิโลเมตร สำนักงาน ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 ถนนเพ-แกลง-กร่ำ ห่างจากอำเภอเมืองระยอง ประมาณ 20 กิโลเมตร ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 90 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 8 และนับถือศาสนาคริสต์ ร้อยละ 2 ของจำนวนประชากรทั้งหมดในเขตเทศบาล โครงสร้างทางเศรษฐกิจประชาชนในตำบลเพ ประกอบอาชีพการค้าขาย การประมง การเกษตรกรรม อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตจากทะเล การท่องเที่ยว มีสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ คือ

1. หาดแม่รำพึง เป็นชายหาดที่อยู่ในเขตเทศบาลมีความยาว 8 กิโลเมตร เป็นส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า
2. หมู่เกาะเสม็ด เป็นชายหาดที่สวยงามเป็นที่นิยมทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ
3. ลานหินขาว เป็นจุดชมวิวที่มีความสวยงามบริเวณหาดแม่รำพึงซึ่งมีการจัดภูมิทัศน์อย่างสวยงาม
4. สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำระยอง มีการจัดแสดงพันธุ์สัตว์น้ำต่างๆ เช่น ปลา ปลาหมึก กุ้งทะเลและนิทรรศการการทำประมงแบบต่าง ๆ ตั้งอยู่ภายในศูนย์พัฒนาประมงทะเลอ่าวไทยฝั่งตะวันออก (เทศบาล ตำบลบ้านเพ, 2551)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไป ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงลักษณะทั่วไปของพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็น ลักษณะภูมิประเทศ สถานที่ท่องเที่ยว ไปจนถึงลักษณะการประกอบอาชีพของคนในชุมชน ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยสามารถนำไปพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการประกอบธุรกิจแบบโฮมสเตย์กระซังแพงของประชาชนในพื้นที่

2.2 งานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนองานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาในการศึกษาของผู้วิจัย

ศรัญญา ธรรมชาติ (2553) ศึกษาการทำธุรกิจโฮมสเตย์และผลกระทบที่มีต่อผู้ประกอบการในเขตชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของ อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง พบว่า 1. การทำธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของ อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง นั้นสามารถที่จะทำเป็นอาชีพเสริมให้กับประชาชนได้ โดยได้รับการฝึกอบรมการศึกษาจากหน่วยงานจากโฮมสเตย์จากหน่วยงานจากสถานที่ต่างๆตามจังหวัดที่ได้รับการยกให้เป็นมาตรฐาน โฮมสเตย์ไทย ผลตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ ส่งผลให้มีการเผยแพร่ชื่อเสียงของหมู่บ้านให้เป็นที่รู้จักทั้งในและนอกประเทศ ทำให้รัก ห่วงเห่นและภูมิใจในท้องถิ่นของตน และอนุรักษ์วัฒนธรรมของท้องถิ่น ทำให้มีการรวมกลุ่ม มีพลังที่สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งทำความเข้าใจระหว่างคนภายนอกกับคนอยู่ในป่า ส่งผลให้ชุมชนมีความร่วมมือเป็นเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ชุมชนเริ่มคิดปลูกผักสวนครัว ทำเกษตรพอเพียง ลดการใช้สารพิษ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และสร้างคุณภาพชีวิตคนในชุมชนให้ดีขึ้น ทำให้เกิดการพัฒนาด้านองค์ความรู้ทั้งกลุ่มและบุคลากรในชุมชน จนเกิดการตั้งกลุ่มต่างๆ ผู้คนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษจากนักท่องเที่ยว ได้แก้ไขความเข้าใจจากอดีตให้ถูกต้อง ส่งผลให้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนนักศึกษาและนักวิจัย ทำให้ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากอำเภอและจังหวัดต้นสังกัด 2. ผลกระทบในการทำธุรกิจของผู้ประกอบการในเขตชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก อำเภอกาญจนบุรี จังหวัดระยอง อาทิ ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ผลกระทบด้านวัฒนธรรม ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ผลกระทบด้านบวกที่สำคัญ คือ รายได้จากเงินตราต่างประเทศ การส่งเสริมรายได้ของรัฐ และการสร้างงานและสร้างโอกาสทางธุรกิจ เมื่อ ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น ชุมชนที่มีชื่อเสียงเริ่มมีคนภายนอกเข้ามาซื้อที่ดิน เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวมากเกินไปของเสียที่เกิดขึ้นบางครั้งเกิดจากชุมชนใกล้เคียงไม่ได้ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมก็ส่งผลกระทบต่อหมู่บ้านที่ทำโฮมสเตย์ เนื่องจากปริมาณนักท่องเที่ยวมากเกินไปจนขีดความสามารถในการรองรับ

ธวัชชัย เฟื่องพินิจ (2551) ศึกษารูปแบบการจัดการธุรกิจชุมชน: กรณีศึกษาหมู่บ้านโฮมสเตย์ บ้านจอมแจ้ง และหมู่บ้านประมงน้ำจืด จังหวัดหนองคาย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์บ้านจอมแจ้ง หมู่ที่ 1 ตำบลสีกาย อำเภอมือเมือง จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย 1) ทุนทางธรรมชาติ 2) ทุนทางสังคมและวัฒนธรรม 3) ผู้นำทางการและกึ่งทางการในชุมชน 4) การมีส่วนร่วมและเรียนรู้ด้วยกันของสมาชิกในชุมชน 5) การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ 6) การสร้างเครือข่าย 7) การสร้างข้อตกลงร่วมกัน 8) การกระจายรายได้ 9) ความ

โปร่งใส และ 10) มีกิจกรรมต่อเนื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจชุมชนหมู่บ้าน ประมงน้ำจืด ประกอบด้วย 1) ทูทางธรรมชาติ 2) ผู้นำทางการในชุมชน 3) การแลกเปลี่ยนความรู้ 4) ความต่อเนื่องของการผลิต 5) การกระจายรายได้ และ 6) การสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ รูปแบบการจัดการธุรกิจชุมชนหมู่บ้านโฮมสเตย์บ้านจอมแจ้ง และหมู่บ้านประมงน้ำจืด ประกอบด้วย 1) พัฒนาทูทางธรรมชาติ 2) ใช้ผู้นำทางการ 3) สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน 4) ให้นักท่องเที่ยวภาครัฐสนับสนุน 5) กระจายรายได้ และ 6) สร้างความต่อเนื่องของกิจกรรม

สุทัศน์ ละงู (2551) ศึกษาวิถีชีวิตและศักยภาพที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์ : กรณีศึกษาชุมชนชาวเลบ้านสังก้า อำเภอกะลา จังหวัดกระบี่ พบว่า วิถีชีวิตและศักยภาพที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีดังนี้

1. วิถีชีวิตด้านอาชีพ เป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์ของชุมชนบ้านสังก้า โดยอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมลากอวน หาลา ลากอวนกุ้ง การดำน้ำลึกจับปลา การงมหอย การนับเรือหางยาว ให้นักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมเหล่านี้
2. วิถีชีวิตด้านภูมิปัญญา ได้แก่ การทำสมอเรือโบราณ การทำไซปลา การทำเรือปาจัก การสานตะกร้าหวาย การทำกรงนก การผลิตเครื่องดนตรี
3. วิถีชีวิตด้านประเพณีและวัฒนธรรม เช่นการเชื่อผู้นำ เพื่อทำให้ชุมชนมีความสงบราบรื่น

สำหรับด้านศักยภาพที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์ได้แก่

1. ศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติ คือ ป่าไม้ ชายทะเล หมู่เกาะต่าง ๆ ซึ่งสามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างดี
2. ศักยภาพด้านสิ่งแวดล้อมที่สวยงาม คือการคมนาคมที่สะดวก สบาย สิ่งสาธารณูปโภคต่างๆ และที่พักรองรับนักท่องเที่ยว มีเพียงพอ

พงษ์วิ ศรีสวัสดิ์, ประชุมพร รังสิวงค์, และเจษฎาภรณ์ ยานุพรหม (2550) ได้ศึกษา กลไกและศักยภาพการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างยั่งยืน บนพื้นที่เกาะช้าง กิ่งอำเภอกะลา จังหวัดตราด พบว่า กลไกการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวแบ่งได้ 2 กลุ่มคือ ผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นประชาชนในพื้นที่ และ ผู้ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นนักลงทุนต่างถิ่น/ต่างประเทศ ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการด้านต่างๆ จำนวน 8 ด้าน คือ 1. วัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรม 2. ด้านการเงิน 3. ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม 4.) การจัดโปรแกรมกิจกรรมต่างๆ 5. การประชาสัมพันธ์และการตลาด 6. ด้านทรัพยากรมนุษย์ 7. ความปลอดภัยและความเสี่ยง และ 8. ลูกค้าสัมพันธ์ ส่วนเรื่องศักยภาพการจัดกิจกรรมการ

ท่องเที่ยว ในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศ พบว่า กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง (น้ำตื้น) และ กิจกรรมดำน้ำ ดูปะการัง (น้ำลึก) มีศักยภาพในระดับสูง เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ประชาชนในพื้นที่ที่มีความคิดเห็นว่า คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่ได้จากการท่องเที่ยว มี ศักยภาพสูง แต่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ คิดว่ามีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเรื่องความปลอดภัยจากการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว และความนิยมของกิจกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยได้เสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติบนพื้นที่ เกาะ ช้าง โดยสามารถจัดทำภายใต้กรอบ 3E คือ Enforcement (การบังคับใช้กฎหมาย หรือข้อบังคับ) Engineering (การใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนา ปรับปรุง และอนุรักษ์) และ Education (การให้ความรู้ และข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและครบถ้วน)

กรณีศึกษา อนาคตมี (2550) ศึกษาการจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า การจัดการ โฮมสเตย์ตามมาตรฐาน โฮมสเตย์ไทย ในด้านที่พักมีความมั่นคงสร้างด้วยวัสดุชั้นดี มีเอกลักษณ์ มีห้องน้ำ ห้องครัวที่สะอาด และเพียงพอกับการใช้งาน พื้นที่ทั่วไปสะอาด เครื่องนอนสะอาด และเปลี่ยนทุกครั้งที่มีแขกมาพัก ผู้เข้าพักสามารถทำอาหารเองได้ หรืออาจให้เจ้าของบ้านเป็นผู้ดำเนินการให้ มีระบบรักษาความปลอดภัยที่สามารถสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เมื่อเกิดเหตุร้าย มีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มีข้อมูลแจ้งผู้ท่องเที่ยวให้ระมัดระวังทรัพย์สินและความปลอดภัย และมีการจัดเวรยามดูแลความปลอดภัยตลอดเวลา นอกจากนั้นมีการกำหนดข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาพัก มีระบบการจองล่วงหน้า มีเอกสารแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมค่าธรรมเนียม และบริการต่างๆ ให้นักท่องเที่ยว ได้เลือกใช้บริการ มีร้านขายของที่ระลึกและมีเส้นทางเดินเท้ารอบเกาะ ด้านการจัดการทั่วไปพบว่า มีการกำหนดเป้าหมาย และแผนงานต่างๆ มีการจัดระเบียบทรัพยากรให้เป็นระบบงานที่มีประสิทธิภาพ ด้านการจัดองค์กร มีการกำหนดกรอบเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนา และมอบหมายงาน มีการสร้างความเข้าใจ การจูงใจ และกำกับให้ทุกคนทำงานโดยทุ่มเทและประสานงานต่อกัน เพื่อผลสำเร็จของส่วนรวมร่วมกัน ส่วนด้านการควบคุมมีการติดตามผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพของการทำงานต่างๆ ในระหว่างการทำงาน ทั้งนี้หากผลงานใดผิดไปจากที่คาดคิด ก็จะแก้ไข และปรับให้การทำงานกลับสู่ภาวะที่มีประสิทธิภาพอีกครั้ง

กรณีศึกษา ศรีสุนทร (2550) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลจังหวัดระยอง พบว่าผู้บริหารท้องถิ่นมีบทบาทต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณชายฝั่งทะเลจังหวัดระยองอยู่ในระดับน้อย และนับได้ว่าเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณดังกล่าวเป็นไปด้วยความล่าช้าขาดการปรับปรุงและยกระดับให้เป็นแหล่ง

ท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ขาดการเอาใจใส่ในการแก้ปัญหาการบุกรุกแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนับวันจะยิ่งเสื่อมโทรมลงซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนเกิดมาจากผู้บริหารท้องถิ่นยังขาดบทบาทต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบริเวณดังกล่าวอย่างจริงจัง

วิฑิตา งามปัญญา (2546) ได้ศึกษา การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล เขตบางขุนเทียน เพื่อเสริมสร้างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า สภาพการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ชายฝั่งทะเลเขตบางขุนเทียนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากน้ำทะเลกัดเซาะตลิ่ง และการปล่อยของเสียที่ทำให้เกิดมลภาวะของน้ำอันเป็นผลทำให้การทำอาชีพประมงของคนในพื้นที่เปลี่ยนแปลงไป คนหนุ่มสาวในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะออกไปทำงานข้างนอกพื้นที่ ทั้งนี้เพราะการคมนาคมมีความเจริญมากขึ้น การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลเขตบางขุนเทียนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคเอกชน ไม่ได้มีความร่วมมือกันเพื่อการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบยั่งยืนแต่อย่างใด จากการศึกษาพบว่า ภาครัฐนั้นได้มีการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยวิธีการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมของพื้นที่ ได้แก่ ต้นไม้ เส้นทางการเดินทาง ฯลฯ แต่ไม่ได้ประสานถึงบทบาทที่แสดงออกถึงสภาพความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ เช่น การชูประเด็นความเป็นมาของคนในพื้นที่ วิถีของการดำรงชีพของคนในพื้นที่ การได้มาซึ่งที่ทำกินของคนในพื้นที่ซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากคนในกรุงเทพมหานคร โดยทั่วไปคือ เป็นการจับจองพื้นที่ทำกินแบบสหกรณ์ที่ดินการพัฒนารือการเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพของพื้นที่อันเป็นลักษณะพิเศษและส่งผลกระทบต่อเสียหายต่อพื้นที่มาถึงปัจจุบัน เช่น การขุดคลองเพื่อให้ น้ำทะเลเข้ามาได้สะดวก การปล่อยให้ภัยทางธรรมชาติเข้ามาทำลายสภาพพื้นที่ ซึ่งประเด็นเหล่านี้เป็นเรื่องที่น่าสนใจต่อผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยวและมีความน่าสนใจมากกว่าการจัดสภาพพื้นที่ให้ร่มรื่นเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ในส่วนภาคประชาชนก็ได้ได้แสดงบทบาทของการร่วมพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวแต่อย่างใด ทั้งนี้อาจเป็นด้วยข้อจำกัดของพื้นที่ศึกษาที่เป็นไปได้ ด้วยที่ว่าพื้นที่เป็นคลอง บ้านเรือนแต่ละหลังอยู่ห่างกันมาก การเดินทางส่วนใหญ่เป็นทางเรือ แต่ประเด็นที่ชัดเจนที่ทำให้บทบาทภาคประชาชนไม่มีคือ การขาดการรวมกลุ่มของภาคประชาชน และการขาดความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่ในส่วนของภาคเอกชนนั้นจะเป็นในลักษณะของทุนจากภายนอกพื้นที่เข้ามาตั้งกิจการ ดังนั้นการร่วมมือที่พัฒนาพื้นที่อย่างแท้จริงจึงเป็นไปได้ยากมาก เพราะลักษณะของการลงทุนในกิจการจะต้องพร้อมที่เปลี่ยนแปลงและเคลื่อนย้ายได้เสมอ ดังนั้น การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลเขตบางขุนเทียนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืน ภาครัฐจะต้องเป็นหน่วยงานหลักที่จะนำการพัฒนาไปสู่พื้นที่นี้ ในขณะที่เดียวกันจะต้องมีตัวกลางที่จะเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและอนุรักษ์พื้นที่ไว้ และต้องดึงศักยภาพของปัจจัย

ทางด้านทุนจากภาคเอกชนเข้ามาเพื่อหล่อเลี้ยงการพัฒนาให้กับภาคประชาชนได้อย่างต่อเนื่องและตลอดไป

พนมพร สารสิทธิ์ยศ (2552) ศึกษาแนวทางการจัดการหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว (โฮมสเตย์) จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว (โฮมสเตย์) จังหวัดมุกดาหารทั้ง 3 หมู่บ้าน มีแนวทางการจัดการหมู่บ้าน ทั้ง 6 ด้าน ดังนี้ ด้านที่พักอาศัย มีการจัดสร้างที่พักสำรองในกรณีที่มีนักท่องเที่ยวมาพักเป็นจำนวนมาก ด้านอาหาร มีการปรับปรุงเกี่ยวกับรสชาติของอาหารให้มีรสชาติปานกลาง ตามความแตกต่างทางรสชาติการบริโภคของนักท่องเที่ยว ด้านวัฒนธรรม มีการให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมพื้นบ้านแก่นักท่องเที่ยวเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ด้านแหล่งท่องเที่ยว มีการแนะนำแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ด้านผลิตภัณฑ์ มีการเพิ่มการผลิตด้วยกรอบมัทชะ การผลิตแก่ผู้ผลิต ส่งเสริมให้มีการผลิตวัตถุดิบในท้องถิ่น และด้านการประชาสัมพันธ์ มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำเว็บไซต์แก่บุคลากรที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน

จากการทบทวนงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง พบว่างานวิจัยส่วนมากจะเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งงานวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณภาพโฮมสเตย์กระซังแพเพื่อการท่องเที่ยว กรณีศึกษา โฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัด ระยอง ก็นับว่าเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโฮมสเตย์ในรูปแบบที่แตกต่างออกไป คือเป็นโฮมสเตย์ที่มีลักษณะเป็นกระซังแพ และจากการทบทวนงานวิจัยข้างต้นทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจถึงแนวความคิดเกี่ยวกับ การทำธุรกิจโฮมสเตย์และผลกระทบที่มีต่อผู้ประกอบการในเขตชายฝั่งทะเลรูปแบบการจัดการธุรกิจชุมชน กลไกและศักยภาพการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างยั่งยืน การจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ แนวทางการจัดการหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว (โฮมสเตย์) ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางและกรอบในการทำวิจัยครั้งนี้ได้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาคุณภาพโฮมสเตย์กระชังแพเพื่อการท่องเที่ยว กรณีศึกษาโฮมสเตย์กระชังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัด ระยอง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งสามารถสรุปส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
- 3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่

3.1.1 เจ้าของธุรกิจโฮมสเตย์ ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบทราบบโอกาส โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง สำหรับเจ้าของธุรกิจโฮมสเตย์ ที่ประกอบธุรกิจโฮมสเตย์แบบกระชังแพใน ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำนวน 5 คน ซึ่งได้แก่เจ้าของโฮมสเตย์ดังต่อไปนี้

- โฮมสเตย์กระชังแพชาวบ้าน
- โฮมสเตย์กระชังป่าติ๊ด
- โฮมสเตย์กระชังลุงแกละ
- แพพีทอล์ฟ
- ปิยะพันธ์ ตกหมึก

3.1.2 นักท่องเที่ยว ใช้วิธีการเลือกกลุ่ม ตัวอย่างแบบไม่ทราบบโอกาส โดยเลือก ตัวอย่างแบบเจาะจง เฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ มาท่องเที่ยวยังโฮมสเตย์กระชังแพ จำนวน 100 คน โดย

จำนวนตัวอย่างที่จะเก็บในแต่ละโฮมสเตย์จะคิดจากความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวสูงสุดใน 1 คืนของแต่ละโฮมสเตย์ ดังนี้

โฮมสเตย์กระซังแพชาวบ้าน	รับนักท่องเที่ยวได้ 100 คน/คืน เก็บตัวอย่าง 45 คน
โฮมสเตย์กระซังป่าตึก	รับนักท่องเที่ยวได้ 40 คน/คืน เก็บตัวอย่าง 20 คน
โฮมสเตย์กระซังลุงแกละ	รับนักท่องเที่ยวได้ 40 คน/คืน เก็บตัวอย่าง 20 คน
แพพีกอล์ฟ	รับนักท่องเที่ยวได้ 30 คน/คืน เก็บตัวอย่าง 15 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบไปด้วย

- 3.2.1 คอมพิวเตอร์
- 3.2.2 กล้องถ่ายภาพ
- 3.2.3 สมุดบันทึกและเครื่องเขียน
- 3.2.4 แบบสัมภาษณ์
- 3.2.5 แบบสอบถาม

ในการทำวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 2 ชุด คือ

1. แบบสัมภาษณ์สำหรับเจ้าของธุรกิจโฮมสเตย์ เพื่อเก็บข้อมูลการจัดการโฮมสเตย์กระซังแพ การประกอบอาชีพและการสร้างรายได้ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ และโฮมสเตย์ ประกอบด้วย

ชื่อ

อายุ

การศึกษา

ภูมิลำเนา

ชื่อ – ที่ตั้ง โฮมสเตย์

ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์

จำนวนห้องพักและความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ข้อมูลการจัดการโฮมสเตย์ เพื่อเก็บข้อมูล การจัดการด้านการเงิน การจัดการด้านที่พัก การจัดการด้านบริการและกิจกรรมการท่องเที่ยว มีคำถามดังนี้

ตารางที่ 3.1 คำถามในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการด้านบริการและกิจกรรมการท่องเที่ยว

การจัดการด้านการเงิน	
คำถาม	คำตอบที่ได้จะบ่งชี้ถึง
1. ในการทำธุรกิจโฮมสเตย์ท่านใช้งบประมาณในการลงทุนทั้งสิ้นเป็นเงินเท่าไร	แนวทางการเริ่มธุรกิจโฮมสเตย์
2. ท่านจัดหาแหล่งเงินทุนจากแหล่งใด	
3. รายได้ที่ท่านได้รับเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าไร มีต้นทุนเท่าไร และคิดเป็นกำไรเท่าไร	การสร้างรายได้
4. เดิมท่านมีรายได้จากการทำประมงเท่าไร และหลังจากท่านทำธุรกิจโฮมสเตย์แล้วท่านมีรายได้เท่าไร	
5. หากเปรียบเทียบการทำประมงเพียงอย่างเดียวกับการทำโฮมสเตย์ควบคู่กันไปด้วยท่านคิดว่าแบบใดก่อให้เกิดรายได้ดีกว่า	
6. ท่านมีการจัดการที่พักของนักท่องเที่ยวอย่างไร (แบ่งห้องพักให้นักท่องเที่ยวพักร่วมกันในบ้านของท่าน / ก่อสร้างต่อเติมที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว)	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

การดำเนินการและการบริการ	
คำถาม	คำตอบที่ได้จะบ่งชี้ถึง
1. ท่านมีการจัดการเรื่องความสะอาดของที่พักอย่างไร	
2. เมนูอาหารที่ท่านให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นเมนูอะไรบ้าง และวัตถุดิบหาได้จากแหล่งใด	มาตรฐานโฮมสเตย์ด้านอาหาร (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2551)
3. น้ำที่นำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้จากแหล่งใด	
4. ท่านมีการจัดการเรื่องความปลอดภัยอย่างไรบ้าง	มาตรฐานโฮมสเตย์ด้านความปลอดภัย (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2551)
5. ท่านมีการต้อนรับนักท่องเที่ยว หรือ สร้างความคุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวอย่างไร	มาตรฐานโฮมสเตย์ด้านอภยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2551)
6. ท่านมีการจัดรายการนำเที่ยวหรือไม่ อย่างไร (จัดรายการนำเที่ยวเอง/ประสานกับบริษัทนำเที่ยวอื่น)	มาตรฐานโฮมสเตย์ด้านรายการนำเที่ยว (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2551)
7. กิจกรรมทางการท่องเที่ยว ที่ท่านให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว มีอะไรบ้าง	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

การดำเนินการและการบริการ	
คำถาม	คำตอบที่ได้จะบ่งชี้ถึง
8. ในบริเวณใกล้กับโฮมสเตย์ของท่านมีแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่	มาตรฐานโฮมสเตย์ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อม (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2551)
9. ท่านมีส่วนในการอนุรักษ์ หรือฟื้นฟู แหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร	มาตรฐานโฮมสเตย์ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม อม (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2551)
10. ท่านได้มีการแนะนำ หรือชักชวนให้นักท่องเที่ยว เกิดความตระหนักถึงการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร	
11. โฮมสเตย์ของท่าน มีกิจกรรม หรือสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิม หรือไม่	มาตรฐานโฮมสเตย์ด้านวัฒนธรรม (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2551)
12. อาชีพหลักของท่านคืออะไร	มาตรฐานโฮมสเตย์ด้านรายได้เสริม และการเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2551)
13. ในช่วงเวลาที่ไม่มีย่านักท่องเที่ยว มีรายได้จากการทำอะไร	
14. โฮมสเตย์ของท่านได้มีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และการให้ความร่วมมือกับภาครัฐหรือไม่ อย่างไร	

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

การดำเนินการและการบริการ	
คำถาม	คำตอบที่ได้จะบ่งชี้ถึง
15. รูปแบบการจัดการโฮมสเตย์ของท่านเป็นลักษณะใด (ธุรกิจส่วนตัว/กลุ่ม/สหกรณ์)	มาตรฐานโฮมสเตย์ด้านการบริหาร (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2551)
16. โฮมสเตย์ของท่านมีระบบการจอง การลงทะเบียน และการมัดจำล่วงหน้า หรือไม่ หากมีจองอธิบายกระบวนการ	
17. ท่านมีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวหรือไม่ หากมีจองอธิบายช่องทางและวิธีการเผยแพร่	มาตรฐานโฮมสเตย์ด้านประชาสัมพันธ์ (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2551)
18. ท่านมีแนวโน้มจะเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่น หรือไม่	ความยั่งยืนของการประกอบอาชีพ

2. แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อเก็บข้อมูลการบริการ กิจกรรมการท่องเที่ยว และข้อมูลระดับมาตรฐานของโฮมสเตย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย

เพศ

อายุ

การศึกษา

รายได้

ภูมิลำเนา

ระยะเวลาในการมาพัก

จุดประสงค์ในการมาพัก

ประสบการณ์การเข้าพักโฮมสเตย์ (เคย.....ครั้ง /ไม่เคย)

ตอนที่ 2 การวัดมาตรฐานของโฮมสเตย์ ใช้คำถามแบบประเมินค่า มีตัวอย่างคำถาม
ดังนี้

โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานของโฮมสเตย์ที่ท่านกำลังใช้บริการ และระบุ
ระดับความคิดเห็น โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ระดับความคิดเห็น	5	หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	เห็นด้วยมาก
	4	หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	เห็นด้วยค่อนข้างมาก
	3	หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	เห็นด้วยปานกลาง
	2	หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	เห็นด้วยค่อนข้างน้อย
	1	หมายถึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	เห็นด้วยน้อย

ตารางที่ 3.2 ตัวอย่างคำถามในการวัดมาตรฐานของโฮมสเตย์

มาตรฐานโฮมสเตย์	ระดับความคิดเห็น					
	ไม่สามารถ ประเมินได้	1	2	3	4	5
1.ด้านที่พัก						
1.1 บ้านพักที่มีลักษณะเป็นสัดส่วน						
1.2 ที่พัก ที่นอน มีความ สะอาด และสบาย ตามสภาพ ของชุมชนท้องถิ่น						
1.3 ห้องสุขาและห้องอาบน้ำสะอาด						
1.4 ห้องสุขาและห้องอาบน้ำมีความมิดชิดปลอดภัย						
1.5 มีพื้นที่พักผ่อนอื่นนอกเหนือจากห้องนอน						
2. ด้านอาหาร						
2.1 อาหารส่วนใหญ่ปรุงจากวัตถุดิบในท้องถิ่น						
2.2 น้ำดื่มสะอาด						
2.3 ภาชนะต่างๆสะอาด						
2.4 ห้องครัว และอุปกรณ์ที่ใช้ในครัวสะอาด						

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

มาตรฐานโฮมสเตย์	ระดับความคิดเห็น					
	ไม่สามารถประเมินได้	1	2	3	4	5
3.ด้านความปลอดภัย						
3.1 มีความพร้อม ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มียาสามัญประจำบ้าน ที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้						
3.2 มีระบบการดูแลรักษาความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินสำหรับนักท่องเที่ยว						
4. ทัศนคติไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน						
4.1 มีการต้อนรับและการสร้างความคุ้นเคย						
4.2 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวิถีชีวิต						
5. รายการนำเที่ยว						
5.1 มีรายการนำเที่ยว และรายละเอียดกิจกรรมในรายการท่องเที่ยวที่ชัดเจน						
5.3 เจ้าของบ้านเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือประสานให้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำเที่ยว						
6. ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม						
6.1 มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ หรือบริเวณใกล้เคียง						
6.2 มีการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว						
7. ด้านวัฒนธรรม						
7.1 มีสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิม ของท้องถิ่น เช่น รูปแบบสถาปัตยกรรม หรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ						

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

มาตรฐานโฮมสเตย์	ระดับความคิดเห็น					
	ไม่สามารถประเมินได้	1	2	3	4	5
7.2 มีการใช้ชีวิต ปกติจริงๆ ของท้องถิ่น ไม่ใช่เป็นเพียงการแสดงเพื่อให้นักท่องเที่ยวชม						
8. ด้านรายได้เสริม และการเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน						
8.1 เจ้าของโฮมสเตย์มีการประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากการบริการที่พักแรม						
8.2 ของที่ระลึก หรือของฝากเป็นผลิตภัณฑ์จากท้องถิ่น						
9. การบริหารของโฮมสเตย์						
9.1 เจ้าของโฮมสเตย์แต่ละแห่งมีการร่วมกันทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยว						
9.4 มีระบบการจอง การลงทะเบียน และการมัดจำล่วงหน้า						
9.5 มีการระบุรายละเอียดของค่า ธรรมเนียมและ บริการต่างๆ ที่ชัดเจน และเป็นปัจจุบัน						
10.ด้านประชาสัมพันธ์						
10.1 มีละเอียดยแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียง และกิจกรรมการ ท่องเที่ยวผลิิตออกเป็นเอกสาร เช่น แผ่นพับ แผนที่การเดินทาง ค่าใช้จ่ายและสถานที่ติดต่อ						
10.2 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านทางช่องทางต่างๆ เช่น สื่อออนไลน์ รายการโทรทัศน์ นิตยสาร						

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ

ศึกษาทฤษฎี แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแหล่งที่พักอาศัยแบบ โฮมสเตย์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ การประมง รวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลจาก เอกสาร รายงานการวิจัย และบทความต่างๆที่เกี่ยวข้อง

3.3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ

ใช้การสังเกต โดยใช้ทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม ซึ่งการสังเกต จะใช้การสังเกตแบบมีโครงสร้างในการเก็บข้อมูล โดย การสำรวจพื้นที่ และสภาพทั่วไปของโฮมสเตย์ และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่โฮมสเตย์จัดขึ้น ร่วมกับการ สัมภาษณ์ โดยมีแบบสัมภาษณ์เป็น เครื่องมือ ในการ สัมภาษณ์ เจ้าของโฮมสเตย์เพื่อเก็บ ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการโฮมสเตย์ ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพและการสร้างรายได้ อีกทั้งยังใช้การสอบถาม โดยมีแบบสอบถามเป็น เครื่องมือ โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิด ปลายปิด และแบบมีตัวเลือกให้ตอบในการ สอบถาม โดย สอบถาม เจ้าของโฮมสเตย์ เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการ โฮมสเตย์ เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการ ประกอบอาชีพและการสร้างรายได้ และสอบถามนักท่องเที่ยวเพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการ ท่องเที่ยวและการให้บริการของโฮมสเตย์

3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการ สํารวจ การ สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ใช้การ วิเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้ได้คำตอบตาม วัตถุประสงค์และสมมติฐาน
2. ข้อมูลเชิงปริมาณ ที่ได้จากการ สํารวจ การ สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ ข้อมูลทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ได้แก่ 1. ค่าร้อยละ (Percentage) 2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และ 3. ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการศึกษาคุณภาพ โสมสเดย์กระชังแพเพื่อการท่องเที่ยว กรณีศึกษาโสมสเดย์กระชังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้มีการรวบรวมข้อมูลทั้ง ข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ ในหัวข้อต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจพื้นที่และสภาพทั่วไปของ โสมสเดย์กระชังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กิจกรรมการท่องเที่ยว วิถีชีวิต รูปแบบสถาปัตยกรรม ข้อมูลการจัดการธุรกิจโสมสเดย์จากเจ้าของโสมสเดย์ และข้อมูลความเห็นด้านคุณภาพโสมสเดย์จากนักท่องเที่ยว ซึ่งข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยจะนำเสนอใน 2 ส่วนคือ

4.1 ข้อมูลด้านการจัดการธุรกิจโสมสเดย์กระชังแพ

4.2 ข้อมูลด้านคุณภาพโสมสเดย์กระชังแพ

4.1 ข้อมูลด้านการจัดการธุรกิจโสมสเดย์กระชังแพ

ข้อมูลส่วนนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจ้าของธุรกิจโสมสเดย์กระชังแพ เกี่ยวกับข้อมูลการจัดการ การประกอบอาชีพ และการสร้างรายได้ เพื่อนำมาทดสอบสมมติฐานของงานวิจัยที่ว่า ธุรกิจโสมสเดย์ กระชังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ทำให้ชาวประมงในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการทำอาชีพเดิม มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และ โสมสเดย์

โสมสเดย์กระชังแพ A

ชื่อ-สกุล	ขอสงวนไว้เป็นความลับ
อายุ	33 ปี
ภูมิลำเนา	ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
การศึกษา	ปริญญาตรี สาขาเครื่องกล
อาชีพหลัก	บริการนำเที่ยว

ชื่อและที่ตั้งโฮมสเตย์	โฮมสเตย์กระซังแพ A ตั้งอยู่ใกล้กับท่าเทียบเรือ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
จำนวนห้องพัก 5	หลัง ขนาด 10-20 คน จำนวน 2 หลัง ขนาด 2-3 คนจำนวน 3 หลัง โดย ค้อยๆ สร้างครึ่งละหลังสองหลัง อัตราค่าห้องพัก มี 2 แบบ คือ แบบไม่ รวมอาหาร 600 บาทต่อคน แบบรวมอาหาร 2 มื้อ 1,300 บาทต่อคน เด็ก อายุต่ำกว่า 8 ขวบคิดครึ่งราคา (รับนักท่องเที่ยวขั้นต่ำ 10 คนขึ้นไป หากมา ต่ำกว่า 10 คน ต้องคิดในราคาเหมา 10 คน) ความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยว: 30-40 คน/วัน
ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์	ประมาณ 3 ปี (ก่อนหน้านี้ผู้เป็นพ่อเลี้ยงปลา อย่างเดียวอยู่ประมาณ 8- 10 ปี ปัจจุบันบุตรชายเป็นผู้ดูแลโฮมสเตย์)
โฮมสเตย์กระซังแพ B	
ชื่อ-สกุล	ขอสงวนไว้เป็นความลับ
อายุ	48 ปี
ภูมิลำเนา	ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
การศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดตะเคียนทอง
อาชีพหลัก	เลี้ยงปลาเก่า ปลากระพง
ชื่อและที่ตั้งโฮมสเตย์	โฮมสเตย์กระซังแพ B ตั้งอยู่ตรงข้ามท่าเทียบเรือ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง
จำนวนห้องพัก	9 หลัง ขนาด 16 คนจำนวน 2 หลัง ขนาด 12 คน จำนวน 4 หลัง ขนาด 8 คน จำนวน 2 หลัง และขนาด 10 จำนวน 1 หลัง โดยค้อยๆสร้างครึ่งละ หลังสองหลัง อัตราค่าห้องพัก วันจันทร์- วันศุกร์ ราคา 1,300 บาท วัน เสาร์-วันอาทิตย์ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ราคา 1,500 บาท เด็กอายุตั้งแต่ 2-8 ขวบคิดครึ่งราคา (รับนักท่องเที่ยวขั้นต่ำ 5 คนขึ้นไป หากมาต่ำกว่า 5 คน ต้องคิดในราคาเหมา 5 คน)
ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	100 คน/วัน
ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์	ประมาณ 2 ปี (ก่อนหน้านี้เลี้ยงปลาประมาณ 10 ปี)

โฮมสเตย์กระซังแพ C

ชื่อ-สกุล	ขอสงวนไว้เป็นความลับ	
อายุ	37 ปี	
ภูมิลำเนา	กรุงเทพมหานคร	
การศึกษา	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาออกแบบประยุกต์ศิลป์	
อาชีพหลัก	เลี้ยงปลา	
ชื่อและที่ตั้งโฮมสเตย์	โฮมสเตย์กระซังแพ C ตั้งอยู่ใกล้กับท่าเทียบเรือ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	
จำนวนห้องพัก	5 หลัง ขนาด 10-12 คน 1 หลัง ขนาด 5-7 คน หลัง สร้างทั้ง 5 หลัง พร้อมกันตั้งแต่ครั้งแรก อัตราค่าห้องพัก 1,200 บาทต่อคน (รับนักท่องเที่ยวขั้นต่ำ 5 คนขึ้นไป หากมาต่ำกว่า 5 คน ต้องคิดในราคาเหมา 5 คน)	
ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	30 คน/วัน	
ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์	ประมาณ 7 เดือน	(ก่อนหน้านี้เลี้ยงปลาเก่า และปลากะพงอย่างเดียวมา 8-9 ปี)

โฮมสเตย์กระซังแพ D

ชื่อ-สกุล	ขอสงวนไว้เป็นความลับ	
อายุ	67 ปี ภูมิลำเนา ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	
การศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 4	
อาชีพหลัก	เลี้ยงปลา	
ชื่อและที่ตั้งโฮมสเตย์	โฮมสเตย์กระซังแพ D ตั้งอยู่ใกล้กับท่าเทียบเรือ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง	
จำนวนห้องพัก	6 หลัง โดยค่อยๆสร้างเริ่มจาก 2 หลังก่อน อัตราค่าห้องพัก 1,300 บาทต่อคน (รับนักท่องเที่ยวขั้นต่ำ 5 คนขึ้นไป หากมาต่ำกว่า 5 คน คิดในราคาเหมา 5 คน)	
ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว	40 คน/วัน	
ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์	ประมาณ 6 ปี	(ก่อนหน้านี้เลี้ยงปลาและหอยชักตีนมา 12 ปี)

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ 3 แห่งมีภูมิลำเนาอยู่ที่ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และมีเพียงเจ้าของโฮมสเตย์ 1 แห่ง ที่เป็นคนต่างถิ่นมาจาก กรุงเทพมหานคร เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพทุกท่านมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน คือ ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และปริญญาตรี และแต่ละท่านไม่ได้มีการศึกษาในด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวหรือการโรงแรมแต่อย่างใด ด้านอาชีพหลัก ในปัจจุบันเจ้าของโฮมสเตย์ 3 ท่านมีอาชีพเลี้ยงปลาและอีก 1 ท่านให้บริการนำเที่ยว ในอดีตเจ้าของโฮมสเตย์แต่ละท่านมีการทำประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพียงอย่างเดียวอยู่ระหว่าง 8-12 ปี ซึ่งการหันมาประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ควบคู่ไปด้วยนั้นโฮมสเตย์ กระซังแพ D หันมาทำธุรกิจนี้ก่อนเจ้าของท่านอื่นคือ ทำมาแล้วประมาณ 6 ปี รองลงมาคือ โฮมสเตย์กระซังแพ A ประมาณ 3 ปี โฮมสเตย์กระซังแพ B ประมาณ 2 ปี และล่าสุด โฮมสเตย์กระซังแพ C ประมาณ 7 เดือน โฮมสเตย์ทั้ง 4 แห่ง ตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกัน คือ บริเวณใกล้กับท่าเทียบเรือ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยโฮมสเตย์ส่วนใหญ่มีขนาดใกล้เคียงกัน คือ มีจำนวนห้องพัก 5-6 หลัง สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 30-40 คนต่อวัน มีเพียงโฮมสเตย์ B แห่งเดียว ที่มีห้องพัก 9 หลัง และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 100 คนต่อวัน

ตอนที่ 2 ข้อมูลการจัดการโฮมสเตย์ เพื่อเก็บข้อมูลการจัดการด้านการเงิน การจัดการด้านที่พัก การจัดการด้านบริการและกิจกรรมการท่องเที่ยว

การจัดการด้านการเงิน

ในการเก็บข้อมูลการจัดการด้านการเงิน มีประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ในการทำธุรกิจโฮมสเตย์ท่านใช้งบประมาณในการลงทุนทั้งสิ้นเป็นเงินเท่าไร (ด้านสถานที่ ค่าแรง ค่าอาหาร ค่าสิ่งอุปโภคบริโภค เงินเดือน อื่นๆ)
2. ท่านจัดหาเงินทุนจากแหล่งใดบ้าง
3. รายได้ที่ท่านได้รับต่อเดือนคิดเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าไร มีต้นทุนเท่าไร และคิดเป็นกำไรเท่าไร
4. เดิมท่านมีรายได้จากการทำประมงเท่าไร และหลังจากท่านทำธุรกิจโฮมสเตย์แล้วท่านมีรายได้เท่าไร

5. หากเปรียบเทียบการทำการประมงเพียงอย่างเดียว กับ การทำโฮมสเตย์ควบคู่กันไปด้วยท่านคิดว่าแบบใดก่อให้เกิดรายได้ดีกว่า

การสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์กระชังแพ A พบข้อมูล ดังต่อไปนี้

1) การลงทุน

โฮมสเตย์กระชังแพ A เป็นโฮมสเตย์ขนาดที่รองรับนักท่องเที่ยว 30-40 คน/วัน มูลค่าในการลงทุนทั้งสิ้นนั้น ไม่สามารถระบุออกมาเป็นตัวเลขได้ แต่เจ้าของโฮมสเตย์กระชังแพ A ก็ได้บอกถึงการลงทุนไว้คร่าวๆ คือ ในการสร้างตัวเรือนที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวใช้เงินลงทุนประมาณ 800,000 บาท โดยใช้ไม้จากเรือเก่าที่เคยใช้ในการทำประมงแต่เดิมมาตัดแปลงทำให้ประหยัดต้นทุนค่าซื้อไม้ได้เยอะมาก

ภาพที่ 4.1 พื้นไม้ของโฮมสเตย์กระชังแพ A

มีชุดเครื่องนอน จำนวน 40 ชุด ชุดละ 1,500 บาท เป็นเงินทั้งสิ้น 60,000 บาท มีเรือสปีดโบ๊ต 1 ลำ ซื้อมือสองมาในราคาประมาณ 400,000 บาท มีเรือคยักสำหรับนักท่องเที่ยว 3 ลำ ลำละ 12,000 บาท เป็นเงิน 36,000 บาท มีคนงานประจำ 1 คนมีหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยของโฮมสเตย์และกระชังปลา คอยให้อาหารปลา ให้เงินเดือนประมาณ 7,000-8,000 บาท นอกจากนี้ยังมีคนงานที่จ้างเป็นรายวันเฉพาะวันที่จะมีนักท่องเที่ยวมาเข้าพักอีก 3 คน คือ แม่ครัว พนักงานทำความสะอาด พนักงานเสิร์ฟอาหารและพนักงานทั่วไป ให้ค่าจ้างวันละ 500 บาท

2) การจัดหาเงินทุน

ในการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์กระชังแพนี้ โฮมสเตย์กระชังแพ A ได้ใช้ทุนส่วนตัวของครอบครัวที่ได้จากการเลี้ยงปลาเป็นทุนในการทำธุรกิจโฮมสเตย์กระชังแพ

3) รายได้

ในส่วนของรายได้ต่อเดือนไม่สามารถระบุได้ เจ้าของโฮมสเตย์กระชังแพ A แค่ว่า “อันนี้ก็ได้มีจืดหรือทำบัญชีอะไรนะ ได้มาก็จ่ายไป บางทีได้เงินค่าห้องพักมาก็เอาไปซื้ออาหารปลา เอาไปใช้กับปลา แต่ก็อยู่ได้นะ ไม่ขาดทุน แล้วก็มีกำไรเหลือ” สำหรับรายได้ในการทำประมงก่อนที่จะมาทำธุรกิจโฮมสเตย์กระชังแพ นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สามารถตอบเป็นตัวเลขได้เช่นกัน เนื่องจากในอดีตพอเป็นผู้ดูแลการเลี้ยงปลาทั้งหมด ทราบแต่เพียงว่าเลี้ยงปลาอย่างเดียวแล้วขาดทุน หรือไม่ก็ได้กำไรน้อยมาก ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระหว่างการทำการประมงเพียงอย่างเดียวกับการทำโฮมสเตย์ควบคู่กันไปดี วย เจ้าของโฮมสเตย์กระชังแพ A บอกว่าทำโฮมสเตย์ควบคู่กันไปด้วยนั้นก่อให้เกิดรายได้ดีกว่า

การสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์กระชังแพ B พบข้อมูล ดังต่อไปนี้

1) การลงทุน

โฮมสเตย์กระชังแพ B เป็นโฮมสเตย์ขนาดที่รองรับนักท่องเที่ยว 100 คน/วัน มูลค่าการลงทุนรวมๆแล้ว อยู่ในหลักสิบล้าน โดยเริ่มจากค่อยๆสร้างทีละหลังก่อน หลังแรกประมาณใช้งบประมาณ 200,000 บาท แล้วค่อยๆสร้างหลังอื่นๆตามมา โดยมีงบประมาณต่างกันไปตามขนาดของห้องพักและค่าของเงิน ต้นทุนหลักๆจะอยู่ที่ไม้และปูนลดยซึ่งมีราคาแพงมาก เช่น ราคามิไม้ไผ่ลำละ 250 บาท มีค่าลากมาจากฝั่งอีก ในราคา 5,000 บาทต่อ 200 ต้น ถึง 200 ลิตร ราคาใบละ 550 บาท เป็นต้น เงินลงทุนของโฮมสเตย์กระชังแพ B ส่วนใหญ่ใช้ไปกับการตกแต่งโฮมสเตย์ มีเครื่องปั้นไฟขนาดใหญ่ ราคาประมาณ 300,000 บาท มีแผงโซลาร์เซลล์ มีเรือคายัก 40 ลำ ราคาลำละประมาณ 32,000 บาทเป็นเงิน 1,280,000 บาท และพายซื้อต่างหากจำนวน 70 อัน ราคาอันละประมาณ 1,000 กว่าบาท เป็นเงิน ประมาณ 70,000 บาท มีคนงาน 4 คน คือ แม่ครัว เด็กล้างจาน พนักงานทำความสะอาดและพนักงานทั่วไป ให้ค่าจ้างวันละ 300-400 บาท โดยจ้างมาทำงานประจำทุกวัน

2) การจัดหาเงินทุน

โฮมสเตย์กระชังแพ B ใช้เงินกู้ธนาคาร (ร้อยละ 20) มาใช้ในการลงทุนเกือบ 100% ส่วนเงินที่ได้จากการเลี้ยงปลานั้นนำมาเป็นค่าใช้จ่ายภายในโฮมสเตย์

3) รายได้

โฮมสเตย์กระซังแพ B มีรายได้อยู่ที่ประมาณเดือนละ 200,000 – 300,000 บาท มีค่าใช้จ่ายเงินเดือนพนักงาน 4 คน ประมาณ 48,000 บาท ค่าน้ำจืด เทียวละ 2,000 บาท ใช้อาหารสัตว์ละ 6 เทียว ประมาณ 30,000 ลิตร เป็นเงิน 48,000 บาทต่อเดือน เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ B กล่าวว่า “ป่าเป็นคนชอบต้นไม้ เห็นไหมกระซังป่ามีต้นไม้เยอะ บางต้นอยู่ในทะเลได้ บางต้นอยู่ไม่ได้ ป่าหมดไปกับค่าดูแล ค่าน้ำรดต้นไม้เยอะ แต่มันก็ร่มรื่นดีใจ ใครๆมาเขาก็ชอบกัน ” นอกจากนั้นยังมีค่าเหยื่อปลาวันละ 2,000-3,000 บาท เป็นเงินประมาณ 90,000 บาทต่อเดือน และยังมีค่าอาหาร ค่าน้ำมันเครื่องปั่นไฟ ค่าจ้างรับ-ส่งนักท่องเที่ยว และค่าซ่อม มบารุงต่างๆ คิดแล้วจะเหลือกำไรอยู่ที่ประมาณ 50,000 – 70,000 บาทต่อเดือน ซึ่งหากเปรียบเทียบกับเมื่อก่อนที่เลี้ยงปลาเพียงอย่างเดียว เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ B บอกว่า เลี้ยงปลากับทำโฮมสเตย์คู่กัน ไปมีรายได้ดีกว่า เพราะว่าการเลี้ยงปลา ตอนลงทุนต้อง ลงทุนเป็นล้าน ใช้ระยะเวลาานกว่าจะขายปลาได้ แต่แล้วก็ขาดทุน เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ B กล่าวว่า “เดี๋ยวนี้เลี้ยงปลาโรคมันเยอะ รัฐบาลเขาก็ไม่สนับสนุน พวกหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่อะไรนั้นก็ช่วยไม่ได้ แต่ก่อนก็มีนะส่งเจ้าหน้าที่มาดู เจ้าหน้าที่ยังไม่รู้เลยว่าปลาเป็นอะไร บางที ยังรู้น้อยกว่าป่าซะอีก ยังมาถามอยู่เลยว่าปลาเป็นอะไร แทนที่ป่าจะเป็นฝ่ายถามแต่เค้ากลับเป็นฝ่ายถามป่าซะอีก”

การสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ C พบข้อมูล ดังต่อไปนี้

1) การลงทุน

โฮมสเตย์กระซังแพ C เป็นโฮมสเตย์ขนาดรองรับนักท่องเที่ยว ได้ 30 คนต่อวัน ใช้เงินลงทุนประมาณ 1,7000,000 บาท วัสดุหลักต่างๆที่ใช้ในการก่อสร้างสั่งมาจากกรุงเทพมหานคร โดยมีพี่สาวเป็นผู้จัดการหาวัสดุบางส่วนให้ในราคาถูก บางส่วนหาซื้อเองจากในพื้นที่ เช่น ไม้ไผ่ หาซื้อได้ในราคา 300 บาทต่อลำ การก่อสร้างเจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ C สร้างด้วยตัวเอง ค่อยๆทำไปเรื่อยๆในระหว่างที่อยู่เฝ้าปลาในกระซัง มีชุดเครื่องนอน 90 ชุด มีเรือคยัก 3 ลำ และมีเครื่องปั่นไฟ โฮมสเตย์กระซังแพ C ไม่มีพนักงานประจำ ใช้การจ้างรายวันเฉพาะวันที่มีนักท่องเที่ยวของห้องพักจ้างในราคา 350-400 บาทต่อคน

2) การจัดหาเงินทุน

เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ C ใช้เงินเก็บส่วนตัวจากการเลี้ยงปลามาเป็นทุนส่วนหนึ่ง และอีกส่วนเป็นเงินจากหุ้นส่วนซึ่งเป็นเพื่อนกัน โดยมีสัดส่วนในการลงทุน 50:50 แต่ผู้ที่ให้สัมภาษณ์ (ในที่นี้เรียกว่าเจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ C) จะเป็นผู้ดูแลและจัดการโฮมสเตย์ทั้งหมด แต่พอผู้วิจัยถามว่า “เงินเลี้ยงปลาเอามาลงทุนนี้พอหรือ ไม่ได้บ้างเลยหรือ?” เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ C ก็ตอบว่า “ไม่กั๊นนะ จำนำของเอา ของอะไรที่มีก็เอาไปจำนำ อะไรจำนำได้ก็เอามาทำทุนหมดอะ ที่บ้านนี่เกลี้ยงแล้วนะ ฮ่าๆ”

3) รายได้

รายได้ต่อเดือนของโฮมสเตย์กระซังแพ C นั้นยังไม่คงที่เนื่องจากเพิ่งเริ่มเปิดธุรกิจใหม่ๆ ยังไม่ค่อยมีใครรู้จัก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่ได้ก็มาจากกระซังแพของท่านอื่นๆแนะนำมา โดยเฉพาะจากโฮมสเตย์กระซังแพ A ที่จะรับนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่เพียงกลุ่มเดียวต่อวัน เมื่อมีนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กๆมาติดต่อก็จะแนะนำให้มีที่ ส่วนของค่าใช้จ่ายหลักๆ คือ ค่าอาหาร ค่าน้ำมันเครื่องปั่นไฟวันละประมาณ 1,000 บาท ค่าน้ำจืด น้ำใช้ จะมีเรือมาส่งให้ที่โฮมสเตย์ ราคา 800 บาทต่อ 6,000 ลิตร ซึ่งก็ใช้ได้ 1 วัน สำหรับนักท่องเที่ยว 30 คน เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ C ได้กล่าวถึงรายได้ของตนเองไว้ว่า หากมีนักท่องเที่ยวมาพัก 30 คนหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว ตน ก็จะเหลือกำไรอยู่ประมาณ 10,000 บาท แต่ในความเป็นจริงขณะนี้ ใน 1 เดือนมีแขกมาพักประมาณ 10-20 คน ก็จะได้กำไรอยู่ประมาณ 3,000-6,000 บาท ซึ่งหากเทียบกับในอดีตที่เลี้ยงปลาเพียงอย่างเดียวแล้ว การเลี้ยงปลาจะใช้เวลาเลี้ยงประมาณ 8 เดือน - 1 ปี จะได้ปลาประมาณ 2,000 กิโลกรัม มีกำไรประมาณ 200,000 บาท แต่เดี๋ยวนี้มันไม่ได้แบบนั้นแล้ว เนื่องจากปลาเป็นโรคบ้าง น้ำไม่ดีบ้าง ทำให้ขาดทุน ฉะนั้นการทำโฮมสเตย์ไปด้วย เลี้ยงปลาไปด้วยนั้นดีกว่าทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว

การสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ D พบข้อมูล ดังต่อไปนี้

1) การลงทุน

โฮมสเตย์กระซังแพ D เป็นโฮมสเตย์ขนาดรองรับนักท่องเที่ยวได้ 40 คนต่อวัน มีมูลค่าการลงทุนเกือบ 2 ล้านบาท เฉพาะตัวบ้านพักใช้เงินลงทุนประมาณ 1 ล้านบาท ในครั้งแรกเริ่ม

สร้างที่ 2 หลังก่อน โดยเจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ D เป็นผู้สร้างเองร่วมกับคนงานชาวกัมพูชาอีก 1 คน ไม่ได้มีการจ้างช่างมาสร้างเนื่องจากค่าจ้างแพงมาก และเงินหมดไปกับค่าวัสดุคิบต่างๆเยอะ เช่น ไม้ไผ่ เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ D หาซื้อได้ในราคา ลำละ 200 บาท(ไม่สามารถเลือกขนาดได้) ไม่รวมค่าลากไม้มาส่งยังโฮมสเตย์กระซังแพ ที่เหลือเป็นค่าเครื่องปั่นไฟ ค่าชุดเครื่องนอน เรือคัยก 2 ลำ และค่าน้ำจืดราคาเที่ยวละ 500 บาท ได้ 600 ลิตร ซื้อครั้งละ 2 เที่ยว เป็นเงิน 1,000 บาท มีคนงาน 1 คน ปัจจุบันให้เงินเดือน เดือนละ 10,000 บาท (จ้างตั้งแต่เงินเดือน 4,500 บาท)

2) การจัดหาเงินทุน

เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ D ใช้เงินเก็บส่วนตัวจากการเลี้ยงปลาและเงินจากการกู้ยืมคนรู้จักมาใช้ในการลงทุน

3) รายได้

โฮมสเตย์กระซังแพ D มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 30,000 บาท เป็นต้นทุนประมาณ 12,000 บาทและเหลือเป็นกำไรประมาณ 8,000 บาท ซึ่งเมื่อถามถึงรายได้แต่เดิมเมื่อตอนที่ยังไม่ทำธุรกิจโฮมสเตย์ เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ D ได้ตอบว่า “แต่ก่อนป่าเลี้ยงปลากับหอยชักดิน เลี้ยงปลานี้กำไรน้อยมาก บางทีก็ขาดทุน ลงทุนไปเยอะ ใช้เวลาเลี้ยงนานแต่กำไร ก็เหลือไม่ถึง 20,000 บาท เคยมีนะที่ใกล้จะถึงกำหนดจับหอยชักดินอยู่ไม่กี่วัน แต่น้ำเสียลงมาซะก่อน หอยก็ตายหมด ป่าก็แจ้งไปเลย พอมาทำโฮมสเตย์มันก็ดีขึ้น มันไม่เหงาดี แล้วพวกอาหารเราก็เอาของในกระซังทำให้นักท่องเที่ยว มันก็ทุนค่าใช้จ่ายไปได้เยอะ”

การดำเนินการและการบริการ

ในการเก็บข้อมูลการดำเนินการและการบริการ มีประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ท่านมีการจัดการที่พักของนักท่องเที่ยวอย่างไร (แบ่งห้องพักให้นักท่องเที่ยวพักร่วมกันในบ้านของท่าน/ก่อสร้างต่อเติมที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว)
2. ท่านมีการจัดการเรื่องความสะอาดของที่พักอย่างไร
3. เมนูอาหารที่ท่านให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นเมนูอะไรบ้าง และวัสดุคิบหาได้จากแหล่งใด
4. น้ำที่นำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้จากแหล่งใด

5. ท่านมีการจัดการเรื่องความปลอดภัยเกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง
6. ท่านมีการต้อนรับนักท่องเที่ยว หรือ สร้างความคุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวอย่างไร
7. ท่านมีการจัดรายการนำเที่ยวหรือไม่ อย่างไร (จัดรายการนำเที่ยวเอง / ประสานกับบริษัทนำเที่ยวอื่น)
8. กิจกรรมทางการท่องเที่ยว ที่ท่านให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว มีอะไรบ้าง
9. ในบริเวณใกล้กับโฮมสเตย์ของท่านมีแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ (หากมีโปรดระบุสถานที่)
10. ท่านมีส่วนในการอนุรักษ์ หรือฟื้นฟู แหล่งท่องเที่ยวนั้นหรือไม่ อย่างไร
11. ท่านได้มีการแนะนำ หรือชักชวน ให้นักท่องเที่ยว เกิดความตระหนักถึงการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวนั้นหรือไม่ อย่างไร
12. โฮมสเตย์ของท่าน มีกิจกรรม หรือสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิม หรือไม่ (หากมีโปรดระบุ)
13. ในช่วงเวลาที่ไม่มีนักท่องเที่ยว ท่านมีรายได้จากการทำอะไร
14. โฮมสเตย์ของท่านได้มีการสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชน และการให้ความร่วมมือกับภาครัฐหรือไม่ อย่างไร
15. รูปแบบการจัดการโฮมสเตย์ของท่านเป็นลักษณะใด (ธุรกิจส่วนตัว/กลุ่ม/สหกรณ์)
16. โฮมสเตย์ของท่านมีระบบการจอง การลงทะเบียน และการมัดจำล่วงหน้า หรือไม่ หากมี จงอธิบายกระบวนการ
17. ท่านมีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว หรือไม่ หากมี จงอธิบายช่องทางและวิธีการเผยแพร่
18. ท่านมีแนวโน้มจะเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่น หรือไม่

การสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ A ได้คำตอบ ดังต่อไปนี้

โฮมสเตย์กระซังแพ A มีรูปแบบการจัดการเป็นแบบธุรกิจส่วนตัว ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวเป็นห้องที่สร้างต่อเติมขึ้นมาเพื่อให้นักท่องเที่ยวพักโดยเฉพาะ ไม่ได้พักร่วมกับเจ้าของบ้าน โฮมสเตย์มีระบบการจองและการมัดจำล่วงหน้า แต่ไม่ได้มีการลงทะเบียนผู้เข้าพัก โดยมีกระบวนการดังนี้

1. ต้องเช็กที่พักก่อนโอนเงิน

2. ชำระเงินจองที่ 50% ของราคารวม ส่วนที่เหลือชำระที่กระซังเมื่อโอนเงินแล้วต้องส่งแพคเกจมาเพื่อเป็นการยืนยันการจองที่สมบุรณ์กับทางกระซัง ซึ่งรายละเอียดที่ต้องส่งมาคือ ชื่อผู้จอง เบอร์โทรศัพท์ติดต่อกลับ วันที่เข้าพัก จำนวนคน แบบที่จะเข้าพัก พร้อมทั้งแนบใบโอนมาด้วย ด้านการจัดการเรื่องความปลอดภัยเกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในห้องพักของโฮมสเตย์กระซังแพ A ไม่สามารถลือจากภายนอกได้ นักท่องเที่ยวจะต้องดูแลทรัพย์สินเองแต่โฮมสเตย์จะรับลูกค้าเพียงครั้งละ 1 กลุ่มเพื่อความเป็นส่วนตัว ซึ่งทำให้ไม่เกิดปัญหาการลักขโมยหรือปัญหาการขัดแย้งระหว่างกลุ่ม และมีเสื้อชูชีพสำหรับนักท่องเที่ยว

การจัดการเรื่องความสะอาดของที่พัก โฮมสเตย์กระซังแพ A จะทำความสะอาดเฉพาะเวลาที่จะมีแขกเข้าพัก และทำความสะอาดหลังแขกกลับทันทีในส่วนของห้องน้ำจะใช้บ่อกักต้งปฏิกูล และปล่อยให้ย่อยสลายเองตามธรรมชาติ เจ้าของโฮมสเตย์มี การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวโดยการพูดคุย เมนูอาหารที่ให้บริการนักท่องเที่ยว มี 5 เมนู ได้แก่ ปูหนึ่งตั้มยำทะเล ปลากระพงทอดน้ำปลา หมึกผัดไข่เค็ม หอยเชลล์ผัดฉ่า และผลไม้ตามฤดูกาล ตอนเช้าบริการข้าวต้มทะเล ปาท่องโก๋ กาแฟ และโอวัลติน ซึ่งวัตถุดิบทั้งหมดได้สั่งจากตลาดเพ็ญสินธุ์ โดยจะมีคนนำมาส่งให้ที่ท่าเรือ ส่วนน้ำจืดที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคนั้นก็สั่งจากบ่อน้ำเช่นกัน

กิจกรรมทางการท่องเที่ยว ที่โฮมสเตย์กระซังแพ A ให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ เล่นน้ำบริเวณกระซังแพ ร้องคาราโอเกะ กิจกรรมตกหมึก และพายเรือคายัก นอกจากนี้ยังมีการจัดรายการนำเที่ยวให้บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งมีทั้งที่จัดรายการนำเที่ยวเองและประสานกับบริษัทนำเที่ยวอื่น มีรายละเอียด ดังนี้

1. กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง (ราคา 500 บาท/คน)

นั่งเรือเร็ว ชมพันธุ์ปลาทะเลหายาก ณ กระชังเพาะเลี้ยงปลาในทะเลของกรมประมง (ที่เกาะเสม็ด) ,ดำน้ำดูปะการัง, เที่ยวเล่นน้ำทะเลที่หาดทรายแก้วบนเกาะเสม็ด (เวลาตั้งแต่ 13.30 น.-16.30 น.) มีอุปกรณ์ดำน้ำ ให้ เช่น เสื้อชูชีพ หน้ากากดำน้ำ ท่อ snorkel เป็นต้น น้ำเล่นทะเลที่ หาดทรายแก้ว ณ เกาะเสม็ด (ราคา 300 บาท/คน) นั่งเรือเร็ว ชมพันธุ์ปลาทะเลหายาก ณ กระชังเพาะเลี้ยงปลาในทะเลของกรมประมง (ที่เกาะเสม็ด) เที่ยวเล่นน้ำทะเลที่หาดทรายแก้วบนเกาะเสม็ด (เวลาตั้งแต่ 13.30 น.-16.30น.)

2. นั่งเรือตกหมึก

โดยต้องนั่งเรือโดยสาร หรือ เรือไคหมึก จากท่าเทียบเรือเทศบาลตำบลบ้านเพ ออกไปตกหมึก ณ บริเวณ เกาะเสม็ด ตั้งแต่เวลาประมาณ 18.00 น. – 24.00 น. ซึ่งการ ตกหมึกจะมีสองแบบสองราคา คือ แบบที่ 1 ตกหมึก (ราคา 500 บาท/คน) และ 2. แบบที่ 2 ตกหมึก + ครอบหมึก (ราคา 700 บาท/คน) รับนักท่องเที่ยวตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป หากต่ำกว่า 10 คน ต้องเหมาในราคา 10 คน

บริเวณใกล้กับโฮมสเตย์ A มีแหล่งท่องเที่ยว คือ เกาะเสม็ด เกาะกูด เกาะทะลุ เขาแหลมหญ้า ซึ่งการมีส่วนในการอนุรักษ์ หรือฟื้นฟู แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ ของโฮมสเตย์กระชังแพ A คือ การแยกขยะ โดยขยะทั่วไปจะนำไปทิ้งบนฝั่งไม่ทิ้งลงทะเล ส่วนเศษอาหารจะนำไปเป็นอาหารของปลานอกกระชัง แต่ก็ไม่ได้มีการชักชวนให้นักท่องเที่ยวเกิดความตระหนักถึงการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้อย่างจริงจัง เพราะนักท่องเที่ยวที่มากไม่ได้มีกิจกรรม หรือมีพฤติกรรมที่จะทำลายแหล่งท่องเที่ยว ทางโฮมสเตย์มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยการบอกปากเปล่ากับนักท่องเที่ยว เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของโฮมสเตย์

ทางโฮมสเตย์ได้มีการสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชน และการให้ความร่วมมือกับภาครัฐ โดย เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ในกิจกรรมดำน้ำเก็บขยะ สำหรับกิจกรรม หรือสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิม ของโฮมสเตย์กระชังแพ A คือ การทำประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีทั้ง อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆในการทำประมง วิถีการเลี้ยงปลาให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้ และมีกิจกรรมตกหมึกตกปลาให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วม

ในช่วงเวลาที่ไม่มียกห้องเที่ยว เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ A มีรายได้จากการเลี้ยงปลา บริการเรือโดยสารไปเกาะเสม็ด และบริการนำเที่ยว ซึ่งเมื่อถามถึงแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่น เจ้าของเจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ A กล่าวว่าไม่เปลี่ยนไปทำอาชีพอื่นแน่นอน และในขณะนี้กำลังขยายกิจการออกไปโดยกำลังสร้างแพต่อไปด้านข้างอีก

การสัมภาษณ์เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ B ได้คำตอบ ดังต่อไปนี้

โฮมสเตย์กระซังแพ B มีรูปแบบการจัดการเป็นแบบธุรกิจส่วนตัว ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวเป็นห้องที่สร้างต่อเติมขึ้นมาเพื่อให้นักท่องเที่ยวพักโดยเฉพาะ ไม่ได้พักร่วมกับเจ้าของบ้าน มีระบบการจองและการมัดจำล่วงหน้า แต่ไม่ได้มีการลงทะเบียนผู้เข้าพัก โดยการจอง จะต้องโทรมาจองแล้ว จ่ายเงินมัดจำครึ่งหนึ่งของจำนวนเต็ม ซึ่ง ถ้าโอนก่อนก็จะล็อกห้องไว้ให้ก่อน นอกจากนี้ยังมีระบบจองผ่านเว็บไซต์อีกด้วย

ด้านการจัดการเรื่องความปลอดภัยเกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวในห้องพักของโฮมสเตย์กระซังแพ B ไม่สามารถล็อกจากภายนอกได้ จะต้องดูแลทรัพย์สินเอง และมีเสื้อชูชีพสำหรับนักท่องเที่ยว การจัดการเรื่องความสะอาดของที่พัก โฮมสเตย์กระซังแพ B จะมีการทำความสะอาดทุกวัน ชุดผ้าปูที่นอนต่างๆ ใช้การส่งร้านซักแห้ง ทุกครั้งหลังนักท่องเที่ยวกลับ ขณะนำใส่ถุงดำแล้วขนขึ้นไปทิ้งบนฝั่ง เศษอาหารจะให้ป้อนปลาออกกระชังทุกเช้า การจัดการสิ่งปฏิกูลจากห้องน้ำใช้ถุงกักเก็บแล้วใส่จุลินทรีย์เพื่อกำจัดกลิ่นและเร่งกระบวนการย่อยสลาย

เจ้าของโฮมสเตย์มีการต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวโดยการพูดคุย ให้ความเป็นกันเอง ดูแลเหมือน เป็นญาติเป็นลูกหลาน เมนูอาหารที่ให้บริการนักท่องเที่ยว มี 7 เมนู คือ ต้มยำทะเล ปลาเก๋าสามรส กุ้งอบเกลือ ปูม้าหนึ่ง หมึกกระเทียม หอยนางรมสด ผัดผัก ผลไม้ตามฤดูกาล ตอนเช้าเป็น ข้าวต้มทะเล ปาท่องโก๋ กาแฟ โอวัลติน ซึ่งวัตถุดิบที่เป็นปลา ใช้ปลาจากในกระชังที่เลี้ยงไว้ และบางส่วน สั่งซื้อจากตลาดเพ ส่วนน้ำจืดที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคนั้นก็สั่งจากบนฝั่งเช่นกัน

กิจกรรมทางการท่องเที่ยว ที่โฮมสเตย์กระซังแพ B ให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ เล่นน้ำบริเวณกระชังแพ ร้องคาราโอเกะ กิจกรรมตกหมึกตกปลา และพายเรือคายัก และโหนเชือกลงน้ำ ด้านการจัดรายการนำเที่ยวโฮมสเตย์กระซังแพ B ไม่ได้มีการจัดตั้งแบบที่ จัดรายการนำเที่ยวเอง และแบบประสานกับบริษัทนำเที่ยวอื่น แต่หากมีนักท่องเที่ยวมาถาม ก็จะบอกเล่าว่ามีเจ้าไหนบ้าง

ส่วนเรื่องรายละเอียด จะให้นักท่องเที่ยวไปคุย เอาเอง โสมสเดย์กระซัง แพ A กล่าวว่า “ป่ากล้วย กล้วยน้ำว้า กล้วยเอเปียบ พวกเรื่องค่านายหน้าพวกนั้นอะ ก็ให้นักท่องเที่ยวเค้าไปคุยกับทัวร์ กันเอาเอง ไม่ต้องมาผ่านป่า ป่าไม่ยุ่ง”

บริเวณใกล้กับ โสมสเดย์ B มีแหล่งท่องเที่ยว คือ เกาะเสม็ด เกาะกูด เกาะทะลุ เขาแหลมหญ้า เกาะกูด ซึ่งการมีส่วนในการอนุรักษ์ หรือฟื้นฟู แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ ของโสมสเดย์กระซัง แพ B คือ การใช้จุลินทรีย์บำบัดสิ่งปฏิกูล การแยกขยะ โดยขยะทั่วไปจะนำไปทิ้งบนฝั่งไม่ทิ้งลง ทะเล ส่วนเศษอาหารจะนำไปเป็นอาหารของปลา หลังบ้าน ซึ่งปลาบริเวณหลังบ้านนี้ก็จะไม่ให้นักท่องเที่ยวมาตก ให้ ถือเป็นสวนอนุรักษ์ ส่วน การชักชวนให้นักท่องเที่ยวเกิดความตระหนักถึงการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ นั้นก็ใช้การพูดบอกง่ายๆ เจ้าของโสมสเดย์กระซังแพ B บอกว่า “นักท่องเที่ยวเค้าก็รู้อยู่แล้วว่ามาเที่ยวในที่แบบนี้ควรจะทำตัวอย่างไร” โสมสเดย์มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยการบอกปากเปล่ากับ นักท่องเที่ยว เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของโสมสเดย์

เจ้าของ โสมสเดย์ กระซังแพ B กล่าวว่า โสมสเดย์ของตนแทบจะไม่ ได้มีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และภาครัฐโดยเท่าไรนัก เพราะโดยปกติแล้วตนก็ไม่ได้ขึ้นไปด้านบนฝั่งเลย จะอยู่ที่แต่ในทะเล สำหรับกิจกรรม หรือสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิม ของโสมสเดย์กระซังแพ B คือ มีการเลี้ยงปลาให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้ และมีกิจกรรมตกหมึก ตกปลาให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วม ในช่วงเวลาที่ไม่มียกท่องเที่ยว เจ้าของโสมสเดย์กระซังแพ B มีรายได้จากการเลี้ยงปลา ซึ่งเมื่อถามถึงแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่น เจ้าของเจ้าของโสมสเดย์กระซังแพ B บอกว่าจะไม่เปลี่ยนไปทำอาชีพเพราะตอนนี้ยังมีภาระหนี้สินอยู่

การสัมภาษณ์เจ้าของโสมสเดย์กระซังแพ C ได้คำตอบ ดังต่อไปนี้

โสมสเดย์กระซังแพ C มีรูปแบบการจัดการเป็นแบบธุรกิจส่วนตัว ที่พักสำหรับ นักท่องเที่ยวเป็นห้องที่สร้างต่อเติมขึ้นมาเพื่อให้นักท่องเที่ยวพักโดยเฉพาะ ไม่ได้พักร่วมกับเจ้าของ บ้าน มีระบบการจองและการมัดจำล่วงหน้า แต่ไม่ได้มีการลงทะเบียนผู้เข้าพัก โดย การจองจะต้อง โอนมัดจำล่วงหน้า 20 % เมื่อโอนค่าจองแล้ว นักท่องเที่ยวจะต้องแจ้งให้ทราบ แล้วทางโสมสเดย์จะ ส่ง SMS กลับไปเพื่อยืนยันการจอง ด้านการจัดการเรื่องความปลอดภัยเกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สิน ของนักท่องเที่ยวนั้น ห้องพักของ โสมสเดย์กระซังแพ C ไม่สามารถลือจากภายนอกได้

นักท่องเที่ยวจะต้องดูแลทรัพย์สินเอง และมีเสื้อชูชีพสำหรับนักท่องเที่ยว การจัดการเรื่องความสะอาดของที่พัก โฮมสเตย์กระซังแพ C จะทำความสะอาด ทุกครั้งหลังจากแขกกลับ โดยจะเปลี่ยนชุดเครื่องนอนทุกครั้ง มีชุดเครื่องนอน 90 ชุดเอาไว้สลับใช้ การจัดการสิ่งปฏิกูลจากห้องน้ำใช้ถุงกักเก็บแล้วใส่จุลินทรีย์เพื่อกำจัดกลิ่นและเร่งกระบวนการย่อยสลาย

เจ้าของโฮมสเตย์มีการต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวโดยการพูดคุย เสนออาหารที่ให้บริการนักท่องเที่ยว มี 5 เมนูได้แก่ ปูหนึ่ง ต้มยำทะเล ปลากระพงราดพริกกระป๋อง รอกโคลีผัดกุ้ง เอ็นหอยผัดน้ำ และผลไม้ ตอนเช้าเป็น ข้าวต้มทะเล ปาท่องโก๋ กาแฟ โอวัลติน ซึ่งวัตถุดิบทั้งหมดซื้อจากตลาดเพโดยไปเลือก ซื้อด้วยตนเองที่ตลาด ไม่ได้มีร้านประจำ จะไปเดินๆ ดูแล้วชอบร้านไหนก็จะซื้อของจากร้านนั้นเลย ส่วนน้ำจืดที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคนั้นก็ตั้งจากบนฝั่ง

กิจกรรมทางการท่องเที่ยว ที่ โฮมสเตย์กระซังแพ C ให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ เล่นน้ำบริเวณกระซังแพ โยนบอลลงห่วง โยนตัวลงทะเล ตกหมึก ตกปลา (นักท่องเที่ยวต้องเอาอุปกรณ์มาเอง) พายเรือคายัค นอกจากนี้ยังมีการจัดรายการนำเที่ยวให้บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งประสานกับ โฮมสเตย์กระซังแพ C ได้แก่ กิจกรรมดำน้ำดูปะการัง และการนั่งเรือตกหมึก บริเวณใกล้กับโฮมสเตย์ C มีแหล่งท่องเที่ยว คือ เกาะเสม็ด เกาะกูด เกาะทะลุ เขาแหลมหงษ์ สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำระยอง Rayong Aquarium ซึ่งการมีส่วนในการอนุรักษ์ หรือฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ ของโฮมสเตย์กระซังแพ C การเอาขยะไปทิ้งบนฝั่ง ไม่ทิ้งลงทะเล ของเสียจากห้องน้ำก็ไม่ปล่อยเลอะเทอะลงทะเล การชักชวนให้นักท่องเที่ยวเกิดความตระหนักถึงการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ก็ใช้การพูดจาง่ายๆ ไม่ให้ทิ้งขยะลงทะเล ทางโฮมสเตย์มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยการบอกปากเปล่ากับนักท่องเที่ยว เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของโฮมสเตย์

สำหรับการสร้าง ความสัมพันธ์ภาครัฐก็ไม่ได้มีความสัมพันธ์อะไร แต่กับชุมชนก็มีการซื้อขายของพวกของสดที่นำมาใช้ในโฮมสเตย์ สำหรับกิจกรรม หรือสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ วัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิม ของ โฮมสเตย์กระซังแพ C คือ การเลี้ยงปลาให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้ และมีกิจกรรมตกหมึก ตกปลา ในช่วงเวลาที่ไม่มียกนักท่องเที่ยว เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ C

มีรายได้จากการเลี้ยงปลา ซึ่งเมื่อถามถึงแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่น เจ้าของเจ้าของ โสมส เตย์กระซังแพ C กล่าวว่าไม่เปลี่ยนไปทำอาชีพอื่นแน่นอน

การสัมภาษณ์เจ้าของ โสมส เตย์กระซังแพ D ได้คำตอบ ดังต่อไปนี้

โสมส เตย์กระซังแพ D มีรูปแบบการจัดการ เป็นแบบธุรกิจส่วนตัว ที่พักสำหรับ นักท่องเที่ยว ในตอนแรกเป็นการแบ่งพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวพักร่วมกับเจ้าของบ้าน คือกางมุ้งนอน ด้วยกันที่หน้าบ้านเลย หรือไม่ก็กางเต็นท์ แต่มาภายหลังจึงก่อสร้างต่อเติมที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว มีระบบการจองและการมัดจำล่วงหน้า แต่ไม่ได้มีการลงทะเบียนผู้เข้าพัก โดย ต้องจองล่วงหน้า ประมาณ 1 อาทิตย์ แล้วโอนมัดจำ 30 % ของจำนวนเต็ม

ด้านการจัดการเรื่องความปลอดภัยเกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวนั้น ห้องพักของ โสมส เตย์กระซังแพ D มีกุญแจขนาดเล็กไว้สำหรับให้นักท่องเที่ยวถือห้องจาก ก้าน นอก มีเสื้อชูชีพสำหรับนักท่องเที่ยว มีถังดับเพลิง และมียาสามัญประจำบ้าน การจัดการเรื่องความ สะอาดของที่พัก โสมส เตย์กระซังแพ D จะทำความสะอาดเฉพาะเวลาที่จะมีแขกเข้าพัก แล้วเรื่อง การซักเครื่องนอนต่างๆก็เอาไปใส่ตู้หยอดเหรียญบนฝั่งแล้วเอากลับมาตากที่กระซัง ในส่วนของ ห้องน้ำจะใช้บ่อกักสิ่งปฏิกูล แล้วใส่จุลินทรีย์เพื่อกำจัดกลิ่นและเร่งกระบวนการย่อยสลาย เจ้าของ โสมส เตย์มีการต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวโดยการพูดคุย สร้างความเป็นกันเอง เมนูอาหารที่ให้บริการนักท่องเที่ยว มี 5 เมนู คือ ปลากระพงราดพริก หมักทอดกระเทียมพริกไทย ปู ม้านึ่ง ต้มยำปลากระพง หอยชักตีน/เอ็นหอยผัดเนย และผลไม้ตามฤดูกาล ตอนเช้าเป็น ข้าวต้มทะเล ปาท่องโก๋ กาแฟ โอวัลติน ซึ่งวัตถุดิบบางส่วนได้จากที่เลี้ยงในกระซังและบางส่วนซื้อมาจากตลาด เพ ส่วนน้ำจืดที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคนั้นก็สั่งจากบนฝั่งเช่นกัน

กิจกรรมทางการท่องเที่ยว ที่ โสมส เตย์กระซังแพ D ให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ เล่นน้ำบริเวณกระซังแพ กิจกรรมตกหมึก ตกปลา และพายเรือคายัก นอกจากนี้ยังมีการจัด รายการนำเที่ยวโดยประสานงานกับบริษัททัวร์อื่นไว้ ให้บริการนักท่องเที่ยว เป็นกิจกรรมค่าน้ำข้าง เกาะเสม็ด ราคาคนละ 650 บาท รับตั้งแต่ 10 คน ขึ้นไป หากต่ำกว่า 10 คน ต้องเหมาในราคา 10 คน

บริเวณใกล้เคียงกับโสมส เตย์ A มีแหล่งท่องเที่ยว คือ เกาะเสม็ด เกาะกูด เกาะทะลุ เขาแหลม หนู้า ซึ่งการมีส่วนในการอนุรักษ์ หรือฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ ของโสมส เตย์กระซังแพ D คือ การแยกขยะ โดยขยะทั่วไปจะนำไปทิ้งบนฝั่งไม่ทิ้งลงทะเล และได้มีการชักชวนให้นักท่องเที่ยว

เกิดความตระหนักถึงการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ โดยการตีป้ายให้แยกขยะ และบอกกล่าวไม่ให้ทิ้งขยะลงทะเล ทางโฮมสเตย์มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยการบอกปากเปล่ากับนักท่องเที่ยว เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของโฮมสเตย์

โฮมสเตย์กระซังแพ D ได้มีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และการให้ความร่วมมือกับภาครัฐ โดย เข้าร่วมกิจกรรมกับของเทศบาล คือ กิจกรรมถุงพลาสติกแลกทอง เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ D กล่าวว่า “ เวลาที่มีถุงลอยมาป้าก็เก็บๆไว้ พอได้เยอะๆก็เอาไปแลกกับเทศบาลเขา เพราะยังใจขยะลอยมาเราไม่เก็บมันก็มาติดกระซังเราอยู่ดี มันก็ดูสกปรก ดูไม่น่ามอง ขยะส่วนใหญ่ก็มาจากบนฝั่งนั่นแหละ เอามาทิ้งๆกันพอน้ำขึ้นก็พัดขยะลงมา แล้วก็มาติดกระซังป้า ” สำหรับกิจกรรมหรือสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิม ของ โฮมสเตย์กระซังแพ D คือ การเลี้ยงปลาให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้ และมีกิจกรรมตกหมึก ตกปลาให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วม ส่วนช่วงเวลาที่ไม่มีนักท่องเที่ยว เจ้าของ โฮมสเตย์กระซังแพ D มีรายได้จากการเลี้ยงปลา ซึ่งเมื่อถามถึงแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่น เจ้าของเจ้าของ โฮมสเตย์กระซังแพ D กล่าวว่าไม่เปลี่ยนไปทำอาชีพแต่ก็ไม่ขยายเพิ่มแล้ว และยังคงกล่าวอีกว่า “ถ้ามีคนมาซื้อป้าก็จะขายนะ แล้วขึ้น ไปอยู่บนฝั่งเลย เพราะลูกป้าเขาก็ไม่ชอบมาอยู่แบบนี้ แล้วป้ากับลูกก็แก่แล้ว ทำไม่ค่อยไหว แต่ก็มีนายทุนมาขอร่วมหุ้นนะแต่ป้าไม่เอา ป้าไม่ชอบทำงานร่วมกับใคร ถ้ามาซื้อป้าขายแต่ถ้ามาหุ้นป้าไม่เอา”

4.2 ข้อมูลด้านคุณภาพโฮมสเตย์กระซังแพ

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอผลการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นการสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่ไปเที่ยวยังโฮมสเตย์กระซังแพ แต่ละแห่ง บริเวณตำบลเพ อำเภอมือง จังหวัดระยอง เพื่อนำมาทดสอบสมมติฐานของงานวิจัยที่ว่า ธุรกิจโฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอมือง จังหวัด ระยองเป็นโฮมสเตย์ที่มี คุณภาพ มีการจัดการที่ได้มาตรฐาน ตรงตาม ดัชนีชี้วัดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ซึ่งผลการสำรวจมีดังนี้

โฮมสเตย์กระซังแพ A

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้แสดงเป็น จำนวน ร้อยละ ดัง

ตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โสมสเทย์กระซังแพ A

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	10	50.00
หญิง	10	50.00
รวม	20	100
2. อายุ		
20ปีหรือต่ำกว่า	2	10.00
21-30 ปี	13	65.00
31-40 ปี	3	15.00
41-50 ปี	2	10.00
51 ปีขึ้นไป	0	0.00
รวม	20	100
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	0	0.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	0	0.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	2	10.00
อนุปริญญา หรือ ปวส. หรือเทียบเท่า	1	5.00
ปริญญาตรี	17	85.00
ปริญญาโท	0	0.00
ปริญญาเอก	0	0.00
อื่นๆ (โปรดระบุ) _____	0	0.00
รวม	20	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	2	10.00
10,000 - 20,000 บาท	16	80.00
20,001 - 30,000 บาท	2	10.00
30,001 - 40,000 บาท	0	0.00
40,001 - 60,000 บาท	0	0.00
มากกว่า 60,001 บาท	0	0.00
รวม	20	100
5. ประสบการณ์การเข้าพัก		
เคย	16	80.00
ไม่เคย	4	20.00
รวม	20	100
6. ระยะเวลาเข้าพัก		
___ 2 ___ วัน ___ 1 ___ คืน	20	100.00
7. จุดประสงค์ในการมาพัก		
ศึกษา/ชม ธรรมชาติ	2	10.00
ศึกษา/ชม วิถีชีวิตชาวประมง	4	20.00
กีฬา	0	0.00
พักผ่อนหย่อนใจ	14	70.00
อื่น ๆ ระบุ _____	0	0.00
รวม	20	100

จากตารางที่ 4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 50 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มากที่สุด ร้อยละ 65 รองลงมา 31-40 ปี และร้อยละ 15 20ปีหรือต่ำกว่า ร้อยละ 10 เช่นเดียวกับ 41-50 ปี ส่วนระดับการศึกษาขั้นสูงสุดส่วนใหญ่คือปริญญาตรี ร้อยละ 85 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. ร้อยละ 10 และอนุปริญญา หรือ ปวส. หรือเทียบเท่า น้อยที่สุดคือร้อยละ 5 ในด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,000 - 20,000 บาท ร้อยละ 80 และรองลงมาคือ ต่ำกว่า 10,000 บาท และ 20,001 - 30,000 บาท ในสัดส่วนที่เท่ากันคือ ร้อยละ 10 ซึ่งร้อยละ 80 ของผู้ตอบแบบสอบถามเคยมีประสบการณ์ในการเข้าพักโฮมสเตย์มาก่อนแล้ว และผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ร้อยละ 100 มีระยะเวลาในการเข้าพักอยู่ที่ 2 วัน 1 คืน โดยส่วนใหญ่มีจุดประสงค์ในการมาพักเพื่อพักผ่อนหย่อนใจร้อยละ 70 รองลงมาคือเพื่อศึกษา/ชม วิถีชีวิตชาวประมงร้อยละ 20 และต่ำที่สุดร้อยละ 10 คือเพื่อศึกษา/ชม ธรรมชาติ

ตอนที่ 2 แบบประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์

จากหลักเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยซึ่งประกอบด้วย 10 เกณฑ์มาตรฐาน 31 ตัวชี้วัด การที่โฮมสเตย์จะผ่านมาตรฐานได้จะต้องมี คะแนนค่าเฉลี่ยรวมที่มากกว่า 3.5 และคะแนนถ่วงน้ำหนักจะต้องเกิน 70.00 การประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์ในการวิจัยครั้งนี้แสดงเป็น จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ดังตารางที่ 4.2 (วิธีการคำนวณได้กล่าวไว้ในบทที่ 3)

ตารางที่ 4.2 คะแนนการประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์กระซังแพ A

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนน ในแต่ละ ตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนัก ในแต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
1.ด้านที่พัก					
ตัวชี้วัดที่ 1.1	82	4.10	82.00	2	8.20
ตัวชี้วัดที่ 1.2	80	4.00	80.00	3	12.00
ตัวชี้วัดที่ 1.3	76	3.80	76.00	2	7.60
ตัวชี้วัดที่ 1.4	39	1.95	39.00	3	5.85
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.46			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			69.25		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วง น้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					33.65
2. ด้านอาหาร					
ตัวชี้วัดที่ 2.1	88	4.40	88.00	2	8.80
ตัวชี้วัดที่ 2.2	89	4.45	89.00	3	13.35
ตัวชี้วัดที่ 2.3	87	4.35	87.00	3	13.05
ตัวชี้วัดที่ 2.4	44	2.20	44.00	2	4.40
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.85			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			77.00		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วง น้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					39.60

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนน ในแต่ละ ตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนัก ในแต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
3.ด้านความปลอดภัย					
ตัวชี้วัดที่ 3.1	18	0.90	18.00	5	4.50
ตัวชี้วัดที่ 3.2	44	2.20	44.00	5	11.00
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		1.55			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			31.00		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วง น้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					15.50
4. ทัศนคติไมตรีของเจ้าของ บ้านและสมาชิกในครัวเรือน					
ตัวชี้วัดที่ 4.1	80	4.00	80.00	5	20.00
ตัวชี้วัดที่ 4.2	65	3.25	65.00	5	16.25
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.63			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			72.50		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วง น้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					36.25

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนน ในแต่ละ ตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนัก ในแต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
5. รายการนำเที่ยว					
ตัวชี้วัดที่ 5.1	61	3.05	61.00	4	12.20
ตัวชี้วัดที่ 5.2	64	3.20	64.00	3	9.60
ตัวชี้วัดที่ 5.3	82.00	4.10	82.00	3	12.30
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.45			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			69.00		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วง น้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					34.10
6. ด้านทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม					
ตัวชี้วัดที่ 6.1	98	4.90	98.00	2	9.80
ตัวชี้วัดที่ 6.2	81	4.05	81.00	3	12.15
ตัวชี้วัดที่ 6.3	71	3.55	71.00	2	7.10
ตัวชี้วัดที่ 6.4	70	3.50	70.00	3	10.50
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		4.00			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			80.00		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วง น้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					39.55

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนน ในแต่ละ ตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนัก ในแต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
7. ด้านวัฒนธรรม					
ตัวชี้วัดที่ 7.1	88	4.40	88.00	5	22.00
ตัวชี้วัดที่ 7.2	60	3.00	60.00	5	15.00
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.70			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			74.00		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วง น้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					37.00
8. ด้านรายได้เสริม และการเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน					
ตัวชี้วัดที่ 8.1	49	2.45	49.00	2	4.90
ตัวชี้วัดที่ 8.2	22	1.10	22.00	3	3.30
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		1.78			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			35.50		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วง น้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					8.20
9. การบริหารของโฮมสเตย์					
ตัวชี้วัดที่ 9.1	0	0.00	0.00	4	0.00
ตัวชี้วัดที่ 9.2	0	0.00	0.00	4	0.00
ตัวชี้วัดที่ 9.3	0	0.00	0.00	3	0.00

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนน ในแต่ละ ตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนัก ในแต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
ตัวชี้วัดที่ 9.4	0	0.00	0.00	4	0.00
ตัวชี้วัดที่ 9.5	55	2.75	55.00	2	5.50
ตัวชี้วัดที่ 9.6	55	2.75	55.00	3	8.25
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		0.92			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			18.33		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					13.75
10.ด้านประชาสัมพันธ์					
ตัวชี้วัดที่ 10.1	41	2.05	41.00	3	6.15
ตัวชี้วัดที่ 10.2	46	2.30	46.00	2	4.60
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		2.18			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			43.50		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ในแต่ละเกณฑ์					10.75
รวมน้ำหนัก				100	
ค่าเฉลี่ยรวม		2.85			
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมส เตย์					2.68
ร้อยละคะแนนค่าเฉลี่ยถ่วง น้ำหนักของโฮมสเตย์					53.67

จากตารางที่ 4.2 พบว่าโสมสเคย์กระซังแพ A มีค่าเฉลี่ยในเกณฑ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมสูงสุดที่สุด 4.00 คะแนน รองลงมาคือ เกณฑ์อาหาร 3.85 คะแนน อันดับที่สามเกณฑ์ ด้านวัฒนธรรม 3.70 คะแนน อันดับสี่ เกณฑ์อรรถศาสตร์ไม่ตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน 3.63 คะแนน อันดับห้า เกณฑ์ที่พัก 3.46 คะแนน อันดับหก เกณฑ์รายการนำเที่ยว 3.45 คะแนน อันดับเจ็ด เกณฑ์ด้านประชาสัมพันธ์ 2.18 คะแนน อันดับแปด เกณฑ์ด้านรายได้เสริม และการเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน 1.78 คะแนน อันดับเก้า เกณฑ์ด้านความปลอดภัย 1.55 คะแนน ส่วนเกณฑ์ที่มีคะแนนต่ำที่สุดคือ เกณฑ์การบริหารของโสมสเคย์ 0.92 คะแนน จากคะแนนทั้ง 10 เกณฑ์ คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวมได้ 2.85 คะแนน และมีคะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโสมสเคย์ อยู่ที่ 53.67% ถือว่าโสมสเคย์กระซังแพ A ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโสมสเคย์ไทย

โสมสเคย์กระซังแพ B

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้แสดงเป็น จำนวน ร้อยละ ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโสมสเคย์กระซังแพ B

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	22	48.89
	หญิง	23	51.11
	รวม	45	100
2. อายุ	20ปีหรือต่ำกว่า	1	2.22
	21-30 ปี	33	73.33

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
31-40 ปี	9	20.00
41-50 ปี	1	2.22
51 ปีขึ้นไป	1	2.22
รวม	45	100
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	0	0.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	1	2.22
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	4	8.89
อนุปริญญา หรือ ปวส. หรือเทียบเท่า	6	13.33
ปริญญาตรี	24	53.33
ปริญญาโท	10	22.22
ปริญญาเอก	0	0.00
อื่นๆ (โปรดระบุ) _____	0	0.00
รวม	45	100
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	7	15.56
10,000 - 20,000 บาท	17	37.78
20,001 - 30,000 บาท	9	20.00
30,001 - 40,000 บาท	5	11.11
40,001 - 60,000 บาท	6	13.33
มากกว่า 60,001 บาท	1	2.22
รวม	45	100

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
5. ประสบการณ์การเข้าพัก		
เคย	18	40.00
ไม่เคย	27	60.00
รวม	45	100
6. ระยะเวลาเข้าพัก		
_____ 2 _____ วัน _____ 1 _____ คืน	45	100.00
7. จุดประสงค์ในการมาพัก		
ศึกษา/ชม ธรรมชาติ	5	11.11
ศึกษา/ชม วิถีชีวิตชาวประมง	4	8.89
กีฬา	0	0.00
พักผ่อนหย่อนใจ	35	77.78
อื่น ๆ ระบุ _____ ถ่ายภาพ _____	1	2.22
รวม	45	100

จากตารางที่ 4.3 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.11 ซึ่งไม่ต่างกันมากกับเพศชาย ร้อยละ 48.89 มีอายุระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 73.33 มากที่สุด รองลงมา 31-40 ปี ร้อยละ 20.00 และต่ำสุด ร้อยละ 2.22 คือระหว่าง 20ปีหรือต่ำกว่า 41-50 ปี และ 51 ปีขึ้นไป สำหรับระดับการศึกษาขั้นสูงสุดส่วนใหญ่คือปริญญาตรี ร้อยละ รองลงมาปริญญาโท ร้อยละ 22.22 อนุปริญญา หรือ ปวส. หรือเทียบเท่า ร้อยละ 13.33 มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. ร้อยละ 8.89 และต่ำสุดร้อยละ 2.22 มัธยมศึกษาตอนต้น ในด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,000 - 20,000 บาท ร้อยละ 37.78 อันดับสองร้อยละ 20.00 ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท อันดับสามร้อยละ 15.56 ต่ำกว่า 10,000 บาท อันดับสี่ร้อยละ 13.33 ระหว่าง 40,001 - 60,000 บาท อันดับห้าร้อยละ 11.11 ระหว่าง 30,001 - 40,000 บาท และอันดับสุดท้ายร้อยละ 2.22 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

มากกว่า 60,001 บาท ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเข้าพักโฮมสเตย์มาก่อน ร้อยละ 60.00 ร้อยละ 40 เป็นผู้ที่เคยมีประสบการณ์เข้าพักโฮมสเตย์มาก่อน ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดร้อยละ 100 เข้าพักที่โฮมสเตย์เป็นเวลา 2 วัน 1 คืน โดยส่วนใหญ่มีจุดประสงค์เพื่อพักผ่อนหย่อนใจร้อยละ 77.78 รองลงมาเพื่อศึกษา/ชม ธรรมชาติร้อยละ 11.11 เพื่อศึกษา/ชม วิถีชีวิตชาวประมงร้อยละ 8.89 และเพื่อจุดประสงค์อื่น(ถ่ายภาพ) ร้อยละ 2.22

ตอนที่ 2 แบบประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์

จากหลักเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยซึ่งประกอบด้วย 10 เกณฑ์มาตรฐาน 31 ตัวชี้วัด การที่โฮมสเตย์จะผ่านมาตรฐานได้จะต้องมีคะแนนค่าเฉลี่ยรวมที่มากกว่า 3.5 และคะแนนถ่วงน้ำหนักจะต้องเกิน 70.00 การประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์ในการวิจัยครั้งนี้แสดงเป็น จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ดังตารางที่ 4.4 (วิธีการคำนวณได้กล่าวไว้ในบทที่ 3)

ตารางที่ 4.4 คะแนนการประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์กระซังแพ B

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนน ในแต่ละ ตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนักใน แต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีการคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
1.ด้านที่พัก					
ตัวชี้วัดที่ 1.1	185	4.11	82.22	2	8.22
ตัวชี้วัดที่ 1.2	182	4.04	80.89	3	12.13
ตัวชี้วัดที่ 1.3	171	3.80	76.00	2	7.60
ตัวชี้วัดที่ 1.4	177	3.93	78.67	3	11.80
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.97			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			79.44		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					39.76

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนน ในแต่ละ ตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนักใน แต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
2. ด้านอาหาร					
ตัวชี้วัดที่ 2.1	199	4.42	88.44	2	8.84
ตัวชี้วัดที่ 2.2	198	4.40	88.00	3	13.20
ตัวชี้วัดที่ 2.3	187	4.16	83.11	3	12.47
ตัวชี้วัดที่ 2.4	194	4.31	86.22	2	8.62
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		4.32			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			86.44		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					43.13
3. ด้านความปลอดภัย					
ตัวชี้วัดที่ 3.1	135	3.00	60.00	5	15.00
ตัวชี้วัดที่ 3.2	152	3.38	67.56	5	16.89
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.19			
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			63.78		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					31.89

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนน ในแต่ละ ตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนักใน แต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
4. ทัศนคติไม่ตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน					
ตัวชี้วัดที่ 4.1	199	4.42	88.44	5	22.11
ตัวชี้วัดที่ 4.2	168	3.73	74.67	5	18.67
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		4.08			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			81.56		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					40.78
5. รายการนำเที่ยว					
ตัวชี้วัดที่ 5.1	134	2.98	59.56	4	11.91
ตัวชี้วัดที่ 5.2	136	3.02	60.44	3	9.07
ตัวชี้วัดที่ 5.3	141	3.13	62.67	3	9.40
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.04			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			60.89		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					30.38
6. ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม					
ตัวชี้วัดที่ 6.1	166	3.69	73.78	2	7.38
ตัวชี้วัดที่ 6.2	158	3.51	70.22	3	10.53
ตัวชี้วัดที่ 6.3	146	3.24	64.89	2	6.49
ตัวชี้วัดที่ 6.4	141	3.13	62.67	3	9.40

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนน ในแต่ละ ตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนักใน แต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.39			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			67.89		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					33.80
7. ด้านวัฒนธรรม					
ตัวชี้วัดที่ 7.1	168	3.73	74.67	5	18.67
ตัวชี้วัดที่ 7.2	182	4.04	80.89	5	20.22
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.89			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			77.78		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					38.89
8. ด้านรายได้เสริม และการเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน					
ตัวชี้วัดที่ 8.1	170	3.78	75.56	2	7.56
ตัวชี้วัดที่ 8.2	129	2.87	57.33	3	8.60
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.32			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			66.44		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วง น้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					16.16
9. การบริหารของโฮมสเตย์					
ตัวชี้วัดที่ 9.1	0	0.00	0.00	4	0.00
ตัวชี้วัดที่ 9.2	0	0.00	0.00	4	0.00

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนน ในแต่ละ ตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนักใน แต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
ตัวชี้วัดที่ 9.3	0	0.00	0.00	3	0.00
ตัวชี้วัดที่ 9.4	0	0.00	0.00	4	0.00
ตัวชี้วัดที่ 9.5	167	3.71	74.22	2	7.42
ตัวชี้วัดที่ 9.6	161	3.58	71.56	3	10.73
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		1.21			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			24.30		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					18.16
10.ด้านประชาสัมพันธ์					
ตัวชี้วัดที่ 10.1	141	3.13	62.67	3	9.40
ตัวชี้วัดที่ 10.2	166	3.69	73.78	2	7.38
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.41			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			68.22		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วง น้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					16.78
รวมน้ำหนัก				100	
ค่าเฉลี่ยรวม		3.38			
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์					3.10
ร้อยละคะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์					61.94

จากตารางที่ 4.4 พบว่าโสมสเดย์กระซังแพ B มีค่าเฉลี่ยในเกณฑ์อาหาร สูงที่สุด 4.32 คะแนน รองลงมาคือเกณฑ์อธยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน 4.08 คะแนน อันดับที่สามเกณฑ์ที่พัก 3.97 คะแนน อันดับที่ยี่เกณฑ์วัฒนธรรม 3.89 คะแนน อันดับที่ยี่ห้าเกณฑ์ประชาสัมพันธ์ 3.41 คะแนน อันดับที่ยี่หกเกณฑ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม 3.39 คะแนน อันดับที่ยี่เจ็ดเกณฑ์รายได้เสริม และการเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน 3.32 คะแนน อันดับที่ยี่แปดเกณฑ์ความปลอดภัย 3.19 คะแนน อันดับที่ยี่เก้าเกณฑ์รายการนำเที่ยว 3.04 คะแนน ส่วนเกณฑ์ที่มีคะแนนต่ำที่สุดคือเกณฑ์การบริหารของโสมสเดย์ 1.21 คะแนน จากคะแนนทั้ง 10 เกณฑ์ คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวมได้ 3.38 คะแนน และมี คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโสมสเดย์ อยู่ที่ 61.94% ถือว่าโสมสเดย์กระซังแพ B ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโสมสเดย์ไทย

โสมสเดย์กระซังแพ C

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้แสดงเป็น จำนวน ร้อยละ ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโสมสเดย์กระซังแพ C

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	8	53.33
	หญิง	7	46.67
	รวม	15	100

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ		
20ปีหรือต่ำกว่า	0	0.00
21-30 ปี	3	20.00
31-40 ปี	9	60.00
41-50 ปี	3	20.00
51 ปีขึ้นไป	0	0.00
รวม	15	100
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	0	0.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	0	0.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	0	0.00
อนุปริญญา หรือ ปวส. หรือเทียบเท่า	0	0.00
ปริญญาตรี	12	80.00
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาโท	3	20.00
ปริญญาเอก	0	0.00
อื่นๆ (โปรดระบุ) _____	0	0.00
รวม	15	100

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	0	0.00
10,000 - 20,000 บาท	1	6.67
20,001 - 30,000 บาท	7	46.67
30,001 - 40,000 บาท	3	20.00
40,001 - 60,000 บาท	3	20.00
มากกว่า 60,001 บาท	1	6.67
รวม	15	100
5. ประสบการณ์การเข้าพัก		
เคย	10	66.67
ไม่เคย	5	33.33
รวม	15	100
6. ระยะเวลาเข้าพัก		
____ 2 ____ วัน ____ 1 ____ คืน	15	100.00
รวม	15	100

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
7. จุดประสงค์ในการมาพัก		
ศึกษา/ชม ธรรมชาติ	0	0.00
ศึกษา/ชม วิถีชีวิตชาวประมง	1	6.67
กีฬา	0	0.00
พักผ่อนหย่อนใจ	14	93.33
อื่น ๆ ระบุ _____	0	0.00
รวม	15	100

จากตารางที่ 4.5 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 53.33 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 46.67 มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี ร้อยละ 60.00 มากที่สุด และรองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี และ 41-50 ปี เท่ากันที่ร้อยละ 20.00 ส่วนระดับการศึกษาขั้นสูงสุดนั้นร้อยละ 80.00 คือระดับปริญญาตรี และร้อยละ 20.00 ระดับปริญญาโท ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่ร้อยละ 46.67 อยู่ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท รองลงมา มีคะแนนเท่ากันที่ร้อยละ 20.00 คือ ระหว่าง 30,001 - 40,000 บาท และระหว่าง 40,001 - 60,000 บาท และสุดท้ายร้อยละ 6.67 ระหว่าง 10,000 - 20,000 บาท เช่นเดียวกับ มากกว่า 60,001 บาท สำหรับประสบการณ์การเข้าพักโฮมสเตย์ ร้อยละ 66.67 เคยเข้าพักโฮมสเตย์มาก่อนแล้ว อีก 33.33 ยังไม่เคยมีประสบการณ์การเข้าพักโฮมสเตย์มาก่อน ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 100 ใช้เวลาในการเข้าพักเท่ากันที่ 2 วัน 1 คืน โดยมีจุดประสงค์เพื่อพักผ่อนหย่อนใจถึงร้อยละ 93.33 ที่เหลืออีกร้อยละ 6.67 มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา/ชม วิถีชีวิตชาวประมง

ตอนที่ 2 แบบประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์

จากหลักเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยซึ่งประกอบด้วย 10 เกณฑ์มาตรฐาน 31 ตัวชี้วัด การที่โฮมสเตย์จะผ่านมาตรฐานได้จะต้องมีคะแนนค่าเฉลี่ยรวมที่มากกว่า 3.5 และคะแนนถ่วง

น้ำหนักจะต้องเกิน 70.00 การประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์ในการวิจัยครั้งนี้แสดงเป็น จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ดังตารางที่ 4.6 (วิธีการคำนวณได้กล่าวไว้ในบทที่ 3)

ตารางที่ 4.6 คะแนนการประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์กระซังแพ C

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนน ในแต่ละ ตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนักใน แต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีการคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
1.ด้านที่พัก					
ตัวชี้วัดที่ 1.1	59	3.93	78.67	2	7.87
ตัวชี้วัดที่ 1.2	54	3.60	72.00	3	10.80
ตัวชี้วัดที่ 1.3	56	3.73	74.67	2	7.47
ตัวชี้วัดที่ 1.4	53	3.53	70.67	3	10.60
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.70			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			74.00		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					36.73
2. ด้านอาหาร					
ตัวชี้วัดที่ 2.1	60	4.00	80.00	2	8.00
ตัวชี้วัดที่ 2.2	54	3.60	72.00	3	10.80
ตัวชี้วัดที่ 2.3	50	3.33	66.67	3	10.00
ตัวชี้วัดที่ 2.4	32	2.13	42.67	2	4.27
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.27			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			65.33		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					33.07

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนน ในแต่ละ ตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนักใน แต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
3.ด้านความปลอดภัย					
ตัวชี้วัดที่ 3.1	21	1.40	28.00	5	7.00
ตัวชี้วัดที่ 3.2	45	3.00	60.00	5	15.00
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		2.20			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			44.00		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					22.00
4. อัยกาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน					
ตัวชี้วัดที่ 4.1	64	4.27	85.33	5	21.33
ตัวชี้วัดที่ 4.2	63	4.20	84.00	5	21.00
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		4.23			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			84.67		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					42.33
5. รายการนำเที่ยว					
ตัวชี้วัดที่ 5.1	34	2.27	45.33	4	9.07
ตัวชี้วัดที่ 5.2	34	2.27	45.33	3	6.80
ตัวชี้วัดที่ 5.3	31	2.07	41.33	3	6.20
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		2.20			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			44.00		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					22.07

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนน ในแต่ละ ตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนักใน แต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
6. ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม					
ตัวชี้วัดที่ 6.1	60	4.00	80.00	2	8.00
ตัวชี้วัดที่ 6.2	55	3.67	73.33	3	11.00
ตัวชี้วัดที่ 6.3	43	2.87	57.33	2	5.73
ตัวชี้วัดที่ 6.4	44	2.93	58.67	3	8.80
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.37			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			67.33		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					33.53
7. ด้านวัฒนธรรม					
ตัวชี้วัดที่ 7.1	58	3.87	77.33	5	19.33
ตัวชี้วัดที่ 7.2	58	3.87	77.33	5	19.33
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.87			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			77.33		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					38.67

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนน ในแต่ละ ตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนักใน แต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
8. ด้านรายได้เสริม และการเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน					
ตัวชี้วัดที่ 8.1	53	3.53	70.67	2	7.07
ตัวชี้วัดที่ 8.2	37	2.47	49.33	3	7.40
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.00			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			60.00		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					14.47
9. การบริหารของโฮมสเตย์					
ตัวชี้วัดที่ 9.1	0	0.00	0.00	4	0.00
ตัวชี้วัดที่ 9.2	0	0.00	0.00	4	0.00
ตัวชี้วัดที่ 9.3	0	0.00	0.00	3	0.00
ตัวชี้วัดที่ 9.4	0	0.00	0.00	4	0.00
ตัวชี้วัดที่ 9.5	46	3.07	61.33	2	6.13
ตัวชี้วัดที่ 9.6	43	2.87	57.33	3	8.60
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		0.99			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			19.78		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					14.73

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนน ในแต่ละ ตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนักใน แต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
10.ด้านประชาสัมพันธ์					
ตัวชี้วัดที่ 10.1	31	2.07	41.33	3	6.20
ตัวชี้วัดที่ 10.2	41	2.73	54.67	2	5.47
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		2.40		100	
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			48.00		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					11.67
รวมน้ำหนัก				100	
ค่าเฉลี่ยรวม		2.92			
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์					2.69
ร้อยละคะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์					53.85

จากตารางที่ 4.6 พบว่าโฮมสเตย์กระซังแพ C มีค่าเฉลี่ยในเกณฑ์อธยาศัยไม้ตรีของ
เจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือนสูงที่สุด 4.23 คะแนน รองลงมาคือเกณฑ์วัฒนธรรม 3.87
คะแนน อันดับที่สามเกณฑ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม 3.37 คะแนน อันดับที่ดีเกณฑ์ทรัพยากรและ
สิ่งแวดล้อม 3.37 คะแนน อันดับที่ทำเกณฑ์อาหาร 3.27 คะแนน อันดับที่ทำเกณฑ์รายได้เสริม และ
การเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน 3.00 คะแนน อันดับที่ดีเกณฑ์ประชาสัมพันธ์ 2.40 คะแนน อันดับ
ที่แปดเกณฑ์รายการน้ำเขียว 2.20 คะแนน และเกณฑ์ความปลอดภัย 2.20 คะแนน ส่วนเกณฑ์ที่มี
คะแนนต่ำที่สุดคือเกณฑ์การบริหารของโฮมสเตย์ 0.99 คะแนน จากคะแนนทั้ง 10 เกณฑ์ คิดเป็น

ค่าเฉลี่ยรวมได้ 2.92 คะแนน และมี คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์ อยู่ที่ 53.85% ถือว่า โฮมสเตย์กระซังแพ C ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน โฮมสเตย์ไทย

โฮมสเตย์กระซังแพ D

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้แสดงเป็น จำนวน ร้อยละ ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโฮมสเตย์กระซังแพ D

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	11	55.00
หญิง	9	45.00
รวม	20	100
2. อายุ		
20ปีหรือต่ำกว่า	1	5.00
21-30 ปี	14	70.00
31-40 ปี	1	5.00
41-50 ปี	3	15.00
51 ปีขึ้นไป	1	5.00
รวม	20	100

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	1	5.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	0	0.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	0	0.00
อนุปริญญา หรือ ปวส. หรือเทียบเท่า	1	5.00
ปริญญาตรี	16	80.00
ปริญญาโท	2	10.00
ปริญญาเอก	0	0.00
อื่นๆ (โปรดระบุ) _____	0	0.00
รวม	20	100
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	1	5.00
10,000 - 20,000 บาท	7	35.00
20,001 - 30,000 บาท	10	50.00
30,001 - 40,000 บาท	2	10.00
40,001 - 60,000 บาท	0	0.00
มากกว่า 60,001 บาท	0	0.00
รวม	20	100
5. ประสบการณ์การเข้าพัก		
เคย	12	60.00
ไม่เคย	8	40.00
รวม	20	100

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
6. ระยะเวลาเข้าพัก _____ 2 _____ วัน _____ 1 _____ คืน	20	100.00
รวม	20	100
7. จุดประสงค์ในการมาพัก		
ศึกษา/ชม ธรรมชาติ	2	10.00
ศึกษา/ชม วิถีชีวิตชาวประมง	4	20.00
กีฬา	0	0.00
พักผ่อนหย่อนใจ	14	70.00
อื่น ๆ ระบุ _____	0	0.00
รวม	20	100

จากตารางที่ 4.7 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 55.00 เพศหญิงร้อยละ 45.00 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 21-30 ปี ร้อยละ 70.00 รองลงมา 41-50 ปี ร้อยละ 15 และร้อยละ 5.00 เท่ากันสามช่วงอายุคือ 20ปีหรือต่ำกว่า 31-40 ปี และ 51 ปีขึ้นไป ด้านระดับการศึกษาขั้นสูงสุดส่วนใหญ่ร้อยละ 80.00 คือปริญญาตรี รองลงมาร้อยละ 10.00 คือปริญญาโท และอันดับสุดท้ายร้อยละ 5.00 เท่ากันคือ ประถมศึกษาและอนุปริญญา หรือ ปวส. หรือเทียบเท่า สำหรับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 20,001 - 30,000 บาท ร้อยละ 50.00 รองลงมา 10,000 - 20,000 บาท ร้อยละ 35.00 30,001 - 40,000 บาท ร้อยละ 10.00 และน้อยที่สุดร้อยละ 5.00 คือต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 60.00 ของผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการเข้าพักโฮมสเตย์มาก่อนอีกร้อยละ 40.00 ไม่เคย และผู้ตอบแบบสอบถามทั้งร้อยละ 100 พักยังโฮมสเตย์เป็นเวลา 2 วัน 1 คืน โดยมีจุดประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจมากที่สุดร้อยละ 70.00 รองลงมาเพื่อศึกษา/ชม วิถีชีวิตชาวประมง ร้อยละ 20.00 และน้อยที่สุดร้อยละ 10.00 เพื่อศึกษา/ชม ธรรมชาติ

ตอนที่ 2 แบบประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์

จากหลักเกณฑ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยซึ่งประกอบด้วย 10 เกณฑ์มาตรฐาน 31 ตัวชี้วัด การที่โฮมสเตย์จะผ่านมาตรฐานได้จะต้องมีคะแนนค่าเฉลี่ยรวมที่มากกว่า 3.5 และคะแนนถ่วงน้ำหนักจะต้องเกิน 70.00 การประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์ในการวิจัยครั้งนี้แสดงเป็น จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ดังตารางที่ 4.8 (วิธีการคำนวณได้กล่าวไว้ในบทที่ 3)

ตารางที่ 4.8 คะแนนการประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์กระซังแพ D

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนนใน แต่ละตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนักในแต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		$A/20$	$B/5*100$		$B*D$
1.ด้านที่พัก					
ตัวชี้วัดที่ 1.1	80	4.00	80.00	2	8.00
ตัวชี้วัดที่ 1.2	74	3.70	74.00	3	11.10
ตัวชี้วัดที่ 1.3	65	3.25	65.00	2	6.50
ตัวชี้วัดที่ 1.4	72	3.60	72.00	3	10.80
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.64			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			72.75		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					36.40

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนนใน แต่ละตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนักในแต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
2. ด้านอาหาร					
ตัวชี้วัดที่ 2.1	91	4.55	91.00	2	9.10
ตัวชี้วัดที่ 2.2	90	4.50	90.00	3	13.50
ตัวชี้วัดที่ 2.3	86	4.30	86.00	3	12.90
ตัวชี้วัดที่ 2.4	41	2.05	41.00	2	4.10
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.85			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			77.00		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					39.60
3.ด้านความปลอดภัย					
ตัวชี้วัดที่ 3.1	24	1.20	24.00	5	6.00
ตัวชี้วัดที่ 3.2	56	2.80	56.00	5	14.00
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		2.00			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			40.00		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					20.00
4. ทัศนคติไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน					
ตัวชี้วัดที่ 4.1	87	4.35	87.00	5	21.75
ตัวชี้วัดที่ 4.2	74	3.70	74.00	5	18.50
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		4.03			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			80.50		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					40.25

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนนใน แต่ละตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนักในแต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
5. รายการนำเที่ยว					
ตัวชี้วัดที่ 5.1	36	1.80	36.00	4	7.20
ตัวชี้วัดที่ 5.2	35	1.75	35.00	3	5.25
ตัวชี้วัดที่ 5.3	41.00	2.05	41.00	3	6.15
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		1.87			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			37.33		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					18.60
6. ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม					
ตัวชี้วัดที่ 6.1	85	4.25	85.00	2	8.50
ตัวชี้วัดที่ 6.2	73	3.65	73.00	3	10.95
ตัวชี้วัดที่ 6.3	62	3.10	62.00	2	6.20
ตัวชี้วัดที่ 6.4	56	2.80	56.00	3	8.40
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		3.45			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			69.00		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					34.05

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนนใน แต่ละตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนักในแต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
7. ด้านวัฒนธรรม					
ตัวชี้วัดที่ 7.1	87	4.35	87.00	5	21.75
ตัวชี้วัดที่ 7.2	88	4.40	88.00	5	22.00
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		4.38			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			87.50		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					43.75
8. ด้านรายได้เสริม และการเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน					
ตัวชี้วัดที่ 8.1	79	3.95	79.00	2	7.90
ตัวชี้วัดที่ 8.2	27	1.35	27.00	3	4.05
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		2.65			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			53.00		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					11.95
9. การบริหารของโฮมสเตย์					
ตัวชี้วัดที่ 9.1	0	0.00	0.00	4	0.00
ตัวชี้วัดที่ 9.2	0	0.00	0.00	4	0.00
ตัวชี้วัดที่ 9.3	0	0.00	0.00	3	0.00
ตัวชี้วัดที่ 9.4	0	0.00	0.00	4	0.00
ตัวชี้วัดที่ 9.5	64	3.20	64.00	2	6.40
ตัวชี้วัดที่ 9.6	56	2.80	56.00	3	8.40

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

	คะแนน รวม (A)	ค่าเฉลี่ย ในแต่ละ ตัวชี้วัด (B)	ร้อยละ คะแนนใน แต่ละตัวชี้วัด (C)	น้ำหนัก (D)	คะแนนถ่วง น้ำหนักในแต่ละ ตัวชี้วัด (E)
วิธีคำนวณคะแนน (ตัวชี้วัด)		A/20	B/5*100		B*D
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		1.00			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			20.00		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					14.80
10.ด้านประชาสัมพันธ					
ตัวชี้วัดที่ 10.1	46	2.30	46.00	3	6.90
ตัวชี้วัดที่ 10.2	51	2.55	51.00	2	5.10
ค่าเฉลี่ยในแต่ละเกณฑ์		2.43			
ร้อยละคะแนนในแต่ละเกณฑ์			48.50		
คะแนนรวมค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์					12.00
รวมน้ำหนัก				100	
ค่าเฉลี่ยรวม		2.93			
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์					2.71
ร้อยละคะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์					54.28

จากตารางที่ 4.8 พบว่าโฮมสเตย์กระซังแพ D มีค่าเฉลี่ยในเกณฑ์วัฒนธรรมสูงที่สุด 4.38 คะแนน รองลงมาคือเกณฑ์อธยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน 4.03 คะแนน อันดับที่สามเกณฑ์อาหาร 3.85 คะแนน อันดับสี่เกณฑ์ที่พัก 3.64 คะแนน อันดับห้าเกณฑ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม 3.45 คะแนน อันดับหกเกณฑ์รายได้เสริม และการเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน 2.65 คะแนน อันดับเจ็ดเกณฑ์ประชาสัมพันธ 2.43 คะแนน อันดับแปดเกณฑ์ความปลอดภัย 2.00 คะแนน อันดับเก้าเกณฑ์รายการนำเที่ยว 1.87 คะแนน ส่วนเกณฑ์ที่มีคะแนนต่ำ

ที่สุดคือเกณฑ์การบริหารของโสมสเคย์ 1.00 คะแนน จากคะแนนทั้ง 10 เกณฑ์ คิดเป็นค่าเฉลี่ยรวมได้ 2.93 คะแนน และมี คะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโสมสเคย์ อยู่ที่ 54.28 % ถือว่าโสมสเคย์ กระชังแพ D ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานโสมสเคย์ไทย

ตารางที่ 4.9 คะแนนการประเมินมาตรฐานของโสมสเคย์กระชังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

	โสมสเคย์ กระชังแพ A	โสมสเคย์ กระชังแพ B	โสมสเคย์ กระชังแพ C	โสมสเคย์ กระชังแพ D
1.ด้านที่พัก	3.46	3.97	3.70	3.64
2.ด้านอาหาร	3.85	4.32	3.27	3.85
3.ด้านความปลอดภัย	1.55	3.19	2.20	2.00
4.ด้านอัยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและ สมาชิกในครัวเรือน	3.63	4.08	4.23	4.03
5.ด้านรายการนำเที่ยว	3.45	3.04	2.20	1.87
6.ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	4.00	3.39	3.37	3.45
7.ด้านวัฒนธรรม	3.70	3.89	3.87	4.38
8.ด้านรายได้เสริม และการเชื่อมโยงกับ ธุรกิจชุมชน	1.78	3.32	3.00	2.65
9.ด้านการบริหารของโสมสเคย์	0.92	1.21	0.99	1.00
10.ด้านประชาสัมพันธ์	2.18	3.41	2.40	2.43
ค่าเฉลี่ยรวม	2.85	3.38	2.92	2.93
ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโสมสเคย์	2.68	3.10	2.69	2.71
ร้อยละคะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ของโสมสเคย์	53.67	61.94	53.85	54.28

จากตารางที่ 4.9 พบว่า โสมสเคย์กระชังแพ B มีระดับคะแนนมากที่สุด คือมีค่าเฉลี่ยรวม 3.38 คะแนน ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโสมสเคย์ 3.10 คะแนน และ ร้อยละคะแนนค่าเฉลี่ยถ่วง

น้ำหนักของโฮมสเตย์ 61.94 รองลงมาคือโฮมสเตย์กระซังแพ D มีค่าเฉลี่ยรวม 2.93 คะแนน ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์ 2.71 คะแนน และ ร้อยละคะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์ 54.28 อันดับที่สาม โฮมสเตย์กระซังแพ C มีค่าเฉลี่ยรวม 2.92 คะแนน ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์ 2.69 คะแนน และ ร้อยละคะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์ 53.85 และอันดับสุดท้าย โฮมสเตย์กระซังแพ A มีค่าเฉลี่ยรวม 2.85 คะแนน ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์ 2.68 คะแนน และ ร้อยละคะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์ 53.67

จากผลการศึกษาทั้งหมดที่ได้กล่าวมา พบว่าการทำธุรกิจโฮมสเตย์ควบคู่ไปกับการทำ การประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำนั้น ทำให้ชาวประมงมีรายได้ เพิ่มขึ้นกว่าเดิม ซึ่งเป็นการยอมรับ สมมติฐานข้อที่ 1. ที่ว่า ธุรกิจโฮมสเตย์ กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ทำให้ ชาวประมงในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการทำอาชีพเดิม และจากคะแนน การประเมิน มาตรฐานของโฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่าโฮมสเตย์ทั้ง 4 แห่งมี ระดับคะแนนที่ใกล้เคียงกัน แต่ก็ยังไม่ผ่านเกณฑ์ตามมาตรฐานตามที่กำหนดไว้เนื่องจากมีคะแนน ค่าเฉลี่ยรวมต่ำกว่า 3.5 คะแนน และมีร้อยละคะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์ต่ำกว่า 70 ซึ่ง เป็นการปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 2. ที่ว่า ธุรกิจโฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นโฮมสเตย์ที่มีคุณภาพ มีการจัดการที่ได้มาตรฐาน ตรงตามดัชนีชี้วัดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาคุณภาพโฮมสเตย์กระซังแพเพื่อการท่องเที่ยว นี้มีจุดประสงค์เพื่อ ศึกษาคุณภาพของโฮมสเตย์กระซังแพและศึกษาแนวทางการจัดการธุรกิจที่พักแรมแบบโฮมสเตย์ สำหรับแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล ควบคู่กับการทำประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยใช้กรณีศึกษาจากโฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง และมีแนวทางการวิจัยดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 ประกอบกับความรู้จากแนวความคิดในด้านต่างๆที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 โดยมีบทสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษาคุณภาพโฮมสเตย์กระซังแพเพื่อการท่องเที่ยว กรณีศึกษาจากโฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ดังหัวข้อต่อไปนี้

5.1 สรุปผลและอภิปรายผลการศึกษา

5.1.1 การจัดการธุรกิจโฮมสเตย์กระซังแพ

5.1.2 คุณภาพโฮมสเตย์กระซังแพ

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการโฮมสเตย์

5.2.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

5.1 สรุปผลและอภิปรายผลการศึกษา

ในการสรุปผลและอภิปรายผลนี้ได้ใช้การวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากบทที่ 4 มาวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 ภายใต้แนวทางการวิจัยที่กำหนดไว้ในบทที่ 1 โดยวิเคราะห์สรุปตามที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์และสมมติฐาน ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการธุรกิจที่พักแรม แบบโฮมสเตย์ สำหรับแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล ควบคู่กับการทำประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ในตำบล ลพ อำเภอมือง จังหวัดระยอง วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เพื่อศึกษาคุณภาพของโฮมสเตย์กระซังแพในตำบลลพ อำเภอมือง จังหวัดระยอง และสมมติฐาน 2 ข้อ ได้แก่ 1. ธุรกิจโฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลลพ อำเภอมือง จังหวัดระยอง ทำให้ชาวประมงในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการทำอาชีพเดิม 2. ธุรกิจโฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลลพ อำเภอมือง จังหวัดระยองเป็นโฮมสเตย์ที่มี คุณภาพ มีการจัดการที่ได้มาตรฐาน ตรงตามดัชนีชี้วัดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย

5.1.1 การจัดการธุรกิจโฮมสเตย์กระซังแพ

5.1.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และโฮมสเตย์

เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลลพ อำเภอมือง จังหวัดระยอง เกือบทั้งหมดมีภูมิลำเนาอยู่ที่ตำบลลพ อำเภอมือ จังหวัดระยอง มีเพียงเจ้าของโฮมสเตย์ C แห่งเดียวที่เป็นคนต่างถิ่นมาจากกรุงเทพมหานคร เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพทุกท่านมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีตั้งแต่จบระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ไปจนถึงปริญญาตรี และแต่ละท่านไม่ได้มีการศึกษาในด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวหรือการโรงแรมแต่อย่างใด ด้านอาชีพหลักในปัจจุบันเจ้าของโฮมสเตย์ 3 ท่านมีอาชีพเลี้ยงปลา และอีก 1 ท่านให้บริการนำเที่ยว ในอดีตเจ้าของโฮมสเตย์แต่ละท่านมีการทำประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพียงอย่างเดียวอยู่ระหว่าง 8-12 ปี ซึ่งการหันมาประกอบธุรกิจโฮมสเตย์ควบคู่ไปด้วยนั้น โฮมสเตย์กระซังแพ D หันมาทำธุรกิจนี้ก่อนเจ้าของท่านอื่นคือ ทำมาแล้วประมาณ 6 ปี รองลงมาคือ โฮมสเตย์กระซังแพ A ประมาณ 3 ปี โฮมสเตย์กระซังแพ B ประมาณ 2 ปี และล่าสุด โฮมสเตย์กระซังแพ C ประมาณ 7 เดือน โฮมสเตย์ทั้ง 4 แห่งตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกัน คือ บริเวณใกล้กับท่าเทียบเรือ ตำบลลพ อำเภอมือง จังหวัดระยอง โดยโฮมสเตย์ส่วนใหญ่มีขนาดใกล้เคียงกัน คือ มีจำนวนห้องพัก 5-6 หลัง สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 30-40 คนต่อวัน มีเพียงโฮมสเตย์ B แห่งเดียวที่มีห้องพัก 9 หลัง และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 100 คนต่อวัน

5.1.1.2 การจัดการด้านการเงิน

การลงทุน

โฮมสเตย์กระซังแพ A เป็นโฮมสเตย์ขนาดที่รองรับนักท่องเที่ยว 30-40 คน/วัน มูลค่าในการลงทุนทั้งสิ้นนั้น ไม่สามารถระบุออกมาเป็นตัวเลขได้ แต่เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ A ก็ได้บอกถึงการลงทุนไว้คร่าวๆ คือ ในการสร้างตัวเรือนที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวใช้เงินลงทุนประมาณ 800,000 บาท โดยใช้ไม้จากเรือเก่าที่เคยใช้ในการทำประมงแต่เดิมมาดัดแปลงทำให้ประหยัดต้นทุน ค่าซื้อไม้ได้เยอะมาก ชุดเครื่องนอน ราคา 60,000 บาท เรือสปีดโบ้ตราค่าประมาณ 400,000 บาท มีเรือคยัก ราคา 36,000 บาท มีคนงานประจำ 1 คนให้เงินเดือนประมาณ 7,000-8,000 บาท นอกจากนี้ยังมีคนงานที่จ้างเป็นรายวันเฉพาะวันที่จะมีนักท่องเที่ยวมาเข้าพักอีก 3 คน คือ แม่ครัว พนักงานทำความสะอาด พนักงานเสิร์ฟอาหารและพนักงานทั่วไป ให้ค่าจ้างวันละ 500 บาท

โฮมสเตย์กระซังแพ B เป็นโฮมสเตย์ขนาดที่รองรับนักท่องเที่ยว 100 คน/วัน มูลค่าการลงทุนรวมๆแล้วอยู่ในหลักสิบล้าน ต้นทุนหลักๆจะอยู่ที่ไม้และทุนลอยและการตกแต่ง โฮมสเตย์มีเครื่องปั่นไฟขนาดใหญ่ ราคาประมาณ 300,000 บาท มีแผงโซลาร์เซลล์ มีเรือคยัก 40 ลำ เป็นเงิน 1,280,000 บาท และพายจำนวน 70 เป็นเงินประมาณ 70,000 บาท มีคนงาน 4 คน คือ แม่ครัว เด็กล้างจาน พนักงานทำความสะอาดและพนักงานทั่วไป ให้ค่าจ้างวันละ 300-400 บาท โดยจ้างมาทำงานประจำทุกวัน

โฮมสเตย์กระซังแพ C เป็นโฮมสเตย์ขนาดรองรับนักท่องเที่ยวได้ 30 คนต่อวัน ใช้เงินลงทุนประมาณ 1,7000,000 บาท วัสดุหลักต่างๆที่ใช้ในการก่อสร้างสั่งมาจากกรุงเทพมหานคร โดยมีพี่สาวเป็นผู้จัดการหาวัสดุบางส่วนให้ในราคาถูก บางส่วนหาซื้อเองจากในพื้นที่ การก่อสร้างเจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ C สร้างด้วยตัวเอง มีชุดเครื่องนอน 90 ชุด มีเรือคยัก 3 ลำ และมีเครื่องปั่นไฟ โฮมสเตย์กระซังแพ C ไม่มีพนักงานประจำ ใช้การจ้างรายวันเฉพาะวันที่มีนักท่องเที่ยวจองห้องพัก จ้างในราคา 350-400 บาทต่อคน

โฮมสเตย์กระซังแพ D เป็นโฮมสเตย์ขนาดรองรับนักท่องเที่ยวได้ 40 คนต่อวัน มีมูลค่าการลงทุนเกือบ 2 ล้านบาท เฉพาะตัวบ้านพักใช้เงินลงทุนประมาณ 1 ล้านบาทบาท ในครั้งแรกเริ่มสร้างที่ 2 หลังก่อน โดยเจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ D เป็นผู้สร้างเองร่วมกับคนงานชาวกัมพูชาอีก 1 คน ไม่ได้มี การจ้างช่างมาสร้างเนื่องจากค่าจ้างแพงมาก และเงินหมดไปกับค่าวัสดุต่างๆเยอะ

เช่น ไม้ไฟ เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพ D หาซื้อได้ในราคา ถิ่นละ 200 บาท(ไม่สามารถเลือกขนาดได้) ไม่รวมค่าลากไม้มาตั้งยังโฮมสเตย์กระซังแพ ที่เหลือเป็นค่าเครื่องปั่นไฟ ค่าชุดเครื่องนอน เรือคยัก 2 ลำ และค่าน้ำจืด มีคนงาน 1 คน ปัจจุบันให้เงินเดือน เดือนละ 10,000 บาท

การจัดหาเงินทุน

โฮมสเตย์กระซังแพ 3 แห่งใช้เงินเก็บจากการทำประมงเพาะเลี้ยงมาเป็นทุน ในการทำธุรกิจโฮมสเตย์กระซังแพ มีเพียงแห่งเดียวที่ใช้เงินกู้ธนาคารมาใช้ในการลงทุน

รายได้

ทั้งรายได้ต่อเดือนของโฮมสเตย์กระซังแพ A ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สามารถตอบเป็นตัวเลขได้ โฮมสเตย์กระซังแพ B มีรายได้อยู่ที่ประมาณเดือนละ 200,000 – 300,000 บาท หักค่าใช้จ่ายต่างๆแล้วจะเหลือกำไรอยู่ที่ประมาณ 50,000 – 70,000 บาทต่อเดือน โฮมสเตย์กระซังแพ C นั้นรายได้ต่อเดือนยังไม่คงที่ หากมีนักท่องเที่ยวมาพัก 30 คนหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้วก็จะเหลือกำไรอยู่ประมาณ 10,000 บาท แต่ในความเป็นจริงขณะนี้ ใน 1 เดือนมีแขกมาพักประมาณ 10-20 คน ก็จะได้กำไรอยู่ประมาณ 3,000-6,000 บาท และโฮมสเตย์กระซังแพ D มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 30,000 บาท เป็นต้นทุนประมาณ 12,000 บาท และเหลือเป็นกำไรประมาณ 8,000 บาท ส่วนรายได้ในการทำประมงก่อนที่จะมาทำธุรกิจโฮมสเตย์กระซังแพ นั้นโฮมสเตย์กระซังแพทั้ง 4 แห่งอยู่ในภาวะที่ได้กำไรน้อยมากไปจนถึงขาดทุน ซึ่ง หากเทียบกับในอดีตที่ ทำประมงเพราะเลี้ยงสัตว์น้ำเพียงอย่างเดียวแล้ว การทำธุรกิจโฮมสเตย์กระซังแพควบคู่กันไปด้วยจะก่อให้เกิดรายได้ดีกว่า

5.1.1.3 การดำเนินการและการบริการ

โฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ทุกแห่งมีรูปแบบการจัดการแบบธุรกิจส่วนตัว ตัวโฮมสเตย์ตั้งอยู่ในทะเล เจ้าของโฮมสเตย์ใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่แต่บนกระซังแพแทบจะไม่ได้ขึ้นมาบนฝั่ง ทำให้โฮมสเตย์มีความสัมพันธ์กับชุมชนและภาครัฐน้อยมาก โฮมสเตย์มีระบบการจอง และการมัดจำล่วงหน้า แต่ไม่มีขั้นตอน การลงทะเบียน ก่อนการเข้าพักใดๆเลย การจัดการที่พักในปัจจุบันของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์กระซังแพทั้ง 4 แห่งเป็นแบบการก่อสร้างต่อเติมที่พักรสำหรับนักท่องเที่ยว การจัดการเรื่องความสะอาดของที่พักร จะทำเฉพาะเวลาที่นักท่องเที่ยวคือ ทำความสะอาดก่อนนักท่องเที่ยวจะเข้าพักและหลังจากที่นักท่องเที่ยวกลับไปแล้ว เมนูอาหารที่

ท่านให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เป็นเมนูที่คล้ายคลึงกันทั้ง 4 แห่ง วัดดูดิบบางส่วนได้จากที่เลี้ยงใน กระชังของแต่ละโฮมสเตย์และอีกส่วนหนึ่งได้จากตลาดเพ น้ำที่นำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคก็เช่น ได้มาจากการสูบน้ำจืดจากบ้นฝิ่ง โดยผู้ขายจะนำมาส่งให้ถึงโฮมสเตย์ สำหรับ การจัดการเรื่องความปลอดภัยเกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่แทบจะไม่มี การดูแลความปลอดภัย ในทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว จะเห็นได้จากการที่ห้องพัก 3 ใน 4 แห่งไม่สามารถล็อกจากภายนอก ได้ โฮมสเตย์กระชังแพทุกแห่งมีการดูแลความปลอดภัยเกี่ยวกับชีวิต แต่ในส่วนของ การทำกิจกรรม ในน้ำ เช่น มีเสื้อชูชีพไว้บริการ นอกจากนี้ยังไม่มีโฮมสเตย์ กระชังแพ ใดกล่าวถึงยาสามัญประจำ บ้านเลย การต้อนรับ หรือการ สร้างความคุ้นเคยกับนักท่องเที่ยว เจ้าของโฮมสเตย์ทุกแห่งใช้ การพูดคุยสร้างความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมือนกัน คือเป็นกิจกรรม ทางน้ำทั้งหมด เช่น เล่นน้ำ พายเรือคายัก ตกปลาตกหมึก เป็นต้น บริเวณใกล้กับโฮมสเตย์มีแหล่งท่องเที่ยว คือ ชายหาดทะเลระยอง เกาะเสม็ด เกาะกูด เกาะทะลุ เขาแหลมหญ้า เกาะกูดี้ สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำระยอง Rayong Aquarium ซึ่งโฮมสเตย์กระชังแพ 1 แห่ง มีการจัดรายการนำเที่ยว ซึ่ง เจ้าของโฮมสเตย์เป็นผู้จัดเอง โฮมสเตย์กระชังแพ 2 แห่ง ก็มีการจัดรายการนำเที่ยวเช่นกันแต่เป็น การประสานกับบริษัทนำเที่ยว อื่น ส่วนอีก 1 โฮมสเตย์ไม่ได้มีการจัดรายการนำเที่ยวใดๆ การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว นั้น ทุกโฮมสเตย์จะใช้ การเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของตนเอง สำหรับด้าน การอนุรักษ์ หรือฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว โฮมสเตย์ แต่ละแห่งถือว่ามีส่วนร่วมน้อยมากเพราะจะเป็นเพียงแค่การไม่ทำลาย ไม่ทิ้งขยะลงทะเลเลย และมี การแนะนำหรือชักชวนให้นักท่องเที่ยว เกิดความตระหนักถึงการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว เพียงการ บอกกล่าวเพียงเล็กน้อย หรือบางครั้งก็ไม่ได้แนะนำหรือชักชวนใดๆเลย โฮมสเตย์กระชังแพทุก แห่งมีกิจกรรม หรือสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิม ที่เด่นชัด คือ วิถีชีวิตของ ชาวประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีอุปกรณ์ต่างๆในการเลี้ยงสัตว์น้ำให้นักท่องเที่ยวได้ชม มีกิจกรรมใน การเลี้ยงต่างให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วม และเรียนรู้ เช่น การให้อาหารปลา การจำกัดตะไคร้หรือ สาหร่ายต่างๆที่มาเกาะกระชัง ไปจนถึงการจับปลา ซึ่งกิจกรรมต่างๆเหล่านี้ก็เป็นกันวัตรประจำ วันที่โฮมสเตย์ทำอยู่ ถึงแม้ว่าจะไม่มีนักท่องเที่ยว ซึ่งการทำธุรกิจโฮมสเตย์ควบคู่ไปกับการทำ

ประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแบบนี้ เจ้าของโฮมสเตย์กระซังแพแต่ทุกแห่งไม่ มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่น

จากข้อมูลข้างต้นที่ได้กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าโฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นที่พักที่มีลักษณะตรงตามความหมายของ โฮมสเตย์ หรือ ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท อย่างแท้จริง (ดูรายละเอียดในบทที่ 2 หัวข้อ 2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์ หน้า 9-10) และมีลักษณะของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืนตามที่ คุณ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ได้กล่าวไว้ 6 ประการ ได้แก่

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภท ทุกแห่ง
2. เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว
3. เป็นการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม
4. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม
5. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนยาว
6. เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ผลประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และคืนผลประโยชน์กลับสู่ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น

อีกทั้งการไปท่องเที่ยวที่โฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ยังถือเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศตามที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539) ได้ให้คำนิยามไว้ และกิจกรรมส่วนใหญ่ที่นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมเมื่อมาพัก ยังโฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ยังจัดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอีกด้วย (กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544) และในด้านของการทำประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำพบว่าก่อนหน้านี้ชาวประมงล้วนแล้วแต่ประสบปัญหาการขาดทุนจากการเลี้ยงปลาและ สัตว์น้ำอื่นๆมาแล้วทั้งสิ้น อันเนื่องมาจาก ปัญหาสภาพน้ำในปัจจุบัน ไม่เหมาะสมต่อการเพาะเลี้ยงเหมือนสมัยก่อน มีน้ำเสียเพิ่มมากขึ้น มีปริมาณน้ำจืดลงมายังกระซัง อุณหภูมิของน้ำไม่เหมาะสม มีโรคใหม่ๆเกิดขึ้นมากมาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีความรู้ความสามารถในการช่วยเหลือหรือแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ ซึ่งก็สอดคล้องกับข้อมูลที่กรมประมงได้ให้ไว้ (กรมประมง, 2551) แต่พอชาวประมงได้เริ่มมาทำธุรกิจโฮมสเตย์ควบคู่กันไปด้วยทำให้ชาวประมงมีรายได้ในช่วงที่รอครบกำหนดจับสัตว์น้ำ ชาวประมงสามารถนำสัตว์น้ำที่เลี้ยงในกระซังมาประกอบอาหารบริการนักท่องเที่ยว ถือเป็นการลดต้นทุน และเป็นการช่วยลดความเสี่ยงกรณีที่สัตว์น้ำจะตายยกกระซังเมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิดก่อนเวลา

จับสัตว์น้ำ อย่างน้อยก็ขาดทุนไม่มาก อีกทั้งยังมีรายได้จากการขายอาหารและให้บริการที่พักอีกด้วย สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 1. ที่กล่าวว่า ธุรกิจโฮมสเตย์ กระชังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ทำให้ชาวประมงในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการทำอาชีพเดิม อีกทั้งผลการวิจัยยังเป็นไปในทางเดียวกับงานวิจัยของ ศรีัญญา ธรรมชาติ (2553) ศึกษาการทำธุรกิจโฮมสเตย์และผลกระทบที่มีต่อผู้ประกอบการในเขตชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ซึ่งพบว่าการทำธุรกิจโฮมสเตย์ในเขตชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง นั้นสามารถที่จะทำเป็นอาชีพเสริมให้กับประชาชนได้

การเริ่มต้นทำธุรกิจโฮมสเตย์แบบกระชังแพนั้น ผู้ประกอบการหรือเจ้าของ (ในที่นี้คือชาวประมง) ไม่จำเป็นจะต้อง ได้รับความศึกษาโดยตรงในด้านการท่องเที่ยวหรือด้านที่พักแรม เนื่องจากที่พักแรมแบบโฮมสเตย์เป็นที่พักแบบที่นักท่องเที่ยวจะต้องเป็นฝ่ายเรียนรู้วิถีชีวิตและปรับตัวเข้ากับโฮมสเตย์เอง ชาวประมงแค่เพียงใช้ชีวิตประจำวันไปตามปกติโดยมีนักท่องเที่ยวร่วมพักและร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ไปด้วยเท่านั้น การจะเริ่มต้นทำธุรกิจโฮมสเตย์กระชังแพ ไม่จำเป็นต้องสร้างที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวแต่แรก สามารถให้นักท่องเที่ยวพักร่วมกับเจ้าของบ้านก่อนได้ แล้วหาก ในอนาคตกิจการดีขึ้นหรือโฮมสเตย์เป็นที่นิยมจึงค่อยๆ สร้างที่พักแยกออกมาสำหรับนักท่องเที่ยวทีละหลังได้ เนื่องจากต้นทุนส่วนใหญ่จะอยู่ที่การสร้างที่พัก ค่าไม้ในการก่อสร้างมีราคาสูงมาก และอุปกรณ์ที่ใช้เป็นท่อนลอยน้ำก็ต้องใช้จำนวนมาก ซึ่งการที่จะขนย้ายอุปกรณ์ต่างๆ มาไว้ในทะเลนั้นมีราคาแพงมาก รวมไปถึงค่าแรงในการก่อสร้างด้วยเช่นกันที่เมื่อมาสร้างในทะเลแล้วค่าแรงจะแพงกว่าบนบกหลายเท่าตัว เนื่องจากต้องใช้ทักษะสูงมากในการสร้าง ค่าใช้จ่ายที่สำคัญมากๆ ในการทำโฮมสเตย์กระชังแพนั้น อยู่ที่ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับไฟฟ้า และน้ำจืดในการอุปโภคบริโภค เนื่องจากนักท่องเที่ยวไม่ได้มีที่พักติดอยู่ในทะเลจึงค่อนข้างจะใช้น้ำและใช้ไฟฟ้าอย่างสิ้นเปลืองมากกว่าที่ชาวประมงใช้กันอยู่ในชีวิตประจำวัน การจะทำธุรกิจโฮมสเตย์กระชังแพ ชาวประมงจะต้องสร้างความเป็นมิตร เป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้าร่วมและเรียนรู้กับกิจกรรมต่างๆ ในวิถีของชาวประมง มีกิจกรรมนันทนาการบ้างเล็กน้อยไว้บริการนักท่องเที่ยว เช่น มีเรือไว้ให้พาย มีโซนพักผ่อนให้นักท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดที่ได้กล่าวมาก็ ได้ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกา ธุรกิจที่พักแรม

แบบโฮมสเตย์ สำหรับแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล ควบคู่กับการทำประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในตำบล เพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

5.1.2 คุณภาพโฮมสเตย์กระชังแพ

5.1.2.1 การประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์

ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ 2. เพื่อศึกษาคุณภาพโฮมสเตย์กระชังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีผลการประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ คือ โฮมสเตย์กระชังแพ B มีระดับคะแนนมากที่สุด รองลงมาคือ โฮมสเตย์กระชังแพ D โฮมสเตย์กระชังแพ C และโฮมสเตย์กระชังแพ A ตามลำดับ ซึ่งคะแนน ของแต่ละโฮมสเตย์นั้น มีความใกล้เคียงกันมาก จุดเด่นของโฮมสเตย์กระชังแพจะอยู่ในแง่ของ การมีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม มีวิถีดั้งเดิมของท้องถิ่นที่ชัดเจนมาก เจ้าของบ้านมีอัธยาศัยไมตรีที่ดี ด้วยความเป็นธุรกิจของชาวบ้านชาวประมง จึงดูแลนักท่องเที่ยวเหมือนเป็นญาติเป็นคนรู้จัก ให้ความเป็น กันเอง สร้างความคุ้นเคยกันนักท่องเที่ยว อีกทั้งตั้งอยู่ในบริเวณที่มีสภาพแวดล้อมที่ได้อยู่ท่ามกลางบรรยากาศของทะเล มีอาหารทะเลที่สดมากมายจากกระชัง ทำให้โฮมสเตย์แต่ละแห่งได้คะแนนการประเมินในส่วนเหล่านี้ค่อนข้างสูงมาก จะเห็นได้จากเกณฑ์ที่มีคะแนนสูงจัดว่าอยู่ในอันดับต้นๆของทุกโฮมสเตย์ ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ด้านอัธยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านอาหาร และด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทัศน์ ละงู (2551) ศึกษาวิถีชีวิตและศักยภาพที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์ : กรณีศึกษาชุมชนชาวเลบ้านตังกาฮู้ อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ พบว่า วิถีชีวิตและศักยภาพที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คือ วิถีชีวิตด้านอาชีพ เป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์ของชุมชนบ้านตังกาฮู้ โดยอาชีพต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมลากอวน หาลา ลากอวนกุ้ง การดำน้ำลึกจับปลา การงมหอย การนับเรือหางยาว ให้นักท่องเที่ยวได้ทำกิจกรรมเหล่านี้

และด้วยความที่โฮมสเตย์แต่ละแห่งมีรูปแบบการบริหารแบบธุรกิจส่วนตัว ไม่ได้ร่วมกันโฮมสเตย์อื่นๆจัดเป็นกลุ่ม หรือเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย ทำให้คะแนนด้าน การบริหารของโฮมสเตย์มีน้อยมาก อีกทั้งยังมีระบบดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวน้อย หรืออาจกล่าวได้ว่าโฮมสเตย์กระชังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีจุดเด่นอยู่ในด้านการ

ท่องเที่ยวแบบเรียนรู้วัฒนธรรม พักรีสอร์ทแบบโฮมสเตย์แบบดั้งเดิม โดยแท้ แต่มีจุดด้อยอยู่ในด้านการบริหารจัดการ แต่อย่างไรก็ดี แม้โฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จะมีความโดดเด่นอยู่ในหลายด้าน แต่ผลการประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์กระซังแพ ของทั้ง 4 แห่งก็ยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่กำหนดไว้เนื่องจากมีคะแนน ค่าเฉลี่ยรวมต่ำกว่า 3.5 คะแนน และมีร้อยละคะแนนค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของโฮมสเตย์ ต่ำกว่า 70 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2. ธุรกิจโฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยองเป็นโฮมสเตย์ที่มี คุณภาพ มีการจัดการที่ได้มาตรฐาน ตรงตามดัชนีชี้วัดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย

จากข้อมูลทั้งหมดที่ได้ทำการเก็บรวบรวม และนำมาทดสอบสมมติฐานของงานวิจัยปรากฏว่า ผลการวิเคราะห์หัยอมรับสมมติฐานที่ว่า ธุรกิจโฮมสเตย์ กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ทำให้ชาวประมงในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการทำอาชีพเดิม กล่าวคือ การทำโฮมสเตย์ควบคู่ไปกับการทำประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทำให้ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันผลการวิเคราะห์ข้อมูลก็ได้ปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า ธุรกิจโฮมสเตย์ กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยองเป็นโฮมสเตย์ที่มี คุณภาพ มีการจัดการที่ได้มาตรฐาน ตรงตาม ดัชนีชี้วัดมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย กล่าวคือ โฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยองมีระดับคะแนนการประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน โฮมสเตย์ไทย ตามที่กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬากำหนดนั่นเอง

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการโฮมสเตย์

1. ผู้ประกอบการจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงด้านการดูแลความปลอดภัยทั้งทางทรัพย์สิน และร่างกายของนักท่องเที่ยว เช่น แก้ไขให้ห้องพักรับรองได้จากด้านนอก จัดเตรียมยาสามัญประจำบ้าน และชุดปฐมพยาบาลให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้อยู่เสมอ
2. ผู้ประกอบการ โฮมสเตย์ควรจัดให้มีการลงทะเบียน ผู้เข้าพักสำหรับนักท่องเที่ยวก่อนการเข้าพัก เพื่อให้ทราบว่านักท่องเที่ยวที่มาพักกับโฮมสเตย์นั้นเป็นใคร มาจากไหน เป็นบุคคลที่

หลบหนีความผิดมาหรือไม่ หรือในกรณีที่เกิดอุบัติเหตุ หรือเหตุที่ไม่คาดคิดกับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการจะได้ทราบว่า นักท่องเที่ยวท่านนั้นเป็นใคร และควรจะติดต่อผู้ใด อีกทั้งการลงทะเบียนผู้เข้าพักยังเป็นการเก็บข้อมูลของนักท่องเที่ยว ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ผู้ประกอบการอาจนำไปกำหนดนโยบายในการพัฒนาโฮมสเตย์กระชังแพได้อีกด้วย

3. ผู้ประกอบการ โฮมสเตย์ควรจัดให้มีการทำกิจกรรมที่ช่วยในการอนุรักษ์ หรือฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว เช่น ร่วมกันจัดกิจกรรมดำน้ำเก็บขยะบริเวณเกาะเสม็ดให้นักท่องเที่ยว ได้เข้าร่วมในทุกๆเดือน ซึ่งนอกจากจะเป็นการช่วย อนุรักษ์ หรือฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่แล้ว ยังเป็นการประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์กระชังแพได้อีกทางหนึ่งด้วย

5.2.2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความต่อเนื่องของโฮมสเตย์กระชังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยองที่จะมีต่อไปในอนาคต โดยการบริหารจัดการของคนรุ่นต่อไป ว่าในอนาคตโฮมสเตย์กระชังแพ ยังจะมีการทำการประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำควบคู่ไปกับการทำธุรกิจที่พักแรม อยู่หรือไม่ ซึ่งหากโฮมสเตย์กระชังแพยังมีรูปแบบการจัดการที่เหมือนเดิมอยู่ก็จะแสดงให้เห็นถึงความยั่งยืน หรือหากในอนาคตโฮมสเตย์กระชังแพกลายเป็นเพียงที่พักแรมกลางทะเลที่มีการเลี้ยงปลาไว้เพียงเพื่อให้ นักท่องเที่ยวชม ไม่ได้มีกิจกรรมและวิถีชีวิตของชาวประมงหลงเหลืออยู่ ก็ควรจะศึกษาว่าอะไรเป็นปัจจัยทำให้โฮมสเตย์กระชังแพกลายเป็นเช่นนั้นได้

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการ ส่งเสริม โฮมสเตย์แบบกระชังแพ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์แบบกระชังแพ ในแหล่งน้ำจืดว่าจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้หรือไม่หากไม่ได้อยู่ในบรรยากาศของทะเล

ป
ร
จ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมประมง. (2550). ข้อมูลจากกลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ วิเคราะห์จาก ข้อมูลสถิติกรมศุลกากร [เอกสารประกอบการสัมมนาคณะอนุกรรมการข้อมูลเพื่อการ จัดทำแผนแม่บทการจัดการ ประมงทะเล วันที่ 21-23 กุมภาพันธ์ 2550 ณ โรงแรมชล พฤกษ์รีสอร์ท จังหวัดนครนายก]. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ..
- กรมประมง. (2551). สถิติการประมงแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 [เอกสารอัดสำเนา]. ศูนย์ สารสนเทศ กรมประมง.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2544). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโฮมสเตย์. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยว แห่งประเทศ.
- รัชชชัย เฟื่องพินิจ. (2551). การศึกษารูปแบบการจัดการธุรกิจชุมชน: กรณีศึกษาหมู่บ้านโฮมสเตย์ บ้านจอมแจ้ง และหมู่บ้านประมงน้ำจืด จังหวัดหนองคาย (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: ม.ป.พ..
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. เชียงใหม่: คณะ มนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปัญญา สุวรรณสมุท. (2545). ปลาในกระชัง (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: เกษตรสาส์น.
- รัชชชัย เฟื่องพินิจ. (2551). การศึกษารูปแบบการจัดการธุรกิจชุมชน: กรณีศึกษาหมู่บ้านโฮมสเตย์ บ้านจอมแจ้ง และหมู่บ้านประมงน้ำจืด จังหวัดหนองคาย (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: ม.ป.พ..
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยป่าไม้. (2538). โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบ นิเวศ : กรณีภาคใต้. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิทย์ ธารชลาณกิจ . (2514). การเพาะเลี้ยงปลา (การเลี้ยงปลาน้ำจืดแบบต่างๆ) . นนทบุรี: เกษตร สาส์น.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติไทย. (2542). รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการ เพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีแห่งชาติไทย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2555). เที่ยวเมืองไทย ใครง่ายๆก็ออกมา. สารสถิติ, 23 (1), 10-11.
- อุยวดี พลพิพัฒน์. (2545). การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดย ชุมชนในประเทศไทย. [จุลสาร]. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

- กรมประมง. (2553). *มาตรฐานการปฏิบัติทางการประมงที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงสัตว์น้ำ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2555, จาก <http://www.nicaonline.com/foodsafety6.html>
- กรมประมง. (2553). *สถิติการประมงแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551*, (12). สืบค้นเมื่อวันที่ 14 มกราคม 2556, จาก *ฐานข้อมูลความรู้ทางทะเล*
- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2554). *ทิศทางการเงินและแนวทางการเฝ้าระวังสหกรณ์ประมงในอีก 5 ปีข้างหน้า*. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 มกราคม 2556, จาก http://www.cad.go.th/cadweb_org/ewt_news.php?nid=14925
- กรณีศึกษา อนาคตามี. (2550). *การจัดการการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สืบค้นจาก <http://tdc.thailis.or.th/tdc> (เลขเรียกหนังสือ วน647.94 ก172ก)
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, กรมการท่องเที่ยว. (ม.ป.ป.). *มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2555, จาก <http://www.homestaythai.net/homestay3.aspx>
- กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2544). *ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2555, จาก http://www.elearning.msu.ac.th/opencourse/1010002/Unit_5/Unit_5_2.htm
- คัมภีร์ ศรีสุนทร. (2550). *บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลจังหวัดระยอง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สืบค้นจาก <http://tdc.thailis.or.th/tdc> (เลขเรียกหนังสือ วพ G ค262)
- เทศบาลตำบลบ้านแพน. (2551). *สภาพและข้อมูลพื้นฐาน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2556, จาก http://www.banphecity.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=11&Itemid=59
- พนมพร สารสิทธิ์ยศ. (2552). *ผู้ไทย : แนวทางการจัดการหมู่บ้านวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยว (โฮมสเตย์) จังหวัดมุกดาหาร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สืบค้นจาก <http://tdc.thailis.or.th/tdc> (เลขเรียกหนังสือ วจ 915.9349 พ34พ)
- ไพฑูริย์ พงสะบุตร. (2550). *ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2556, จาก <http://guru.sanook.com/encyclopedia>
- เมฆ บุญพราหมณ์. (2550). *การเลี้ยงปลาในกระชัง*. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2555, จาก

<http://guru.sanook.com/encyclopedia/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%A5%E0%B8%B5%E0%B9%89%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%9B%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B9%83%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%8A%E0%B8%B1%E0%B8%87>

ลดาสิริ อุคมธนะ. (2554). *ทิศทางทางการเงินและแนวทางการเฝ้าระวังสหกรณ์ประมงในอีก 5 ปีข้างหน้า*. สืบค้นเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2556, จาก

http://www.cad.go.th/cadweb_org/ewt_news.php?nid=14925

วิฑิตา งามปัญญา. (2546). *การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล เขตบางขุนเทียน เพื่อเสริมสร้างการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. สืบค้นจาก

<http://tdc.thailis.or.th/tdc> (ISBN No. 9749542657)

ศรัญญา ธรรมชาติ. (2553). *การทำธุรกิจโฮมสเตย์และผลกระทบต่อผู้ประกอบการในเขตชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี)*. สืบค้นจาก

http://digital_collect.lib.buu.ac.th/thesis/dublinfull.php?&f=dublin&ID=13399119609

สุทัศน์ ละงู. (2551). *วิถีชีวิตและศักยภาพที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โฮมสเตย์ : กรณีศึกษาชุมชนชาวมลบ้านสังกาอู่ อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. สืบค้นจาก <http://tdc.thailis.or.th/tdc> (เลขเรียกหนังสือ TH 915.9304 ส44ว)

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม แห่งประเทศไทย. (2539). *การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือเชิงนิเวศ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2556, จาก

http://www.dnp.go.th/npo/Html/Tour/Eco_Tour.html

สถาบันราชภัฏอุดรธานี, คณะวิทยาการจัดการ. (2545). *HOME STAY – FARM STAY*. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2556, จาก http://www.oocities.org/tourismclub2005/home_stay.htm

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเพชรบูรณ์. (2553). *การส่งเสริมโฮมสเตย์*. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2555, จาก

<http://phetchabun.mots.go.th/index.php?lay=show&ac=article&Id=539098471>

หาดบ้านเพ ระยอง. (ม.ป.ป.). สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มกราคม 2556, จาก [http://xn--](http://xn--72ca1fecbb5fza0oi.net/%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B8%9A%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%9E)

[72ca1fecbb5fza0oi.net/%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B8%9A%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%9E](http://xn--72ca1fecbb5fza0oi.net/%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B8%9A%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%9E)

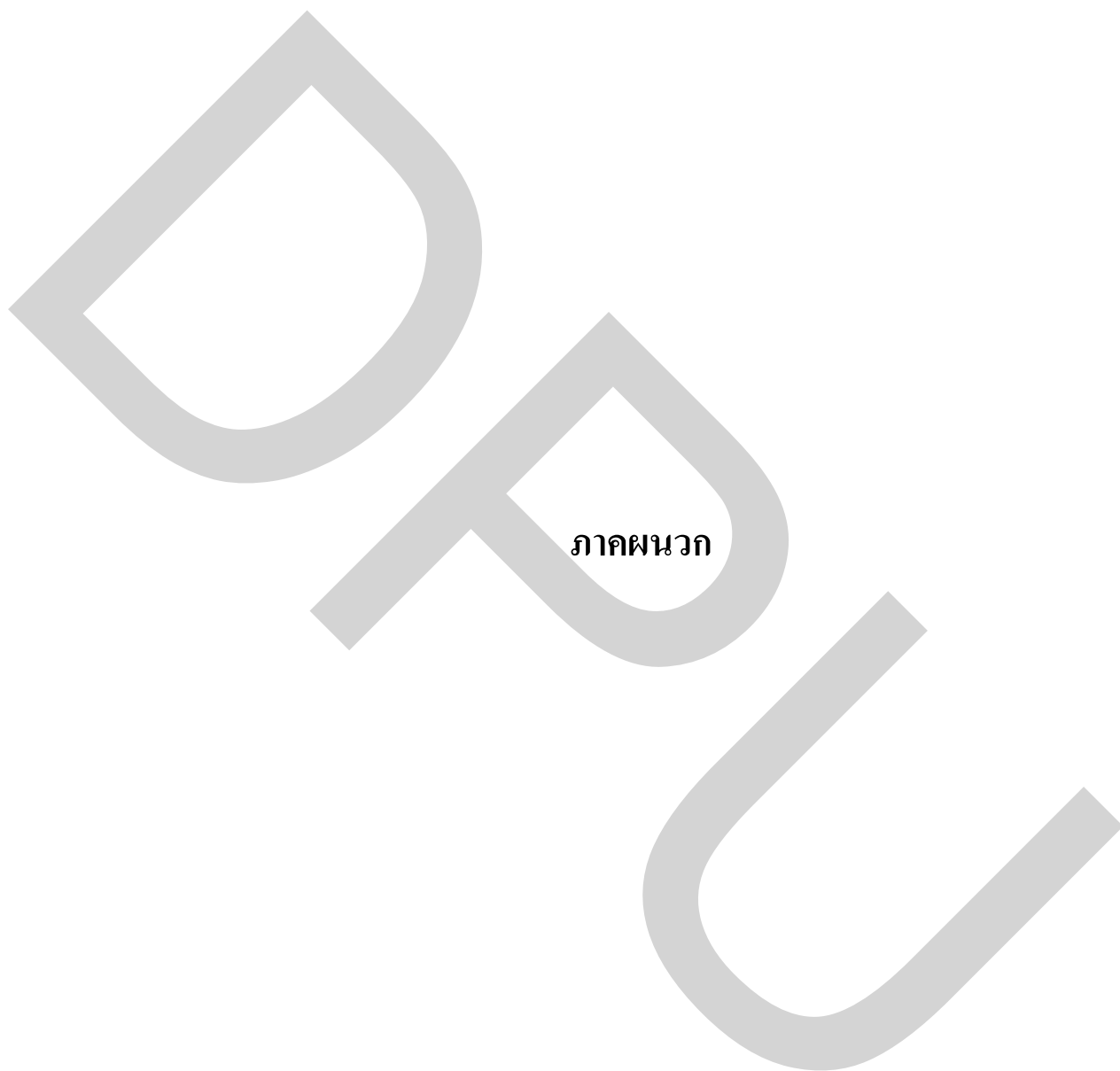
[A%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%9E](http://xn--72ca1fecbb5fza0oi.net/%E0%B8%AB%E0%B8%B2%E0%B8%94%E0%B8%9A%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%9E)

โฮมสเตย์-ท่องเที่ยวชุมชน. (2551). สืบค้นเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2556, จาก

<http://www.siamfreestyle.com/forum/index.php?showtopic=1593>

โฮมสเตย์แบบไทยๆ. (ม.ป.ป.). สืบค้นเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2555, จาก

http://www.tripsthailand.com/th/thai_homestay.php

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัณฐานณ์

แบบรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาคุณภาพโฮมสเตย์กระซังแพ เพื่อการท่องเที่ยว
กรณีศึกษา โฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์สำหรับเจ้าของธุรกิจโฮมสเตย์ เพื่อเก็บข้อมูลการจัดการโฮมสเตย์
กระซังแพ การประกอบอาชีพและการสร้างรายได้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และโฮมสเตย์

ชื่อ-สกุล

อายุปี ภูมิลำเนา.....

การศึกษา

อาชีพหลัก

ชื่อและที่ตั้งโฮมสเตย์

จำนวนห้องพัก.....ห้อง ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว.....คน/วัน

ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจโฮมสเตย์.....ปี.....เดือน

ตอนที่ 2 ข้อมูลการจัดการโฮมสเตย์ เพื่อเก็บข้อมูลการจัดการด้านการเงิน การจัดการด้านที่พัก การจัดการด้านบริการและกิจกรรมการท่องเที่ยว

การจัดการด้านการเงิน

1. ในการทำธุรกิจโฮมสเตย์ท่านใช้งบประมาณในการลงทุนทั้งสิ้นเป็นเงินเท่าไร (ด้านสถานที่ ค่าแรง ค่าอาหาร ค่าสิ่งอุปโภคบริโภค เงินเดือน อื่นๆ)

2. ท่านจัดหาเงินทุนจากแหล่งใดบ้าง

3. รายได้ที่ท่านได้รับต่อเดือนคิดเป็นจำนวนเงินประมาณเท่าไร มีต้นทุนเท่าไร และคิดเป็นกำไรเท่าไร

4. เดิมท่านมีรายได้จากการทำประมงเท่าไร และหลังจากท่านทำธุรกิจโฮมสเตย์แล้วท่านมีรายได้เท่าไร

5. หากเปรียบเทียบการทำประมงเพียงอย่างเดียว กับ การทำโฮมสเตย์ควบคู่กันไปด้วย ท่านคิดว่าแบบใดก่อให้เกิดรายได้ดีกว่า

การดำเนินการและการบริการ

1. ท่านมีการจัดการที่พักของนักท่องเที่ยวอย่างไร (แบ่งห้องพักให้นักท่องเที่ยวพักร่วมกันในบ้านของท่าน/ก่อสร้างต่อเติมที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว)

2. ท่านมีการจัดการเรื่องความสะอาดของที่พักรัอย่างไร

3. เมนูอาหารที่ท่านให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นเมนูอะไรบ้าง และวัตถุดิบหาได้จากแหล่งใด

4. น้ำที่นำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้จากแหล่งใด

5. ท่านมีการจัดการเรื่องความปลอดภัยเกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง

6. ท่านมีการต้อนรับนักท่องเที่ยว หรือ สร้างความคุ้นเคยกับนักท่องเที่ยวอย่างไร

7. ท่านมีการจัดรายการนำเที่ยวหรือไม่ อย่างไร (จัดรายการนำเที่ยวเอง / ประสานกับบริษัทนำเที่ยวอื่น)

8. กิจกรรมทางการท่องเที่ยว ที่ท่านให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว มีอะไรบ้าง

9. ในบริเวณใกล้กับโฮมสเตย์ของท่านมีแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ (หากมีโปรดระบุสถานที่)

10. ท่านมีส่วนในการอนุรักษ์ หรือฟื้นฟู แหล่งท่องเที่ยววนั้นหรือไม่ อย่างไร

11. ท่านได้มีการแนะนำ หรือชักชวน ให้นักท่องเที่ยว เกิดความตระหนักถึงการอนุรักษ์แหล่ง
ท่องเที่ยววนั้นหรือไม่ อย่างไร

12. โสมสเศย์ของท่าน มีกิจกรรม หรือสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์วัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิม
หรือไม่ (หากมีโปรดระบุ)

13. ในช่วงเวลาที่ไม่มืนักท่องเที่ยว ท่านมีรายได้จากการทำอะไร

14. โสมสตร์ของท่านได้มีการสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชน และการให้ความร่วมมือกับ
ภาครัฐหรือไม่ อย่างไร

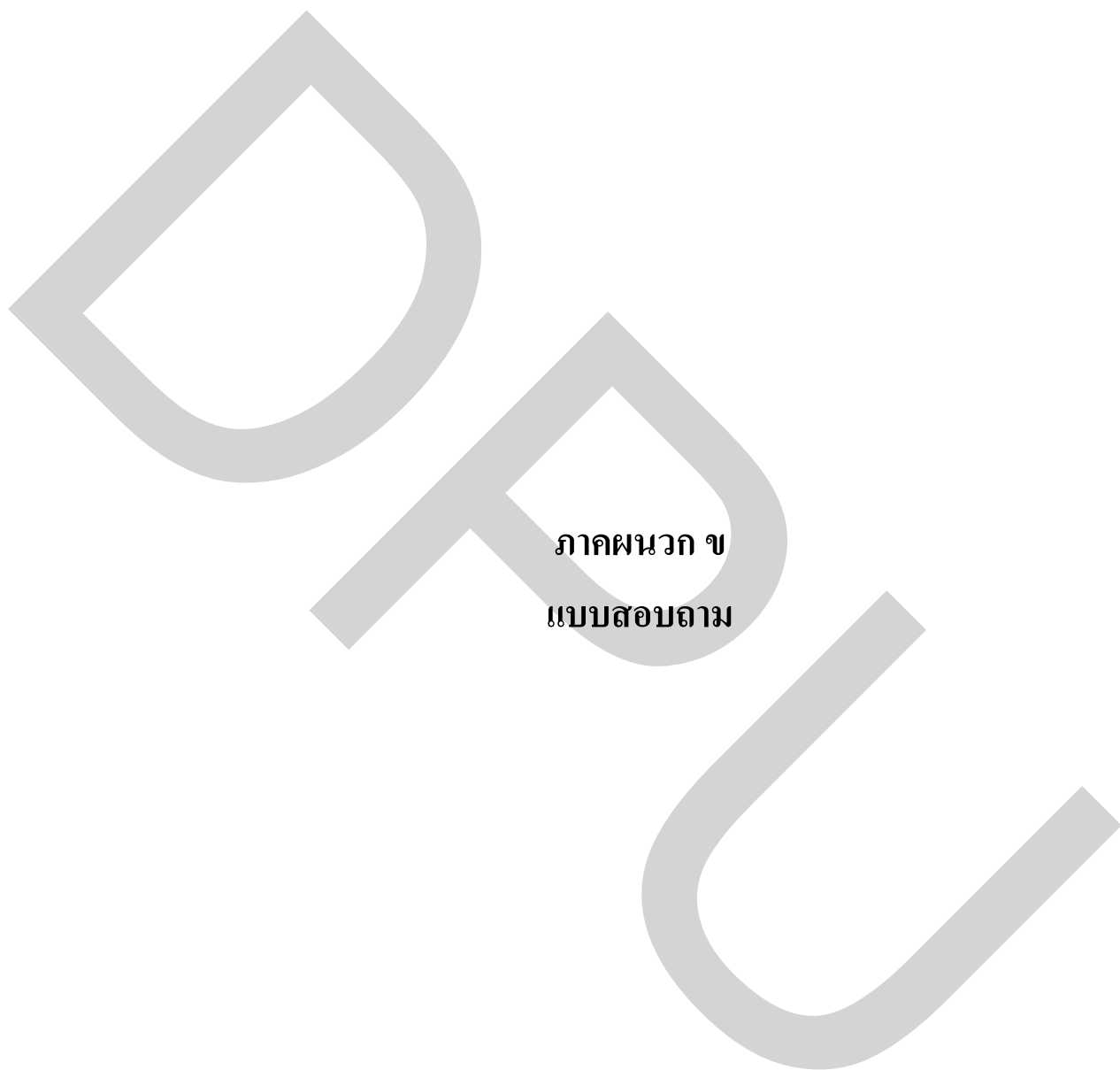
15. รูปแบบการจัดการ โสมสตร์ของท่านเป็นลักษณะใด (ธุรกิจส่วน/กลุ่ม/สหกรณ์)

16. โสมสตร์ของท่านมีระบบการจอง การลงทะเบียน และการมัดจำล่วงหน้า หรือไม่ หากมี
จงอธิบายกระบวนการ

17. ท่านมีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดแหล่งท่องเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยว
หรือไม่ หากมีจงอธิบายช่องทางและวิธีการเผยแพร่

18. ท่านมีแนวโน้มจะเปลี่ยนไปทำอาชีพอื่น หรือไม่

18

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาคุณภาพโฮมสเตย์กระซังแพ เพื่อการท่องเที่ยว
กรณีศึกษา โฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาศักยภาพโฮมสเตย์กระซังแพ เพื่อการท่องเที่ยว ณ โฮมสเตย์กระซังแพ ตำบลเพ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งผลการวิจัยจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวและการประมง อีกทั้งยังนำมาซึ่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจของคนในท้องถิ่น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ขอให้ท่านอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจ และตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ ผู้วิจัยขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้
ภาวิณี หาญณรงค์
ผู้วิจัย

แบบรวบรวมข้อมูลชุดนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมข้อความลงในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง เกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุ 20 ปีหรือต่ำกว่า 21-30 ปี 31-40ปี 41-50 ปี 51 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา (วุฒิการศึกษาขั้นสูงสุด)

☐ 1. ประถมศึกษา	☐ 2. มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช.	☐ 4. อนุปริญญา หรือ ปวส.
☐ 5.ปริญญาตรี	☐ 6. ปริญญาโท
☐ 7.ปริญญาเอก	☐ 8. อื่นๆ (โปรดระบุ) _____
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ 1. ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 2. 10,000 - 20,000 บาท
☐ 3. 20,001 - 30,000 บาท	☐ 4. 30,001 - 40,000 บาท
☐ 5. 40,001 - 60,000 บาท	☐ 6. มากกว่า 60,001 บาท
5. ภูมิลำเนาจากจังหวัด _____
6. ท่านเคยมีประสบการณ์การเข้าพักโฮมสเตย์(ทั้งที่อื่นและที่นี่) มาก่อนหรือไม่

☐ 1. เคย _____ ครั้ง	☐ 2. ไม่เคย
---	------------------------------------
7. ระยะเวลาที่ท่านเข้าพักโฮมสเตย์ คือ _____ วัน _____ คืน

8. จุดประสงค์ในการมาพักโฮมสเตย์ของท่าน คือ

1. ศึกษา/ชม ธรรมชาติ 2. ศึกษา/ชม วิถีชีวิตชาวประมง
3. กีฬา 4. พักผ่อนหย่อนใจ
- 5.อื่น ๆ ระบุ _____

ตอนที่ 2 แบบประเมินมาตรฐานของโฮมสเตย์

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานของโฮมสเตย์ที่ท่านกำลังใช้บริการ และระบุระดับความคิดเห็น โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ระดับความคิดเห็น	5	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	เห็นด้วยมาก
	4	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	เห็นด้วยค่อนข้างมาก
	3	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	เห็นด้วยปานกลาง
	2	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	เห็นด้วยค่อนข้างน้อย
	1	หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ	เห็นด้วยน้อย

มาตรฐานโฮมสเตย์	ระดับความคิดเห็น					
	ไม่สามารถประเมินได้	1	2	3	4	5
1.ด้านที่พัก						
1.1 บ้านพักมีลักษณะเป็นสัดส่วน						
1.2 ที่พัก ที่นอนมีความสะอาด และสบายตามสภาพของชุมชนท้องถิ่น						
1.3 ห้องสุขาและห้องอาบน้ำสะอาดมีความมิดชิดปลอดภัย						
1.4 มีพื้นที่พักผ่อนอื่นนอกเหนือจากห้องนอน						

มาตรฐานโฮมสเตย์	ระดับความคิดเห็น					
	ไม่สามารถประเมินได้	1	2	3	4	5
2. ด้านอาหาร						
2.1 อาหารส่วนใหญ่ปรุงจากวัตถุดิบในท้องถิ่น						
2.2 น้ำดื่มมีความสะอาด						
2.3 ภาชนะต่างๆมีความสะอาด						
2.4 ห้องครัว และอุปกรณ์ที่ใช้ในครัวมีความสะอาด						
3.ด้านความปลอดภัย						
3.1 มีความพร้อมในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มียาสามัญประจำบ้านอยู่ในสภาพพร้อมใช้						
3.2 มีระบบการดูแลรักษาความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินสำหรับนักท่องเที่ยว						
4. ทัศนียภาพไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน						
4.1 มีการต้อนรับและการสร้างความคุ้นเคย						
4.2 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวิถีชีวิตชาวประมง						
5. รายการนำเที่ยว						
5.1 มีรายการนำเที่ยวที่ชัดเจน						
5.2 มีข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว						
5.3 เจ้าของบ้านเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือประสานให้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำเที่ยว						
6. ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม						
6.1 มีแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ หรือบริเวณใกล้เคียง						
6.2 มีการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว						
6.3 มีมาตรการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวและลดสถานะโลกร้อน						
6.4 มีกิจกรรมในการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว						

มาตรฐานโฮมสเตย์	ระดับความคิดเห็น					
	ไม่สามารถประเมินได้	1	2	3	4	5
7. ด้านวัฒนธรรม						
7.1 มีสิ่งบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม วิถีชีวิต คั้งเดิมของท้องถิ่น เช่น รูปแบบสถาปัตยกรรม หรือ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ						
7.2 มีการใช้ชีวิตปกติจริงๆของท้องถิ่น ไม่ใช่เป็นเพียงการแสดงเพื่อให้นักท่องเที่ยวชม						
8. ด้านรายได้เสริม และการเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน						
8.1 เจ้าของโฮมสเตย์มีการประกอบอาชีพอื่น นอกเหนือจากการบริการที่พักแรม						
8.2 ของที่ระลึกหรือของฝากเป็นผลิตภัณฑ์จากท้องถิ่น						
9. การบริหารของโฮมสเตย์						
9.1 เจ้าของโฮมสเตย์แต่ละแห่งมีการร่วมกันทำ กิจกรรมทางการท่องเที่ยว						
9.2 มีคณะกรรมการกลุ่มโฮมสเตย์						
9.3 มีกฎ กติกา การทำงานของคณะกรรมการ						
9.4 มีการจ่ายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม						
9.5 มีระบบการจอง การลงทะเบียน และการมัดจำล่วงหน้า						
9.6 มีการระบุรายละเอียดของค่าธรรมเนียมและบริการต่างๆที่ชัดเจน และเป็นปัจจุบัน						
10.ด้านประชาสัมพันธ์						
10.1 มีรายละเอียดแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียง และกิจกรรมการท่องเที่ยว ผลิตรายการเป็นเอกสาร เช่น แผ่นพับ แผนที่การเดินทาง ค่าใช้จ่ายและสถานที่ติดต่อ						

มาตรฐานโฮมสเตย์	ระดับความคิดเห็น					
	ไม่สามารถ ประเมินได้	1	2	3	4	5
10.2 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผ่านทางช่องทางต่างๆ เช่น สื่อออนไลน์ รายการโทรทัศน์ นิตยสาร						

- ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งในการให้ความร่วมมือ-

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

ภาวิณี หาญณรงค์

ประวัติการศึกษา

ปีการศึกษา 2553 ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

